

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE E-ÖĞRENİM YOLUYLA
KELİME ÖĞRETİMİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa ILGAR

Danışman: Doç. Dr. Fatma AÇIK

Ankara
Aralık, 2013

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Mustafa ILGAR'ın “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde E-Öğrenim Yoluyla Kelime Öğretimi” başlıklı tezi tarihinde, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan:

Üye (Tez Danışmanı):

Üye :

Üye :

Üye :

ÖN SÖZ

Yüzyıllardır süregelen dil öğretim yöntem ve teknikleri çeşitli çalışmaların konusu olmuştur. Bu çalışmalarda sınıf içi etkinlikler ve sınıf ortamında kullanılan materyaller incelenmiştir. Günümüzde ise yabancı dil öğretimi çalışmaları sınıf ortamını aşarak bilgisayarlar yoluyla internet üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Yabancı dil öğretiminde kelime öğretimi konusu gelişen teknolojiye paralel olarak sınıf ortamının dışında internet üzerinden yapılmaya başlanmıştır. Yabancı dil öğretiminde internet aracılığıyla kelime öğretimi konusunu inceleyen bir çalışma mevcut değildir. Tezimizde yurt içi ve yurt dışında yapılan internet yoluyla yabancı dil öğretiminde kelime öğretim çalışmaları incelenerek ilişkisel tarama modeliyle ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda ortaya çıkan durum değerlendirilmiş, Türkçe kelime öğretiminin nasıl olması gerektiği ve kelime öğretiminde hangi aşamaların yer alabileceği çalışmamızın sonuç ve öneriler kısmında sunulmuştur.

Araştırma sürecinde bilgi ve birikimlerini benimle paylaşan, çalışmalarında bana yol gösteren ve her zaman destek olan danışman hocam Doç. Dr. Fatma AÇIK'a; Yüksek lisans ve lisans eğitimim boyunca bilgilerini benimle paylaşan, çalışkan insan olmam yolunda kendilerinden çok şey öğrendiğim değerli hocalarıma; çalışmam boyunca desteklerini benden esirgemeyen okutman Önder ÇANGAL'a; arkadaşım Rasim TARAKÇI ve Fatih BIYIKLI'ya teşekkürlerimi sunarım.

Bu günlere kadar yanımda olan, beni ben yapan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mustafa ILGAR

Ankara, 2013

ÖZET

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE E-ÖĞRENİM YOLUYLA KELİME ÖĞRETİMİ

ILGAR, Mustafa

Yüksek Lisans, Türkçe Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fatma AÇIK

Aralık-2013, 133 sayfa

Bu araştırmanın amacı, e-öğrenme yoluyla yapılan İngilizce ve Türkçe dil öğretim çalışmalarında ele alınan kelime öğretiminin özelliklerini ortaya koyarak Türkçe kelime öğretimi çalışmalarının ve kültürel öğelerinin sunumunun nasıl olması gerektiğini belirlemektir.

E-öğrenme yoluyla kelime öğretimi çalışmalarının yurt içi ve yurt dışı örneklerinin inceleneceği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır. Buna göre İngiltere’de İngilizce dil öğretimi yapan siteler, İngiltere’de Türkçe öğretimi yapan siteler ve Türkiye’de Türkçe öğretimi yapan sitelerin kelime öğretim bölümleri incelenerek bu bölümlerin özellikleri sonuç bölümünde bir araya getirilmiştir.

Araştırma, İngiltere’de e-öğrenme yoluyla İngilizce ve Türkçe dil öğretim sitelerinde yapılan kelime öğretim çalışmaları ve Türkiye’de e-öğrenme yoluyla yapılan Türkçe dil öğretim sitelerindeki kelime çalışmalarının karşılaştırılmasını esas alacak şekilde iki aşamada gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın kavramsal çerçeve bölümünde dil öğretim yöntem ve tekniklerinin ele alınmasından sonra sınıflarda ve kitaplarda yer alan kelime öğretim çalışmalarına ve bu alanda yapılan etkinliklere yer verilmiştir. İlk aşamada İngiltere’de İngilizce ve Türkçe dil öğretimi yapan dil öğretim sitelerinin kelime öğretim bölümleri incelenmiştir. Siteler incelenirken içerikleri ve görsellikleri üzerinde durulmuştur. İkinci aşamada Türkiye’de e-öğrenme yoluyla dil öğretim çalışmaları yapan internet siteleri incelenmiştir. İncelenen sitelerin içerik ve görselliklerinin yanında içerdiği kültürel öğelerin sunumları da değerlendirilmiştir.

Yapılan incelemelerde İngilizce dil öğretim sitelerinde kelime öğretim etkinliklerinin çeşitliliği ve kültürel öğelerin kullanımında sıklık görülmektedir. İngilizce kelime öğretim çalışmaları öğretim ve alıştırma başlıkları altında toplanarak kullanıcı sürekli olarak öğretilmek istenen kelimelerle karşı karşıya getirilmiştir. Bununla birlikte bu kelimeler alıştırma aşamasında da yoğun şekilde kullanılarak kullanıcının zihnine oyunlar yoluyla işlenmektedir. İngilizce öğretim sitelerinde İngiltere ve İngiliz kültürüne ait öğelerin her fırsatta kullanıldığı görülmektedir. Yeni yıl bölümünde “Christmas” ile ilgili her türlü materyal ve görsel kullanımı ve kelime oyunlarında “Cadılar Bayramı” görsellerinin kullanımı bu duruma birer örnektir.

İngilizce dil öğretimi yapan sitelerin yanında Türkçe öğretimi yapan sitelerin kelime bölümleri ele alındığında bu sitelerin görsel ve içerik olarak eksiklerinin olduğu görülmektedir. Görsel ve içerik eksikliği beraberinde kültürel öğelerin sunumlarında da eksikliklere yol açmıştır.

Yapılan incelemeler ışığında Türkçe dil öğretim sitelerinde kelime öğretiminin etkililiğinin artırılmasına yönelik ve kültürel öğelerin sunumlarıyla ilgili olarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: e-öğrenme, kelime öğretimi, dil öğretimi, dil öğretiminde kültürel öğeler

ABSTRACT

VOCABULARY TEACHING IN TEACHING TURKISH AS FOREIGN
LANGUAGE BY MEANS OF E – LEARNING

ILGAR, Mustafa

MA, Department of Turkish Language Teaching

Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Fatma AÇIK

December – 2013, 133 pages

The aim of this research is to determine how Turkish vocabulary teaching practices and the presentations of cultural elements should be carried out by revealing the characteristics of vocabulary teaching presented in the English and Turkish language teaching practices by means of e – learning.

The relational scanning model was used in this research, in which the domestic and foreign examples of the vocabulary teaching studies were analyzed by means of E – learning. The relational scanning model aims to determine the covariance and/or its degree among two or more variables. According to this model, the websites that focus on English language teaching in Britain, the websites that focus on Turkish language teaching in Britain and the websites that focus on Turkish language teaching in Turkey were analyzed in terms of vocabulary teaching and the characteristics of their vocabulary teaching practices were explained in the conclusion part.

The research was carried out through two stages as the vocabulary teaching practices in the websites that focus on English and Turkish languages by means of E – Learning in Britain and the comparisons among the vocabulary teaching practices in the websites that focus on Turkish language teaching by means of E – Learning in Turkey.

The conceptual framework of the research consisted of the techniques and methods in language teaching, vocabulary teaching practices in the books and in the classes and the activities in this field. The vocabulary teaching parts of the websites that focus on teaching English and Turkish languages in Britain were analyzed at the first stage. The contents and visual elements of the websites were overemphasized. The websites that focus on language teaching practices by means of E – learning in Turkey were analyzed at the second stage. In addition to the contents and the visual elements of the websites, the presentations of cultural elements in the websites were also evaluated.

From the analysis carried out, it was found out that there was a high frequency in using the cultural elements and in the diversity of the vocabulary teaching activities on the websites that focus on English language teaching. The vocabulary teaching practices in English were collected under the titles of ‘teaching’ and ‘exercise’ and the user was constantly faced with the vocabulary to be taught. However, this vocabulary was aimed to be taught through games at the stage of exercise. It was found out that the elements belonging to England and English culture were always used in the English language teaching websites. Using many materials and visual elements related to ‘Christmas’ in the new year topic and using visual elements of ‘Halloween Day’ in the vocabulary games are some examples of that situation.

It was found out that the vocabulary parts of the websites that focus on Turkish language teaching had deficiencies in terms of visual elements and contents. These deficiencies led to the deficiencies in the presentations of cultural elements.

The suggestions related to the presentations of cultural elements and to increasing the effectiveness of vocabulary teaching in the Turkish language teaching websites were offered in the light of the analysis.

Key Words: e – learning, vocabulary teaching, language teaching, cultural elements in language teaching.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
2. BÖLÜM	6
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
3. BÖLÜM	8
YÖNTEM.....	8
3.1. Araştırmanın Modeli	8
3.2. Evren ve Örneklem.....	8
3.3. Verilerin Toplanması:	8
3.4. Verilerin Analizi.....	9
4. BÖLÜM	10
BULGULAR VE YORUM.....	10

4.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi.....	10
4.2. Düzvarım Yöntemi.....	10
4.3. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi.....	11
4.4. Görsel – İşitsel Yöntemi.....	11
4.5. Bilişsel Yöntem.....	11
4.6. İletişimci Yöntem.....	12
4.7. Sessiz Yol Yöntemi.....	12
4.8. Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi	13
4.9. Seçmecı Yöntem	13
4.10. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Teknikler.....	13
4.11. Anlatma	14
4.12. Gösteri	14
4.13. Soru-Cevap.....	15
4.14. Oyunlaştırma	15
4.15. Benzetim.....	15
4.16. Bireysel Öğretim Teknikleri.....	16
4.16.1. Bireyselleştirilmiş Öğretim:	16
4.16.2. Programlı Öğretim:.....	17
4.16.3. Bilgisayar Destekli Öğretim:	17
4.17. Web Tabanlı Öğretim-Elektronik Öğrenme (E-öğrenme)	19
4.18. Kelime Öğretiminin Önemi.....	20
4.19. E-Öğrenme Kazanımları	23
4.20. Sınıf İçi Uygulamalarda ve Kitaplarda Kelime Öğretim Etkinlikleri	23
4.20. 1. Eşleştirme	24
4.20.1.1. Kelime ve Resim Eşleştirme	24
4.20.1.2. Eş ve Zıt Anamlı Kelimeleri Eşleştirme	25
4.20.1.3. Anamlı Bir Bütün Elde Edecek Şekilde Birbirleri ile Eşleştirme	26
4.20.2. Dil Bilgisi Çalışmalarında Kelime Öğretimi	26
4.20.3. Kelimeler ve Birlikte Kullanıldıkları Eylemler	27
4.20.4. Verilen Kelimeler İçin Tanım Yazma	27

4.20.5. Tanım ile Sıfat Öğretimi	28
4.20.6. Boşluk Doldurma.....	28
4.20.6.1. Verilen Kelimelerle Boşluk Doldurma	28
4.20.6.2. Boşlukları Akıldan Doldurma	29
4.20.7. Sınıflandırma	29
4.20.8. Telaffuz ve Kelime Çalışması	29
4.20.9. Verilen Kelimelerle Cümle Yazma	30
4.20.10. Bulmaca	30
4.20.11. Okuma ve Kelime Çalışması	31
4.20.12. Tombala	32
4.20.13. Tabu	32
4.20.14. Adam Asmaca.....	32
4.20.15. Hece Eşleştirme	33
4.20.16. Kelime Ekleyerek Daha Uzun Cümle Oluşturma.....	33
4.20.16. Harfleri Karışık Olarak Verilmiş Kelimleri Bulma	34
4.20.17. Akrabalık İlişkilerinin Soy Ağacı ile Gösterimi	34
4.20.18. Kare Bulmaca	35
4.20.19. Kelime Türetme	35
4.20.20. Biten Sesle Başlama	35
4.20.21. Serbest Çağrışım Oyunu	36
4.20.22. Betimleme Yoluyla Kelime Öğretimi.....	36
4.20.23. Rol Yapma ve Drama Yoluyla Kelime Öğretimi	38
4.20.23.1. Yapısı belli olan roller.....	39
4.20.23.2. Yapısı kısmen belli olan roller	39
4.20.23.3 Yapısı belli olmayan roller.....	39
4.20.24. Kısa Filmler Yoluyla Kelime Öğretimi	39
4.20.24.1. İzleme Öncesi Yapılacak Etkinlikler	40
4.20.24.2. İzleme sırasında yapılacak etkinlikler	40
4.20.24.3. İzleme sonrası yapılacak etkinlikler.....	41
4.20.25. Atasözleri ve Deyimler Üzerine Çalışma	41
4.20.25.1. A Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri.....	41

4.20.25.2. B Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri.....	42
4.20.25.3. C Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri.....	42
4.21. İngiltere'de E- Öğrenme Yoluyla İngilizce Kelime Öğretim Uygulamaları .	43
4.21.1. British Council İnternet Siteleri.....	43
4.21.2. learnenglish.britishcouncil.org.....	44
4.21.2.1. Öğretim Aşaması:.....	44
4.21.2.2. Eşleştirme	46
4.21.2.3. Eşini Bulma Oyunu	47
4.21.2.4. Kelime Avı Oyunu	48
4.21.2.5. Balon Patlatma Oyunu	49
4.21.2.6. Adam Asmaca	50
4.21.2.7. British Council Kelime Oyunları	51
4.21.3. premierskills.britishcouncil.org	58
4.21.4. learningenglishteens.britishcouncil.org	59
4.21.5. Learnenglishkids.britishcouncil.org	64
4.22. English Portal	65
4.23. Language Guide İnternet Sitesi	69
4.24. Active Reading.....	71
4.25. Vocabulary Spellingcity	73
4.26. Üniversite Öğrencileri İçin Akademik Amaçlı İngilizce Kullanım Kılavuzu...	77
4.27. İngiltere'de E- Öğrenme Yoluyla Türkçe Kelime Öğretimi Uygulamaları...	79
4.27.1. Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışmaları.....	81
4.28. A TASTE OF LANGUAGES AT SCHOOL (ATLAS)	85
4.29. Türkiye'de e- öğrenme yoluyla Türkçe kelime öğretimi uygulamaları.....	88
4.29.1. Ankara Üniversitesi TÖMER	88
4.29.2. Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (H.Ü. TÖMER).....	90
4.29.3. Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı (TSP).....	91
4.29.4. Gazi Üniversitesi TÖMER	93
4.29.5. Yunus Emre Enstitüsü	93

4.29.6. Türkçe Sevdalıları Derneği.....	94
4.29.7. Dil Bilimi Sitesi-Adım Adım Türkçe Öğreniyorum.....	97
4.29.8. Dilset-Yabancılarla Türkçe Öğretim Akademisi	98
4.30. Kelime Öğretim Uygulamalarında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	100
4.31. Bir Derste Öğretilebilecek Kelime Sayısı	102
4.32. Kelime Öğretiminin Kültürel Yönü	103
5. BÖLÜM	105
SONUÇ VE ÖNERİLER	105
5.1. Sonuç:.....	105
5.2. Öneriler:	108
KAYNAKÇA	128

TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tablo 1. Fiziksel Betimlemeler.....	37
Şekil 1. Sözcük avı oyunu	31
Şekil 2. Serbest çağrışım oyunu.....	36
Şekil 3. Renk öğretimi	38
Şekil 4. Bütün fiillerin öğretimi.....	44
Şekil 5. Tekli fiil öğretimi	45
Şekil 6. Hatırlama bölümü.....	45
Şekil 7. Yazma bölümü	45
Şekil 8. Fiil eşleştirme oyunu	46
Şekil 9. Fiil eşleştirme oyunu – kontrol kısmı	46
Şekil 10. Eşini bulma oyunu	47
Şekil 11. Eşini bulma oyunu-kontrol kısmı.....	47
Şekil 12. Kelime avı oyunu-yönerge	48
Şekil 13. Kelime avı oyunu	48
Şekil 14. Balon patlatma oyunu	49
Şekil 15. Balon patlatma oyun sonucu.....	49
Şekil 16. Adam asmaca oyunu yönergesi	50
Şekil 17. Adam asmaca oyunu	50
Şekil 18. Spelloween oyunu açılış ekranı.....	52
Şekil 19. Spelloween oyunu yönergesi	52
Şekil 20. Spelloween oyunu.....	53
Şekil 21. Çalıntı harfler oyunu	53
Şekil 22. Anagram bulmaca	54
Şekil 23. Arkadaş kelimeler	54
Şekil 24. Wordshake oyunu	54
Şekil 25. Pic-your-wits oyunu yönergesi	55
Şekil 26. Pic-your-wits oyunu	55
Şekil 27. İngiliz arabaları videosu.....	56
Şekil 28. İngiliz arabaları videosu-kelime öğretimi.....	57
Şekil 29. Dinleme/konuşma soruları	57
Şekil 30. Dinleme/konuşma soruları	58
Şekil 31. Futbol kelime öğretimi	58
Şekil 32. Futbol kelime öğretimi-eşleştirme	59
Şekil 33. Futbol kelime öğretimi-boşluk doldurma oyunu	59
Şekil 34. Christmas -kelimelerin gösterimi	60
Şekil 35. Christmas -öğretim aşaması.....	60
Şekil 36. Christmas- hatırlama aşaması.....	61
Şekil 37. Christmas-yazma aşaması	61
Şekil 38. Kelime-görsel eşleştirme	62
Şekil 39. Eşini bulma oyunu	62
Şekil 40. Balon patlatma oyunu	63
Şekil 41. Kelime avı oyunu	63
Şekil 42. Dinamit oyunu	64

Şekil 43. Oyun parkı	64
Şekil 44. Çocuk odası	65
Şekil 45. Evlilik-kelime listesi	66
Şekil 46. Evlilik-kelime öğretiminde metin kullanımı.....	66
Şekil 47. Evlilik-açıklama ve kelime eşleştirme	67
Şekil 48. Evlilik-boşluk doldurma	67
Şekil 49. Evlilik-doğru/yanlış oyunu.....	68
Şekil 50. Evlilik-boşluk doldurma	68
Şekil 51. Languageguide giriş sayfası.....	69
Şekil 52. Kelime öğretimi-evin bölümleri	70
Şekil 53. Kelime öğretimi-evin bölümleri soru aşaması.....	70
Şekil 54. Kelime öğretimi-evin bölümleri cevap kısmı	71
Şekil 55. ClarityEnglish açılış sayfası.....	71
Şekil 56. Clarity English-konular.....	72
Şekil 57. Kelime öğretimi-resim görsel eşleştirme	72
Şekil 58. Kelime öğretimi-boşluk doldurma.....	73
Şekil 59. Spellingcity-kelime öğretimi	73
Şekil 60. Spellingcity-test bölümü	74
Şekil 61. Spellingcity-test kontrol bölümü	74
Şekil 62. Flash card-kelime öğretimi	75
Şekil 63. Flash card-kelime öğretimi	75
Şekil 64. Kelime testi.....	76
Şekil 65. Kelime testi kontrol bölümü	76
Şekil 66. UEFAP-giriş sayfası	77
Şekil 67. UEFAP-(Selection) kelime öğretimi.....	78
Şekil 68. UEFAP-kullanım alanı	78
Şekil 69. UEFAP-kelimenin cümle içerisinde kullanımı	79
Şekil 70. UEFAP-kelimelerin anlamları	79
Şekil 71. Oxford Üniversitesi Türkçe çalışmaları ana sayfası	81
Şekil 72. Resimli sözlük-ana sayfa	82
Şekil 73. Resimli sözlük-harf öğretimi	82
Şekil 74. Quiz-renkler.....	83
Şekil 75. Kelime eşleştirme oyunu	83
Şekil 76. İmage scramble-ana sayfası	84
Şekil 77. İmage scramble-çiçek öğretimi.....	84
Şekil 78. Crossword-renkler	85
Şekil 79. ATLAS-Türkçe öğretim ana sayfası	86
Şekil 80. Türkçe konuşma bölümü-giriş sayfası	86
Şekil 81. Türkçe konuşma bölümü-iki dilde kullanılan kelimeler.....	87
Şekil 82. Türkçe konuşma bölümü-selamlaşma vedalaşma kalıpları	87
Şekil 83. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-ünite giriş sayfası.....	89
Şekil 84. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-dinleme metni kelime kutucuğu	89
Şekil 85. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-okuma metni kelime kutucuğu	90
Şekil 86. Türkçe Sertifika Programı-giriş sayfası.....	91
Şekil 87. Türkçe Sertifika Programı-harf öğretimi	92
Şekil 88. Türkçe Sertifika Programı-sözlük çalışması.....	92
Şekil 89. Alfabe ve kelime öğretimi.....	95
Şekil 90. Yiyecek ve içecek öğretimi.....	95
Şekil 91. Yiyecek ve içecek öğretimi-diyalog.....	95

Şekil 92. Yiyecek ve içecek öğretimi-boşluk doldurma	96
Şekil 93. Yiyecek ve içecek öğretimi-eşleştirme oyunu	96
Şekil 94. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-giriş sayfası.....	97
Şekil 95. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-okuma metni	97
Şekil 96. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-adam asmaca oyunu	98
Şekil 97. Dilset-tanışma kalıpları/html	99
Şekil 98. Dilset-tanışma kalıpları/pdf.....	99
Şekil 99. Dilset-kelime avı oyunu	99
Şekil 100.....	113

KISALTMALAR LİSTESİ

ADP	: Avrupa Dil Portfolyosu
AÜ TÖMER	: Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi
GAZİ TÖMER	: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi
SOAS	: School of Oriental and African Studies
TSP	: Türkçe Sertifika Programı
YETEM	: Yunus Emre Türkçe Eğitim Merkezi

1. BÖLÜM

GİRİŞ

İletişim, Türkçe Sözlükte (TDK, 2009), “Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme” olarak ifade edilmektedir. Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilerlemesi iletişimin kolay ve hızlı bir şekilde yapılmasını sağlamaktadır. Dünyanın farklı yerlerindeki insanlar gelişen teknoloji sayesinde iletişim kurabilmektedir. Teknoloji iletişim için bir araçtır; ancak tek başına sağlıklı bir iletişim için yeterli değildir. Sağlıklı bir iletişim için teknolojiyi kullanan bireylerin farklı dilleri bilmesi gereklidir.

Değişen koşullar insanları dil öğrenmeye yöneltmektedir. Öncelikle iş ve eğitim hayatındaki değişimlere ayak uydurmak için dünyadaki gelişmeleri takip etmek gerekir. Bu da öğrenilmiş yabancı bir dille mümkündür. Farklı bir ülke hakkında bir şeyler öğrenmek istendiğinde, o ülkenin dilini bilmek bizi en doğru bilgiye ulaştıracaktır. İnsanlar farklı sebeplerden dolayı ortaya çıkan dil öğrenme gerekliliğini aşmak için farklı yollar denemişlerdir. Bir yabancı dil nasıl öğrenilebilir ve öğretilir? sorusuna yanıt aramışlardır. Bu arayışların sonucunda birçok dil öğretim yöntemi ve tekniği ortaya çıkmıştır. Bu yöntem ve teknikler, bilgisayar ve internetin kullanılmaya başlanmasıyla birlikte internet ortamına uyarlanmıştır. Yöntem ve tekniklere bağlı olarak kelime öğretimi çalışmaları çeşitli şekillerde ele alınmıştır. Farklı yollar izlenerek öğretimi sağlanmaya çalışılan kelime öğretiminde elde edilen kazanımlar dil öğretiminde öğreticilere büyük fayda sağlayacaktır.

1.1. Problem Durumu

Çalışmanın temel problemini "E-öğrenme yoluyla Türkçe kelime öğretimi nasıl yapılmalıdır?" sorusu oluşturmaktadır.

Temel problem cümlesine bağlı olarak ise şu alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Sınıf içi uygulamalarda ve kitaplarda kelime öğretim etkinlikleri nelerdir?

2. İngiltere'de e-öğrenme yoluyla İngilizce kelime öğretim uygulamaları nelerdir?
3. İngiltere'de e-öğrenme yoluyla Türkçe kelime öğretimi uygulamaları nelerdir?
4. Türkiye'de e-öğrenme yoluyla Türkçe kelime öğretimi uygulamaları nelerdir?
5. Kelime öğretim uygulamaları nasıl yapılmalıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak artan bilgisayar ve internet kullanımı insanlara kolaylıklar sağlamaktadır. Bilgisayar sayesinde sahip olunan görsel imkânlar öğrenmenin kalıcılığını artırırken internet yoluyla da aynı anda birçok noktadan bu imkânlarla ulaşılabilmektedir. Kelime öğretiminin teknoloji kullanılarak yapılması bu kapsamda değerlendirilebilir. Bu sayede Türkçedeki kelime öğretimi çalışmaları, dil öğretim yöntemleri teknolojiyle paralel olarak geliştirilebilir.

Temel problemden hareketle bu çalışmanın amacı e-öğrenme yoluyla Türkçe kelimelerin öğretiminin nasıl yapılması gerektiğini ortaya koymaktır. Yapılacak tez çalışmasında; e- öğrenme yoluyla Türkçe kelimelerin öğretimi aşamasında karşılaşılan sorunların ele alınması, bu konuyla ilgili olarak İngiltere'de yapılmış örnek çalışmaların değerlendirilmesi ve Türkiye'de yapılması gereken etkinlik örneklerinin sunulması amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Dillerin temelinde dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dört temel beceri bulunmaktadır. Bu becerilerin yanında o dile ait dil bilgisi kuralları yer almaktadır. Bir dilin yabancı dil olarak öğretimi gerçekleştirilirken bu becerilerin ve dil bilgisel kuralların eş zamanlı olarak verilmesi, bununla birlikte kelime öğretiminin de üzerinde durulması gerekmektedir. Çünkü kelimeler öğrencinin iletişimde kullanacağı asli unsurlardır. Öğrencilere dil bilgisi öğretimi yapılırken kelimeler öğretilmediği takdirde öğrenciler iletişim kurmakta güçlük çeceklerdir. Bütün becerilerin kazandırılmasında da bu durum önemlidir. Dinleme becerisinde kelimeyi anlayabilme becerisi ön plana çıkarken, konuşma becerisinde kelimeyi düzgün telaffuz etme özelliği öncelikli olacaktır. Okuma becerisinde ise konuşma becerisinde olduğu gibi telaffuz özelliği ve

buna ek olarak kelimeyi anlamlandırma kabiliyeti söz konusudur. Yazma becerisini geliştirmek amacıyla da kelimenin doğru yazımı ön plandadır ve bu konuda etkinliklerin yapılması gerekmektedir.

Yabancı dilde kelime öğretimini esas alan konuların başında sınıf içi etkinlikler ve dil öğretim kitaplarındaki kelime öğretim çalışmaları gelmektedir. Bu çalışmalarda kelime öğretiminin sınıfta ve kitaplarda nasıl olması gerektiği üzerinde durulmuş ve dikkat edilmesi gereken noktalara değinilmiştir. Yakın geçmişte dil öğretimine dâhil olan bir konu da teknoloji kullanımı olmuştur. Dil öğretimi yapılırken teknolojiye nasıl faydalanılabileceği hususunda çalışmalar yapılmıştır. Ancak bilimsel anlamda teknoloji kullanılarak dil öğretimi yapılması konusunu işleyen çalışmalarda özellikle kelime öğretiminin nasıl yapılacağı hususu ele alınmamıştır. Bu araştırmanın önemi de buradan kaynaklanmaktadır. Bu çalışmada internet yoluyla gerçekleştirilen kelime öğretim çalışması örnekleri ele alınarak incelenecektir. Yapılacak incelemelerde yurt içi ve yurt dışında yapılan kelime öğretim çalışmalarında ön planda tutulan özellikler ele alınacaktır. Bu sayede e- öğrenme yoluyla kelime öğretiminin önemli noktaları belirlenecektir. Bu çalışma Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten Türkçe Öğretim Merkezlerine, Türkçe öğreten özel kurslara, üniversitelerimizin Türkçe ve Türkoloji bölümlerine internet ortamında katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Ülkemizde internet yoluyla e- öğrenme çalışmaları; Ankara Üniversitesi TÖMER, Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı tarafından yapılmaktadır. Üniversiteler dışında dil öğretimi yapan kurum olarak Dilset Yayınlarının kullanıldığı, yurt dışında kurumlara materyal desteği sağlayan, “Dilset Yabancılar Türkçe Akademisi” bulunmaktadır. Bununla birlikte e-öğrenme alanında kullanılan “Merhaba Türkçe” yazılım programı vb. programlar mevcuttur. Ancak ülkemizde yapılan çalışmalarda kelime öğretimi üzerine yeterince çalışma bulunmamaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada;

1. Türkiye’deki ve İngiltere’deki üniversitelere ve özel dil kurslarına bağlı olarak faaliyet gösteren internet sitelerinin kelime öğretimi üzerine çalışmalarının bulunduğu varsayılmıştır.

2. Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmamız;

1. İngiltere'deki İngilizce ve Türkçe eğitim veren özel kurum ve üniversitelerin çalışmaları,
2. Türkiye'deki Türkçe Öğretim Merkezleri ve Türkçe öğretimi yapan özel kurumların çalışmaları,
3. Ulaşılan çalışmaların kelime öğretimi etkinlikleriyle sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Bu bölümde, tez çalışmasında sıklıkla kullanılan kavramların tanımlarına yer verilmektedir:

Bilgi ve İletişim Teknolojileri: Bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel basılı ve yazılı araçlardır. Bilginin toplanmasını, işlenmesini, depolanmasını, ağlar aracılığı ile bir yerden bir yere iletilmesini sağlayan iletişim ve bilgisayar teknolojilerini de kapsayan bütün teknolojiler "bilgi teknolojisi" olarak adlandırılmaktadır. İletişim teknolojisi ise iletilerin bir yerden başka bir yere hızlı iletilmesine olanak sağlamaktadır.

E- öğrenme (Elektronik Öğrenme): Video diskler, web temelli öğrenme, bilgisayar temelli öğrenme, sanal sınıflar, dijital işbirliği gibi çok geniş uygulama ve süreçleri kapsayan bir terimdir. Öğrenciler bir beceri ya da bir konuyu öğrenmek için elektronik bir ortamla etkileşimde bulunurlar (Yalın, 2002: 5).

Teknik: Türkçe Sözlükte (2009), 1. Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi şeklinde tanımlanmaktadır. Bu kavram Eğitim Bilimleri Sözlüğünde (1974), "herhangi bir sanat, üretim ve öğretim etkinliği için başvurulması gereken beceri, işlem ya da yol" olarak açıklanmaktadır.

Yöntem: Bu kavram Türkçe Sözlükte (2009), 1. Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul olarak tanımlanmaktadır. Eğitim Bilimleri Sözlüğü(1974), ise yöntemi "bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek

gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol. 2. Yeni gerçekleri bulmak, bilinen gerçekleri yorumlamak ve açıklamak için tutulan mantıklı düşünme yolu" olarak açıklamaktadır.

2. BÖLÜM

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Türkiye'de bu çalışmaya kadar Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında e- öğrenme yoluyla kelime öğretiminin yurt içi ve yurt dışı örneklerini inceleyerek değerlendiren bir çalışma mevcut değildir. Kelime öğretimi ile ilgili çalışmalar; yabancı dil öğretimi, dilbilim ve Türkiyat araştırmaları bölümlerinde yapılmıştır.

Özbaş, (2009) “Bilgisayar Destekli İngilizce Kelime Alıştırmalarında Dönüt Türlerinin Öğrenci Öğrenmesi Üzerindeki Etkinliğinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında bilgisayar destekli yapılan kelime öğretiminde uygulanan farklı geri dönütlerin öğrenci öğrenmesindeki etkinliğini ele almıştır.

Samur, (2009) “Beyin Temelli E-öğrenmenin (E-learning) İlköğretim İngilizce Dersi 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Derse Yönelik Tutumları Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans çalışmasında amaç olarak, geleneksel dil öğretim yöntemi olan dilbilgisi çeviri yöntemi ile e-öğrenme metodunu farklı sınıflara uygulamış ve bunun sonucunda ortaya çıkan öğrenci başarı ve tutumlarını karşılaştırmıştır. Uygulamadan çıkan sonuç ise; e-öğrenme metodu ile İngilizce öğrenen öğrencilerin dilbilgisi-çeviri yöntemiyle İngilizce öğrenen öğrencilere göre daha başarılı oldukları şeklindedir.

Hasekioğlu, (2009) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Bilgisi Öğretimi-Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri” adlı yüksek lisans çalışmasında, kelime öğretiminin nasıl yapılacağına dair bilgiler sunmuş; bu bilgiler doğrultusunda yapılabilecek kelime öğretim etkinliklerine yer vermiştir. Tezin amacı ise, kelime öğretim teknikleri konusunda farkındalık kazandırmak olarak belirlenmiştir.

Sülükçü, (2011) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi” isimli doktora tezinde yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerin özelliklerini

açıklamıştır. Çalışmada, bu tekniklerden biri olan bilgisayar destekli öğretimin, öğrencilerin dil öğrenme başarılarına olan etkisi araştırılmıştır.

Aydemir, (2009) “İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi” isimli yüksek lisans çalışmasında İletişimsel Dil Eğitimi Yaklaşımı ve İletişim Ortamları Kuramını temel alarak İngilizce öğretim yapılan bir web sayfasında bulunması gereken özellikleri saptamıştır.

Dervişoğulları,(2008) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi” isimli yüksek lisans çalışmasında, oyun oynayarak kelime öğrenen öğrencilerle oyun oynamadan kelime öğrenen öğrenciler arasında başarı farkının olup olmadığını araştırmıştır.

Erer, (2011) “Türkçe ve İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Seri Kitabın Sözcük Öğretimi Açısından Karşılaştırılması” isimli yüksek lisans çalışmasında, Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe ve New English File kitaplarındaki kelime öğretimi etkinliklerini belirleyerek karşılaştırmıştır.

Aslım, (2004) “Fransızca Yabancı Dil Öğrencilerinin İnternetin Eğitimlerinde Kullanılmasına Yönelik Tutum ve Düşünceleri” isimli makalesinde Fransızca’yı yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Fransızca’yı öğrenirken internetten faydalanmaları konusundaki düşüncelerini incelenmiştir.

Kayintu, (2001) “ Öğrenme Biçemlerine Dayalı Kelime Öğretimi ve Öğrenimi” isimli yüksek lisans çalışmasını İngilizce olarak yazmıştır. Bu çalışmada, öğrencilerin öğrenme biçimleri ortaya konulmuş ve bu biçimlere uygun olarak hazırlanan materyallerle kelime öğretiminin yapılması amaçlanmıştır.

Yaman, (2006) “İletişimsel Dil Yaklaşımları Doğrultusunda Kelime Öğretim Teknikleri” isimli yüksek lisans çalışmasını İngilizce olarak hazırlamıştır. Çalışmada, iletişimsel tekniklerin ve etkinliklerin kelime öğretime katkısı araştırılmıştır.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, kelime öğretimi ile ilgili daha önceden yapılmış çalışmaların sınıf içi ve kitaba ait etkinlikler hakkında olduğu görülmektedir. Bu konu ile ilgili yapılmış yeni çalışmalarda ise kelime öğretiminin yanına e-öğrenme konusu da ilave edilmiştir. Bu çalışmalarda e-öğrenme hakkında bilgiler verilmiş ve öğrenci tutumları incelenmiştir. Ancak Türkçe kelime öğretimi yapan e-öğrenme sitelerinin özellikleri ve bu sitelerin nasıl olması gerektiği hakkında bilimsel bir çalışma yapılmamıştır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama tekniği ve toplanan verilerin değerlendirilmesine ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

3.1. Araştırmanın Modeli

E-öğrenme yoluyla kelime öğretimi çalışmalarının, yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen örneklerinin inceleneceği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha çok değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2009: 81).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evreni e-öğrenme yoluyla yabancı dil öğretimi yapan Türkiye'deki üniversiteler, bünyesinde Türkoloji bölümü bulunan İngiltere'deki üniversiteler ve bu alanda faaliyet gösteren özel kurslardır.

Evrenin içinde yer alan Türkiye ve İngiltere'deki üniversite ve özel dil kurslarının internet sitelerinde dinleme, konuşma, okuma, yazma temel becerileriyle dil bilgisi ve kelime öğretimi etkinlikleri yer almaktadır. Bütün bu beceri ve etkinlikler çalışmaya alınamayacağı için örneklem seçilmiştir. Bu nedenle çalışmanın örneklemini, Türkiye ve İngiltere'deki üniversite ve özel dil kurslarının internet sitelerindeki kelime öğretim bölümleri oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması:

Verileri toplamak amacıyla; İngiltere'de, bünyesinde Türkoloji bölümü bulunan üniversitelerin İngilizce bölümlerindeki kelime çalışmaları ve yine bu üniversitelerin Türkçe bölümlerindeki kelime çalışmaları bir araya getirilecektir. Aynı çalışma

İngilizce öğretim yapan özel dil kurslarının İngilizce kelime öğretimi siteleri için de uygulanacaktır.

Türkiye'deki çalışmaları elde etmek için yabancılara Türkçe öğretimi yapan Ankara TÖMER, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı, Dilset Yabancılara Türkçe Akademisi, Türkçe Sevdalıları Derneğinin internet sitelerindeki Türkçe kelime öğretimi etkinlikleri bir araya getirilecektir. Toplanan bilgilerin yanı sıra dil öğretimi ile ilgili yapılmış olan tez, makale, kitap vb. çalışmaların uygulama ve etkinlikleri de ele alınacaktır.

3.4. Verilerin Analizi

Kaynak taramasının ardından yabancı dil öğretiminin ilkeleri ortaya koyulacaktır. Bu ilkeler doğrultusunda e-öğrenme yoluyla kelime öğretiminin özellikleri tespit edilecektir. İngiltere'deki üniversitelerde yapılan İngilizce ve Türkçe kelime öğretimi çalışmaları ele alınacak ve kelime öğretiminde kullandıkları etkinlikler incelenecektir. Aynı şekilde İngiltere'deki özel dil kurslarının İngilizce kelime çalışmalarının özellikleri de ortaya koyulacaktır. Bu çalışmaların yanı sıra Türkiye'deki TÖMER, üniversite ve özel dil kurslarının Türkçe kelime öğretimi çalışmaları ele alınacaktır. Yurt içi ve yurt dışındaki çalışmaların özelliklerinin belirlenmesinin ardından bu çalışmaların karşılaştırılması yapılacaktır. Bu karşılaştırmada dil öğretiminin ilkelerinden yola çıkılarak yabancı dil öğretim ilkeleri ışığında yapılmış kelime çalışmalarının örnekleri ortaya koyulacaktır. Bu çalışmalar sonucunda Türkçe kelime öğretiminde uygulanabilecek etkinliklerin bir arada olduğu bir kelime öğretim programının bilimsel anlamda ilk örneği oluşturulacaktır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesi aşamasında e-öğrenme çalışmalarına geçmeden önce yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemleri hatırlamak ve bu yöntemleri e-öğrenmenin çeşitli evreleri ve beceri türlerine göre nasıl kullanılabileceği üzerinde durmakta fayda var.

4.1. Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi

Bu yöntemde, öğrenilecek olan dilde seslerin nasıl çıkarılacağı; kelimelerin çekimleri ve ekleri; dilin nasıl telaffuz edileceği ve dil bilgisi kuralları öğretilmektedir. Bununla birlikte dil bilgisi öğretimi tümdengelim şeklinde yapılmakta ve ana dilden yabancı dile, yabancı dilden ana dile çeviriler yoluyla öğrenmenin geliştirilmesine çalışılmaktadır. Bu yöntemde konuşma ve dinleme becerileri ihmal edilmektedir (Sülükçü, 2011: 69). Bu nedenle yalnızca dil bilgisi konuları verilirken bu yöntemden zaman zaman faydalanılabilir.

4.2. Düzvarım Yöntemi

Dil bilgisi çeviri yöntemine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Yöntemin temeli 1880’de Gouin tarafından atılmıştır. Gouin, “Dillerin İncelenmesi ve Öğretme Sanatı” eserinde üç aşamalı bir yol izlemiştir. Öncelikle dilin kulakla işitilmesi gerektiğini savunmuş ve dilin konuşma yoluyla pekiştirilmesini vurgulamıştır. Gouin dil öğretiminin son aşamasında dilin okunup yazılması gerektiğini ifade ederek dünyadaki birçok dilcinin kabul ettiği dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesinin dil öğretiminde amaç olması gerektiği tezini savunmuştur (Benhür, 2002: 21).

Düzvarım yönteminde nesneler öğretmen tarafından tanıtılmakta ve tekrar edilmektedir. Sonraki süreçte kısa diyaloglara geçilmektedir. Öncelik tıpkı ana dili

öğretiminde olduğu gibi sözlü öğretimdir. Buna dayalı olarak yeni sözcükler ve dil bilgisi yapıları sözlü olarak öğretilmektedir. Telaffuzun üzerinde önemle durulmaktadır. Kelime öğretimi aşamasında bu yönteme yer verilmektedir.

4.3. Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi

Bu yöntemde öğrencilere, işittikleri belirli sorulara belirli yanıtlar verme alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu alışkanlığı geliştirmek amacıyla öğrencilere konuşma diyalogları öğretilmekte ve aynı yapıdaki cümleler sürekli olarak tekrarlatılmaktadır.

Yöntemin amacı, öğretilen yabancı dili ana dili niteliğinde geliştirmektir. Bu nedenle de öğrencinin kendi ana dili öğretim aracı olarak kullanılmamaktadır. (Brooks'tan akt. Ekmekçi, 1983: 379). Bu yöntemden konuşma becerisi ve telaffuz noktasında faydalanılabilir.

4.4. Görsel – İşitsel Yöntemi

Derslerde bilgiden çok görüntüye ve işitsel materyallere önem verilen bu yöntemin amacı, dili kullanım ortamlarında öğretmektir. Bu yöntemde her türlü alıştırma soru-cevap tekniği ile verilmektedir. Soru-cevap tekniği ile öğrencinin ilgisi sürekli olarak canlı tutulmakta, öğretimin iletişimine yönelik olması sağlanmaktadır. Sınıfta kullanılan resimler ve öğretmenin bu resimlerle ilgili sorduğu sorular öğrencinin biçim-anlam bağlantısını kurmanın yanı sıra öğrenciyi dil ile iletişim içinde tutmayı amaçlamaktadır (Benhür, 2002: 26). Zaten e-öğrenme görseller ve bu görsellere yönelik daimi soru-cevap şeklinde ilerlediği için sistemde ağırlıklı olarak bu yönteme yer verilebilir.

4.5. Bilişsel Yöntem

Chomsky'nin Syntactic Structures adlı eserinden yola çıkılarak geliştirilen Üretici Dil Bilgisi'nden faydalanılarak ortaya konulmuş bir yöntemdir.

Bu yönteme göre herhangi bir cümle kalıbının taklit edilerek öğrenilmesi, karşılaşılan farklı durumlarda yetersiz kalmaktadır. Bununla birlikte dilde kullanılan bütün kalıpları ezberlemek de imkânsızdır. “Belirli kalıpları öğrenmek yerine, bir cümlemin nasıl meydana geldiğini açıklayan sistemin öğretilmesi, öğrencinin istediği

her durumda kullanabileceği sonsuz sayıda cümle üretebilmesini sağlamaktadır. Bundan dolayı öğrencilere dilin sisteminin nasıl çalıştığı öğretilmelidir” düşüncesi hâkimdir (Sülükçü, 2011: 82).

Bu yöneme e-öğrenme sistemi uygun olmadığından dolayı yer verilmesi mümkün görülmemektedir.

4.6. İletişimci Yöntem

Dört temel dil becerisinin geliştirilmesini amaçlayan iletişimci yöntem, 1970’li yıllarda Amerika’da kabul görmüştür. Chomsky, tekrar ve ezbere dayalı dil ediniminin imkânsız olduğunu savunmuş; bu yolla dil öğrenen ve kendi cümlelerini kurabilen bir çocuk görmediğini ifade etmiştir.

İletişimci yöntem yaklaşımında dil sadece dil bilgisi, ses ve kelimelerden oluşmamaktadır. Bu unsurlar iyi bir iletişim için araç rolündedir. Dilin ezberlenmesinden çok kullanılmasının önemli olduğu düşüncesinden dolayı öğretim için bütün görüntülü ve sesli araçlardan faydalanılması gerektiği belirtilmiştir (Yaman, 2006: 23-24) .

Bilişsel yöntemde olduğu gibi iletişimci yöneme de internet ortamında işlerlik kazandırmak zordur.

4.7. Sessiz Yol Yöntemi

Bu yöntemde, öğrencinin hedef dili, dil yapılarını keşfedeceği ve cümle kurabildiği zaman öğrenebileceği fikri ön plandadır.

Bu yöntemde konular, görüntülü biçimde sunulabilme kolaylıklarına göre öğrencilere sunulmaktadır. Emir kipinin öğretimi kolay olduğu için öncelik emir kipinin öğretilmesine verilmiştir. Günlük hayatta sıkça kullanılan sayılar ve ilgeçler kur başlangıcında öğretilmektedir (Benhür, 2002: 34).

Sessiz yol yönteminde kullanılan görseller internet ortamına aktarılarak konuların öğretimi gerçekleştirilebilir.

4.8. Toplu Fiziksel Tepki Yöntemi

Bu yönteme göre öğrenciler üç aşamanın sonunda dili öğrenmektedirler. Öğrenciler öncelikle duyduklarını anlamaya çalışmakta ve anlama gerçekleştikten sonra kendilerine söylenen sözlere tepki vermektedir. Son aşamada ise konuşmaya başlamaktadır.

Bu yöntem sözlü anlatımı başlangıç seviyesinde geliştirmeyi amaçlamaktadır. Konuşma diyalogları 120 saatlik öğretimin ardından yapılmaktadır (Sülükçü, 2011: 70).

4.9. Seçmeci Yöntem

Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlerin güçlü ve zayıf yönleri bulunmaktadır. Dil öğretiminde yalnızca bir yöntemi kullanmak öğretimde eksikliklere yol açabilmektedir. Bundan dolayı kullanılan yöntemlerin güçlü yanlarını kullanmak dil öğretimi için faydalı görülmektedir. Seçmeci yöntem bu düşünce üzerine oluşturulmuştur.

Özkan (1992: 51) seçmeci yöntemin özelliklerini şu şekilde belirtmiştir.

1. Dil öğretimi doğal, anlamlı ve hayata uygun olmalıdır.
2. Çeviri, dil öğreniminin başlangıcında faydalı bir yol değildir. Özel bir beceri gerektirir.
3. Dil öğretimi hedef dille gerçekleştirilmelidir. Ana dile gerektiğinde yer verilir.
4. Mekanik tekrarlara ve alıştırmalara fazla yer verilmez. Bunun yerine öğrencinin yaratıcılığını gösterebileceği anlamlı ve iletişime yönelik alıştırmalara yer verilir.
5. Kelime öğretimine erken başlanmalı, her öğrenilen kelime anlamlı cümleler içinde kullanılmalıdır.
6. Öğrenme basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru olmalıdır.
7. Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.

Hem sınıf ortamı hem de internet ortamında hâlihazırda en uygun yöntem olarak seçmeci yöntemin kullanılması gerekir.

4.10. Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Teknikler

Teknik kavramı Türkçe Sözlükte “teknik, -ği Fr. technique is. 1. Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi. ... 4. Yol, beceri, yöntem.” (Türkçe Sözlük, 2005: 1938) şeklinde tanımlanmaktadır. Özbay (2006: 23) ise tekniği

şöyle tanımlanmaktadır: “Eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanılan yöntemin kişiler, yer, zaman, fiziksel şartlar, araç ve gereçlere bağlı olarak uygulanış şekline teknik denir”.

Yabancı dil öğretiminde planlama ve bu planda uygulanacak yöntem ve tekniğin seçimi çok önemlidir. Bunun için öğreticinin hem yöntemleri hem de teknikleri iyi bilmesi gerekmektedir.

Hedef dilin konuşulduğu bir ortamda öğretimi yerine getirebilmek ve öğrenmeye istekli öğrencilerden gelen soruları anlamak, onların anlayabileceği bir şekilde anlatmak zor bir iştir. Bu sebeple öğretim tekniklerinin iyi bilinmesi ve yeri geldikçe kullanılması hem eğitim-öğretimin kalitesi hem de öğreticinin, karşılaştığı zorlukların üstesinden gelebilmesi açısından çok gereklidir (Sülükçü, 2011: 85).

“Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemlere bağlı olarak dil öğretim teknikleri öğretimi kolaylaştırmak amacıyla kullanılmaktadır. Dil öğretim teknikleri, grupla öğretim teknikleri ve bireysel öğretim teknikleri olarak iki şekilde gruplanmaktadır” (Benhür, 2002: 38).

4.11. Anlatma

En eski ders anlatım tekniği olarak bilinmektedir. Anlatma tekniğinin öğretmen merkezli olması ve ağırlığın bu tekniğe verilmesi dil öğretiminde sıkıntılara yol açabilmektedir. Bu teknikte öğrenciler sadece dinleyici rolündedir ve derse katılımları kısıtlıdır. Dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara yer verilmemektedir (Sülükçü, 2011: 86).

4.12. Gösteri

Bir konuyu açıklamak veya bir işin nasıl yapılacağını göstermek amacıyla kullanılan gösteri tekniği iki aşamadan oluşmaktadır:

İlk aşamada gösteride kullanılacak tepegöz veya bilgisayar gibi araçların seçimi ve öğrencilere aktarılacak konunun belirlenmesi söz konusudur. İkinci aşamada ise gösteri esnasındaki uygulamaların neler olacağı konusu ele alınmaktadır. Gösteriyi öğrencilerin tamamı net olarak duyabilmeli ve görebilmelidir. Gösteride yeni kelime ve dil bilgisi

yapısı kullanılmamalıdır. Gösteri ile ilgili sorular oluşturularak öğrencilerin ilgisi canlı tutulmalıdır (Benhür, 2002: 40).

4.13. Soru-Cevap

Öğrenciyi düşünmeye yöneltmesi ve düşündüklerini ifade etme fırsatı vermesi dolayısıyla sıkça kullanılan bir tekniktir.

“Soru-cevap tekniği sayesinde öğrencilerin durumları hakkında bilgi elde edilebilmekte, öğrencilerin eksikleri görülebilmektedir. Bu teknikte her an iletişim ortamı oluşabileceğinden dolayı öğrencinin dikkati üst seviyede olmaktadır” (Sülükçü, 2011: 87).

4.14. Oyunlaştırma

Herhangi bir durumun ya da diyalogun oyunlaştırılarak öğrenciler tarafından canlandırılması tekniği olan oyunlaştırma, öğrencinin kendine güven duymasını ve öğretilmek istenen dili daha rahat kullanmasını sağlamaktadır.

“Gerçek hayatta karşılaşılabilecek durumların sınıfta canlandırılması ve öğrencilerin seviyesine uygun olduğu için oyunlaştırma tekniği derse olan ilgiyi artırmaktadır. Oyunlaştırma yoluyla öğrenci etkili bir dinleme anlama ve konuşma becerisine kavuşabilmektedir” (Benhür, 2002: 42).

4.15. Benzetim

Demirel(1990: 48) benzetim tekniğini sınıf içinde öğrencilerin bir olayı gerçekmiş gibi ele alıp üzerinde eğitici çalışma yapmalarına olanak sağlayan bir öğretim olarak tanımlamaktadır. Bu teknikte öğrenci herhangi bir metne bağlı olmaksızın karşılaşılabileceği bir durum karşısında neler yapabileceğini sergilemektedir.

Benzetim tekniğinde öğretmen yalnızca konunun ana hatlarını öğrenciye anlatır ve öğrenciden konuya uygun hareket etmesini ister. Bu teknik öğrenciyi hedef dili kullanmaya zorlamakta ve günlük hayatta olabilecek durumların canlandırılması yönüyle derse katılımı artırmaktadır (Sülükçü, 2011: 88).

4.16. Bireysel Öğretim Teknikleri

“Sınıf ortamında yabancı dil öğrenen öğrencilere kıyasla özel ders alan öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmektedir. Bunun sebebi, öğrencinin eksikliklerini öğretmene daha rahat iletebilmesi ve sorunların ertelenmeden çözülebilmesi olarak ifade edilmektedir” (Benhür, 2002: 49). Sınıf içi uygulamalarda öğretmenler öğrencilerin hepsiyle yeteri kadar ilgilenecek zaman bulamamakta ve zaman problemi yaşamaktadırlar. Bu durumu ortadan kaldırmak ve öğrencilerle daha fazla ilgilenmek amacıyla bireyselleştirilmiş öğretim tekniklerini kullanmak gerekir.

Bireysel öğretim tekniklerinde öğrenci merkeze alınmakta ve onların ihtiyaçları gözetilmektedir. Bireysel Öğretim Tekniklerine bağlı;

Bireyselleştirilmiş Öğretim,

Programlı Öğretim,

Bilgisayar Destekli Öğretim Teknikleri bulunmaktadır.

4.16.1. Bireyselleştirilmiş Öğretim:

Bireyselleştirme; öğretimin kişinin ihtiyaçları, öğrenme stili gibi duyuşsal özelliklerinin yanı sıra bilişsel bilgi düzeyine göre biçimlendirilmesidir (Dağ ve Erkan, 2010). Bireyselleştirilmiş öğretim tekniğinde öğrencinin öğretmenle diyalogu daha siktir. Bu sayede öğrencinin hataları veya eksiklikleri daha kolay giderilebilmektedir.

Bireysel öğretimin yapıldığı dersler dört aşamada gerçekleşmektedir:

1. Derste işlenecek konu ve materyal belirlenir.
2. Konu kendi içinde bütünlüğü olan birimlere ayrılır.
3. Öğrencinin verilen her birimi başarma derecesini belirlemek üzere değerlendirme yöntemleri belirlenir.
4. Bir öğrenme biriminden diğerine, öğrencinin kendi hızıyla ilerlemesine olanak tanınır (Senemoğlu, 1997).

Bireyselleştirilmiş öğretim tekniği kullanılırken öğretmen ve öğrencilere yeni roller ve görevler düşmektedir. Bu teknikte öğrenci merkezli bir öğretim söz konusudur. Bu nedenle öğretmen, kararı öğrencilerin vermesini sağlayan ve yönlendiren konumundadır.

4.16.2. Programlı Öğretim:

Programlı öğretim tekniği Skinner'in pekiştirme ilkelerini esas almaktadır. Bu ilkeleri şu şekilde özetleyebiliriz:

Hedef kitle için oluşturulan üniteler adım adım ilerlemeyi sağlayacak şekilde düzenlenmelidir. Ünitelerde alıştırmalar veya ünite sonu soruları bulunmaktadır. Bu alıştırma ve sorular öğrencinin bilgi edinmesini sağlayıcı araçlar olarak kabul edilmektedir. Ünite sorularının cevaplanma aşamasında öğrenci bu süreçte aktif olarak katılmaktadır. Öğrenci bu süreçte başarılı olmak zorundadır. Bu sebeple sorular öğrenci seviyesine uygun olarak hazırlanmalıdır. Öğrenci sorulara cevap verdikten sonra doğru cevaplarla karşılaştırma imkânı bulmaktadır. Anında yapılan kontrol pekiştirmenin temeli olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler aşamalı olarak ilerlemeli ve bu ilerleme mantık çerçevesinde olmalıdır. Bundan dolayı öğretilecek yapılar kolaydan zora ve basitten karmaşığa şeklinde düzenlenmelidir (Demirel, 2009).

Programlı öğretim tekniği, öğrenciye bağlı bir süreci ifade etmektedir. Öğrenci öğretim sürecine dâhildir ve bu süreçte aktif rol oynamaktadır. Program, öğrenci seviyesi ön plana alınarak öğrencinin ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmektedir. Bu ihtiyaçların giderilmesi noktasında kullanılan en yaygın cihaz günümüzde bilgisayarlardır. Bilgisayarlar gerçekleştirilmesi planlanan eğitim faaliyetlerinin bireyselleştirilmesi hususunda, sahip oldukları yazılımlar sayesinde büyük önem arz etmektedir. Bilgisayar, programlı öğretim yönteminin uygulanabildiği en gelişmiş teknoloji olarak kabul edilmektedir. Bilgisayarla öğretim yapılırken bir yandan öğrenciyle etkileşim sağlanmakta diğer yandan ise çoklu ortam özellikleri sayesinde öğretim zevkli ve ilgi çekici hale getirilmektedir.

4.16.3. Bilgisayar Destekli Öğretim:

Yalın, (2012: 165) bilgisayar destekli öğretimi, “Teknolojinin gelişimine paralel olarak dil eğitimindeki yerini almıştır. Bilgisayar destekli öğretim, bilgisayarın sistemi içine programlanan dersler yoluyla öğrencilere bir konu ya da kavramı öğretmek ya da önceden kazandırılan davranışları pekiştirmek amacıyla kullanılması” şeklinde tanımlamaktadır. Ayçiçek (2007: 21) “Öğrencinin bir bilgisayar başında göstereceği türlü tepkileri göz önünde bulundurarak hazırlanmış ders yazılımı ile öğrencinin karşılıklı etkileşimde bulunarak kendi öğrenme hızına göre kullanabileceği öğretim türü” olarak bilgisayar destekli öğretimi tanımlamaktadır.

Öğrenciler bilgisayar yoluyla kullanılan programlar sayesinde dil bilgisi kurallarını öğrenebilmekte, dört temel dil becerisini etkileşimli olarak kazanmakta ve hedef dildeki kelime hazinesini artırabilmektedir.

Öğretim ortamları sürekli yeniliklerin gündemde olduğu ve çağın olanaklarına uygun olarak geliştirmelerin yapılmaya çalışıldığı bir alandır. Öğretim ortamlarında bilgisayar türü makinelerin yardımcı olması düşüncesi 1920’lerde Sidney Pressey’in çoktan seçmeli testin okullarda yaygınlaştığını fark etmesiyle çoktan seçmeli test modellerini uygulayan bir makine üzerinde çalışmasıyla başlamıştır (Camnalbur, 2008: 9).

Bilgisayar destekli öğretimin genel ilkeleri, bilgisayarların eğitim-öğretim ortamında kullanılmalarından önce oluşmaya başlanmıştır. 1950’li yıllarda eğitim problemlerini çözmeyi amaçlayan araştırmacılar programlı öğretim teknikleri üzerinde çalışmaya başlamışlardır. Bu hareketlerin başlangıcı Skinner’in 1954 yılında yayınlanan “öğrenme ve öğretme bilimi” adlı makalesiyle başladığı ileri sürülmektedir. Skinner’in programları, öğrencilerin kendi cevaplarına göre yapmalarını gerektirecek şekilde kısa, iyi yapılandırılmış bilgi taslakları olarak biçimlendirilmiştir. Skinner’in çalışması, öğretim teknolojilerindeki birçok önemli gelişme gibi öğrenmeyi artıracak teknikler ve yöntemler üzerinde yoğunlaşmıştır (Price’tan aktaran Camnalbur, 2008: 10).

1960’lı ve 1970’li yıllardan beri kasetçalarlar, dil laboratuvarları ve videolar yabancı dil eğitiminde kullanılmaktadır. Dil eğitiminde bilgisayar destekli materyallerin kullanılmasının ise 1980’lerin başında ortaya çıktığı söylenebilir. İlk bilgisayar destekli dil eğitim programları, öğrencilerin bilgisayar ekranındaki ögeye tepki vermeleri, metin içinde boşluk doldurma, cümle yarılarını eşleştirme ve çoktan seçmeli aktiviteler yapma şeklindeydi. Bütün bu aktiviteler, öğrencinin nerede hata yaptığını ve bu hataların nasıl düzeltilmesi gerektiği gibi uzun geribildirimler ile sadece doğru cevabı veren kısa geribildirimlerden oluşmaktaydı (Dudeney ve Hockly’den aktaran Aydemir, 2009: 35).

“Bilgisayar destekli dil öğretimi öğrencilere kendi kendilerine öğrenmeleri için yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış interaktif dersler sunmaktadır. Bu derslerin iki önemli özelliği vardır. Birincisi etkileşimli olması, diğeri ise bireyselleştirilmiş öğrenmeye olanak sağlamasıdır” (Samur, 2009: 21).

Bilgisayar destekli öğretim;

- Öğrenme sürecine canlılık, hareketlilik ve çeşitlilik getirir. Günümüzde iyice hızlandırılmış olan hayatın içinde yetişen öğrenciler, sadece öğretmene bağlı ders anlatımını oldukça sıkıcı bulmaktadırlar. Dersin içine bilgisayarlı ders materyallerinin

girmesi öğrencilerin dikkatinin toplanmasına ve dağılmamasına yardımcı olmaktadır. Bilgisayarla öğretim, bilgisayara öğrenilmesi hedeflenen bütün konular yüklendiği için öğrencilere kendi öğrenme hızlarına göre ilerleme ve öğrenme imkânı sunar.

- Bilgisayarla öğretimde, bir kurum ya da öğretmen tarafından belirlenmiş ders saatlerine uyma zorunluluğu yoktur. Öğrenci istediği zaman ve istediği saatte öğrenmeyi kendisi başlatabilir. Öğrenci bu sayede kendi öğrenmesinin sorumluluğunu üstlenir ve hayatını planlama yeteneğini geliştirebilir.

- Kavram ve yetenek öğretimi dışında, bilgisayar okuryazarlığına olanak sağlar (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2001).

Bilgisayar destekli kelime öğretiminin önemli noktaları ile ilgili olarak, kelime öğretim programında görsel öğelerin bulunması öğrenciler tarafından bilgisayar destekli kelime öğreniminin en etkili özelliği olarak algılanmıştır(Tokaç, 2005: 8).

4.17. Web Tabanlı Öğretim-Elektronik Öğrenme (E-öğrenme)

Bilgisayar destekli dil öğretimine bağlı olarak karşımıza e-öğrenme çıkmaktadır. Elektronik öğrenme (aynı zamanda çevrim içi öğrenme) teknolojik aletlerin (özellikle ağ üzerinden olanlar internet gibi) eğitim için kullanılmasıdır.

E-öğrenme “dijital teknoloji tarafından güçlendirilmiş pedagoji” olarak tanımlanmaktadır. Bu çevrim dışı teknolojiler olabileceği gibi (CD ya da DVD gibi) çevrim içi teknolojilerden de yararlanılabilir (Nichols, 2008'den Akt: Samur, 2009). E-öğrenme sayesinde dil öğretimi farklı bir boyut kazanmıştır.

E-öğrenme; konu ve derslerin görsellerle işlenişi, kelime öğretiminde kullanılabilecek materyallerin çokluğu, kavramları somut olarak ortaya koyma imkânı ve aynı anda milyonlarca insana ulaşma özelliklerine sahiptir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve yaygın hale gelmesi dolayısıyla bilgisayar destekli eğitim sadece bilgisayar programlarının kullanımı ile sınırlı olmaktan çıkıp bunun yerine internet ve web tabanlı araçlar kullanılmaya başlanmıştır (Aydemir, 2009: 36).

Eğitim teknolojilerinde radyo, televizyon, ses ve video kayıtları yıllardır kullanılagelmektedir. Son yıllarda İnternet’te ve world wide web (web)’de eş zamanlı ve farklı zamanlı bilgisayar tabanlı etkileşim araçları kullanılmaya başlanmıştır.

Günümüzde web destekli öğretim, dünyada hızla gelişen eğitim kanallarından biri haline gelmiştir (Graham'dan akt. Ayhan, 2005: 28).

Bireyler; günümüzde bilgi ağlarının gelişmesiyle edilgen olmaktan çıkmakta, yaparak öğrenmekte, bilgiye anında ve her yerde ulaşabilmektedir. Bu sebeplerden dolayı eğitim gün geçtikçe bireysel, özgür ve etkin olmaktadır (Ayhan, 2005: 32).

Yabancı dile olan eğilim; ticaret, eğitim, iletişim ve hızlı küreselleşmeyle birlikte giderek artmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı hayatın her alanında olduğu gibi eğitim öğretim alanında da kendini göstermektedir. Öğrenme-öğretme sürecinin verimli kullanılmasını amaçlayan bilgisayar; sahip olduğu internet ağı sayesinde çoklu ortam, web tabanlı eğitim sistemleri ve etkileşimli ortamlarla öğretimin bireyselleştirilmesi olanağını aynı anda dünyanın birçok noktasına sunabilmektedir. (Taşçı ve Ayhan: 2004).

İletişime dayalı bilgisayar destekli öğretim, öğrenmenin keşfetme, ifade etme ve geliştirme süreci olduğunu savunmaktadır. Bu amaçla öğretimde formların kullanımını, dil bilgisinin kurallı bir şekilde öğretimini, öğrencilerin kendi telaffuzlarını yapmalarını ve hedef dili baskın şekilde kullanmalarını sağlayan yazılımlar geliştirilmiştir.

Web, insanların iletişim, iş görüşmesi, ticari faaliyetler veya diğer insanlarla tanışıp konuşmak için kullandıkları sanal bir ortamı ifade etmektedir ve gittikçe artan şekilde öğrenim için kullanılmaktadır. Öğretim amaçlı web siteleri, eğitimcilerin web teknolojisinin getirilerini eğitimsel hedefler doğrultusunda kullanma çabaları doğrultusunda ortaya çıkmıştır (Ayhan 2005: 60).

Yapılan çalışmalarda görüldüğü üzere tarihsel süreç içerisinde sınıf içi faaliyetlerde kullanılan yöntem ve teknikler ilerleyen teknolojiye paralel olarak bilgisayar yazılımlarına uygulanmıştır. Bu yazılımların internet yoluyla aynı anda milyonlarca insana ulaştırılması mekândan ve zamandan bağımsız kullanım olanaklarıyla yeni ve farklı bir boyut kazanmıştır.

4.18. Kelime Öğretiminin Önemi

Kelime, Korkmaz (1992: 100), tarafından “Bir veya birden çok ses öbeğinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu veya düşünceyi yansıtan dil birimi” şeklinde ifade edilmiştir.

Bireylerin iletişim kurduğu insanları anlamasında ve kendini ifade edebilmesinde kelimeler büyük rol oynamaktadır. Bireyin bildiği kelime sayısı ve öğreneceği her kelime iletişimi hem kolaylaştıracak hem de daha etkili hale getirecektir.

Ana dili öğretimi “insanın yaşamı boyunca içinde yaşadığı topluma göre biçimlenen, başta beyindeki dil merkezinin olgunlaşmasına karşılık olarak, sosyokültürel etkileşimlerle gelişen, değişken bir göstergeler dizgesidir” şeklinde tanımlanmıştır (Çelebi, 2006). Yabancı dil öğretimi, ana dilden farklı yapı, kavram ve dil bilgisi kuralları olan başka bir dilin öğretilmesi sürecidir (Özdemir, 2003).

Herhangi bir dilin öğrenilmesinde ihtiyaç duyulan gramer kurallarının en fazla birkaç yüzü ve buna karşılık kelimelerin sayısının en az birkaç bini bulduğu dikkate alınırsa, dil öğretiminde sürenin kısaltmasının, kuraldan ziyade öğrenilecek kelimeler arasında seçim yapmak suretiyle gerçekleştirilebileceği şeklinde bir hüküm verilebilir. Esasen yabancı dil öğretimi, dildeki kuralların kelimelere göre daha az olmasından dolayı büyük ölçüde kelime öğretimi demektir. Bir çocuğun konuşma denemeleri görüldüğünde onun için “konuşuyor” hükmü verilmektedir. O halde konuşma demek evvelinde kelimeleri doğru kullanmak demektir. Bir yabancı dili konuşmak için o dilin kelimelerini doğru kullanmak ve anlamak gerekir. Bir dilin ses ve cümle yapısı çok iyi bilinse bile, eğer kelimeler bilinmiyorsa, o dilde söyleneni anlamak ve dolayısıyla anlamak mümkün değildir (Adıgüzel, 2001).

Çotuksöken(1991), bir dilin kurallarını bilmenin o dili güzel konuşmak için yeterli olmadığını, böyle olması durumunda, dilbilimcilerin, kendi dillerini en iyi konuşan kimseler olacağını ifade eder. Bu sebepten dolayı Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde, sözcüklerin cümle içinde söylenişinin, vurgulanışının üzerinde durulması gerektiğini belirtir. Konuyla ilgili olarak Sever (2000: 13), öğrencilerin okuduklarını veya dinlediklerini tam ve doğru olarak anlamasını, anladıklarını söz ve yazıyla etkili bir biçimde anlatmasını kelime servetinin zenginliğine bağlamaktadır.

Türkçe Eğitim ve Öğretim Kılavuzu (1986: 29)’nda “Kelime hazinesinin genişliği, kişiye konuşma kolaylığı, akıcılığı ve cesareti sağlar. Bu sebeple, güzel konuşmak için kelime hazinesini geliştirmek gereklidir” şeklindeki ifade kelime öğrenmenin gerekliliğini ve kelime öğrenmenin sağlayacağı faydaların altını çizmektedir.

Yabancı dil öğretiminde hangi sözcüklerin öğretilmesi gerektiği konusu üzerine ilk çalışmanın 17. yüzyılda Komenyüs tarafından yapıldığını biliyoruz. O, “ilk olarak sık karşılaşılan sözcüklerin öğretilmesinin gerekli olduğu”nu söylemiştir (Demircan, 1983). Sık kullanılan sözcüklerin tespiti için eser taraması yeterli olmayacaktır. Çünkü

konuşma dili ile yazı dili farklılıklar gösterir. Mesela, iletişim kurmada sıkça kullanılan kalıplaşmış ifadeler (n'aber!, görüşürüz, Güle güle!, Hayırlı işler! vb.) yazılı metinlerde sıklık taraması yapıldığında ilk sıralarda görülmeyebilir.

Dil gelişimi araştırmalarında sözcük hazinesi gelişimi araştırmaları önemli bir noktadır. Ders kitaplarının yazımında da sıklık taraması çalışmaları oldukça önemlidir. Çünkü elde bir sözcük istatistiği olmadığı takdirde okuma kitaplarının yazarları bir sözcüğü eserine alıp frekansı çok daha yüksek olan bir başka sözcüğü ihmal ederek çocukların zamanında fikri, zihni olgunluğa ulaşmasına ket vurabilir (Açık, 2013). Kelime sıklığı taramaları sayesinde öğretilmesi öncelikli kelimeler öğretilerek bir yandan dil öğretimi daha verimli hale getirilebilirken öte yandan zamandan tasarruf edilebilir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, hedef kitleye temel düzeyde kaç sözcük verilebilir ya da verilmelidir? Bunları belirlerken ölçütlerimiz ne veya neler olmalıdır? Bütün bu soruların cevapsız kalmaması ve temel söz varlığının belirlenmesine yönelik çalışmaların, dil öğretiminde bir işlevinin olabilmesi için öncelikle Türkçenin hedef kitleye hangi seviyelerde ve niçin öğretileceğinin iyi belirlenmesi gerekir. Bu belirlemeler için de ihtiyaç analizi yapılmalıdır. Eğer, amacınız bir yabancıyı Türkiye'de lisans veya lisansüstü öğrenim görebilmesini sağlayabilecek düzeyde bir dil öğretiminin yapılması ise belirlemeleriniz farklı, ev hanımı, turist, işadama vb. kişilerin ihtiyaç veya meraklarını karşılayabilecekleri düzeyde Türkçe edindirmekse belirlemeleriniz farklı olacaktır. Fakat bu farklılık temel seviyede değil orta ve ileri seviyelerde olmalıdır (Açık, 2013). Derslerde öğretilmesi planlanan kelimeler işlenecek konuyla ilgili ve dil öğrencisinin ihtiyacına yönelik olmalıdır.

İletişimin temeli dil olduğuna göre, temel söz varlığını belirlemede doğal dil esas alınmalıdır. Özellikle yabancılara Türkçenin öğretimi konusunda hazırlanan kitapların birçoğunda, ya yapay bir dil kullanımını ya da ana dili Türkçe olanlara Türk dilinin öğretiminde kullanılabilecek metinlere yer verildiği görülmektedir. Ayrıca dilimiz toplumsal, ekonomik, siyasal nedenlere bağlı olarak çok değişik yönlerde ve hızda değişim yaşamaktadır. Bu nedenle sıklık araştırmalarının, hem konuşma dilinde hem de yazılı dilde belirli aralıklarla yapılması ve Türkçenin öğretimi ile ilgili uygulamalarda hedef kitlenin durumu da dikkate alınarak belirlenmiş olan sözcüklerin kullanılması şarttır (Açık, 2013).

Ana dili-amaç dili arasındaki benzerlikleri dikkate alarak sözcük öğretimi yapılmalıdır. Yani başka dillerden Türkçeye geçmiş olan sözcüklerin öğretiminden başlayarak sırasıyla biçimi benzer ama anlamı değişik olan sözcükler; anlamda benzer, biçimde değişik olan sözcükler; yapı açısından değişik sözcükler; temel anlamda benzer, ama değişik çağrışımları olan sözcüklerin öğretimi şeklinde devam edilmelidir (Açık, 2013). Ana dili-amaç dili arasındaki benzerliklerden yararlanmak dil öğrenicisine rahatlık sağlayacaktır. Kendi dilinde olan bir kelimeyle Türkçe’de karşılaşması ve benzer yanları bulması Türkçeyi öğrenmesi adına psikolojik olarak yardımcı olacaktır.

4.19. E-Öğrenme Kazanımları

İnsanlar bir dili öğrendikleri zaman aynı anda o dilin bağlı bulunduğu kültürü de öğrenmektedirler. Öğrenilen dil o dili konuşanların kültürleri, hayat tarzları ve düşünce dünyaları hakkında da bilgi verir. Dil öğreniminin genel olarak kültürel boyutu ön plana çıkarılmaktadır ancak kültürel boyutun yanında maddi boyutu da bulunmaktadır. Yabancı dil öğretimine maddi açıdan bakacak olursak karşımızda büyük bir pazar görürüz. Bunun için en iyi örnek İngilizcenin öğretimidir. İngiltere’nin İngilizceden elde ettiği gelir yaklaşık 11 Milyar Pound’dur. Maddi boyut göz önüne alındığında İngiltere’nin ciddi bir gelir elde ettiği görülmektedir. İngiltere bu geliri dil öğrenme amacıyla İngiltere’ye gelenlerden, çeşitli ülkelere pazarladıkları dil öğretim kitaplarından ve İngilizce öğretmek için hazırlanan bilgisayar yazılımları ve programlarıyla elde etmektedir.

İngilizce öğretimi için İngiliz üniversitelerinin sitelerinde İngilizce öğretim programları yer almaktadır. Bu programlar içinde de kelime öğretimi önemli bir yer tutmaktadır. İngilizce öğretiminin yanı sıra İngiliz üniversitelerinin Türkoloji bölümlerinde Türkçe kelime öğretimi de yapılmaktadır. Üniversiteler dışındaki dil öğretim programları ise daha kapsamlı ve ayrıntılıdır. Bu öğretim programlarında da kelime öğretimi ile ilgili birçok farklı etkinlikler bulunmaktadır.

4.20. Sınıf İçi Uygulamalarda ve Kitaplarda Kelime Öğretim Etkinlikleri

Çalışmanın bu aşamasında sınıf içi uygulamalara; yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan “Gazi TÖMER Yabancılar için Türkçe 1 ve 2” kitaplarıyla birlikte İngilizce

öğretiminde kullanılan “English File 1 ve 2” kitaplarında bulunan kelime öğretim çalışmalarına yer verilmiş ve ne tür etkinliklerle kelime öğretimi yapılmaya çalışıldığı ortaya koyulmuştur.

Kitaplarda bulunan ve sınıf ortamında uygulanan etkinlikler şu şeklide ele alınmaktadır:

4.20. 1. Eşleştirme

1. Resim ve kelime eşleştirme
2. Eş ve zıt anlamlı kelimeleri eşleştirme
3. Anlamlı bir bütün elde edecek şekilde birbirleri ile eşleştirme

Kelime öğretim çalışmaları arasında yer alan eşleştirme, öğrencilerin yeni bir konuyu algılamalarını sağlamak için kullanılabilir. Resim ve kelime eşleştirme, anlamlı bir bütün elde etmek için söz gruplarını eşleştirme, zıt veya eş anlamlı kelimeleri eşleştirme bu tür alıştırmalara örnek olarak verilebilir.

4.20.1.1. Kelime ve Resim Eşleştirme

Başlangıç düzeyinde yabancı dil öğretiminde kullanılabilecek bir çalışma olan kelime ve resim eşleştirme sınıf ortamında bulunan araç veya materyallerin gösterimi şeklinde ele alınmaktadır.

Fotoğraflardaki nesnelere bakınız. Listedeki kelimelerle fotoğrafları eşleştiriniz.

1. Masa
2. Sandalye
3. Kapı
4. Pencere
5. Kalem

4.20.1.2. Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeleri Eşleştirme

Eş anlamlıları tanıma düzeyinde bir kelime çalışmasıdır. Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe 2 kitabında düzenli olarak ‘Okuma-Anlama’ başlıklı çalışmada yer almaktadır. Öğrencilerin verilen kelimenin eş anlamlısını diğer kelimeler arasından tanımasını amaçlamaktadır.

Orta düzeyde kullanılabilecek bu çalışma öğretim çalışmasından çok pekiştirme etkinliği olarak düzenlenmiştir.

Aynı anlama gelen kelimeleri bulunuz.

1) beceri	2) ilgi	3) çalış
a) uygunluk	a) alaka	a) çabala
b) yetenek	b) benzerlik	b) açıkla
c) güzellik	c) ilişki	c) kur
d) uyumsuzluk	d) nitelik	d) de-
e) uyum	e) gösteriş	e) yayıl-
4) anlam	5) metot	6) ihtiyaç
a) misal	a) araştırma	a) gereksinim
b) örnek	b) yöntem	b) yeterlilik
c) hayal	c) sonuç	c) tatmin
d) düş	d) inceleme	d) tahmin
e) mana	e) buluş	e) gereklilik

Bu çalışma öğrencilere, kelimelerin eş veya zıt anlamları üzerinde düşünmeleri ve bildikleri kelimeleri hatırlamaları bakımından yararlı olacaktır. Ayrıca bu tip alıştırmalar sayesinde öğrenciler kelimeler arasındaki anlamsal ilişkileri de daha rahat kavrayacaklardır.

Zıt anlamlılar

Sıfatların karşılıklarını yazınız.

Genç	yaşlı
İyi	_____
Pahalı	_____
Güzel	_____
Uzun	_____

4.20.1.3. Anlamlı Bir Bütün Elde Edecek Şekilde Birbirleri ile Eşleştirme

Bu etkinlik kullanım yerlerine göre sınıflandırılabilir. Selamlaşma, tanışma ve vedalaşma kalıpları parçalara ayrılarak o zamanki duruma göre birleştirilmeleri istenebilir. Ayrıca yemekte, mağazada, otobüste kullanılabilecek kalıplar da kullanılabilir.

Aşağıdaki kelimeleri eşleştiriniz.

Teşekkür	akşamlar.
Sen	iyiyim.
Çok	ederim.
İyi	güle.
Güle	nasılsın?

4.20.2. Dil Bilgisi Çalışmalarında Kelime Öğretimi

Dil bilgisinin fiiller konusunda, davranış karşısında ne gibi tepkiler verilebileceği ve takınılacak tavırlar fiiller yardımıyla öğretilir. Durum tanımı yapıp onu karşılayan fiillerin bulunması istenebilir.

Eğlenceli video izliyorum.	Ağlamak
Çalışıyorum ve yoruluyorum.	Gülmek
Bu çanta hoşuma gidiyor.	Dinlenmek
Ülkemden gidiyorum ve üzülüyorum.	Beğenmek

4.20.3. Kelimeler ve Birlikte Kullanıldıkları Eylemler

Öğretilen fiillerin pekiştirilmesi noktasında kullanılan alıştırmada kelimeler ve bu kelimeler için kullanımı uygun fiillerin eşleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kelimelere uygun eylemleri kutudan seçerek yazınız.

Kelimeler:

Kitap: okumak

Araba:

Makyaj:

Ağaç:

Banyo:

Eylemler: *Okumak-Yazmak-Yapmak-Kesmek-Dikmek-Almak-Satmak-Verme*

Kullanmak-Sulanmak-Tamir etmek

4.20.4. Verilen Kelimeler İçin Tanım Yazma

İngilizce kelime öğretim çalışması olarak düzenlenmiş olan etkinlikte öğrencilerden verilen kelimelerin tanımlarının yazılması beklenmektedir. Öğrencilerin kelimeleri kendi ifadeleri ile tanımlamaya çalışması, boşluk doldurma, eşleştirme veya sınıflandırma çalışmalarından daha ileri düzeyde bir zihinsel aktivite içermektedir. Bu yüzden de uzun süreli bellekte kalıcı olma olasılığı daha fazladır. Aşağıdaki alıştırma A2 düzeyine göre düzenlenmiştir (Erer, 2011: 76).

a) Complete the definitions for these words.

1) a tourist It's somebody.....

2) a sports centre It's a place.....

3) a key It's a thing.....

4) worried It's how you feel...

5) laugh You do this.....

(New English File Orta Altı Düzey Öğrenci Kitabı, sayfa 10)

4.20.5. Tanım ile Sıfat Öğretimi

Tanımların verilerek sıfatların bulunmasının istendiği bu alıştırma öğretim çalışmasından çok pekiştirme uygulaması olarak kullanılmıştır. Sıfatların açıklamalarında yer alan zamanlar göz önünde bulundurulduğunda bu çalışma A2 seviyesinde etkinlik olarak planlanabilir.

Lütfen verilen açıklamalara uygun sıfatları cümlelerin karşısına yazınız.

Açıklamalar:

Sürekli bir şeyleri kırar ya da döker : _____

Kimseye hediye almaz, bir şey ısmarlamaz : _____

Çevresindekileri sürekli güldürür : _____

Sürekli kötü şeyler olacağını düşünür : _____

Sürekli iyi şeyler olacağını düşünür : _____

Kimseyi kandırmaz, yalan söylemez : _____

4.20.6. Boşluk Doldurma

Bu alıştırma türünde öğrencilere cümle veya paragraf verilerek boşlukları doldurmaları istenmektedir. Bu şekilde öğrencilerin kelimelerin anlamlarını anlayıp anlamadıklarını görmek mümkün olabilmektedir. Dil öğretiminin başlangıç ve orta düzeyinde kullanılabilecek bir etkinlik olarak tasarlanabilir.

4.20.6.1. Verilen Kelimelerle Boşluk Doldurma

- 1) Ben öğreniyorum. 1. başkenti
- 2) Türkiye’de üniversitede.....istiyorum. 2. iki erkek kardeşim
- 3) Benimvar. 3. Türkçe
- 4) Ülkemin.....Ankara’dır. 4. Okumak

4.20.6.2. Boşlukları Akıldan Doldurma

Dil öğretiminde öğrenciye verilen kalıplara uygun olarak A1 düzeyinden itibaren kullanılabilecek etkinlikler olarak tasarlanabilir. Aşağıda yer alan örnek A1 düzeyine uygun olarak düzenlenmiştir.

Aşağıdaki paragrafta boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

Benim adım..... Ben,.....yaşındayım. Bekarım.
erkek.....
 Benim iki.....kardeşim..... Benim ülkemin başkenti.....
 . Ben.....öğreniyorum.Türkiye’deistiyorum.

4.20.7. Sınıflandırma

Sınıflandırma, öğrencilerin kelimeler arasındaki anlamsal ve dil bilgisel ilişkileri gözlemlmeleri açısından faydalı bir alıştırmadır. Zamanların kavratılması noktasında önemli işleve sahiptir.

Aşağıdaki kelimeleri uygun kutuya yerleştiriniz.

Geçen hafta, her yıl, biraz önce, genellikle, çoğu zaman, dün

ÖNCE geçen hafta, dün

SONRA

HER ZAMAN

4.20.8. Telaffuz ve Kelime Çalışması

Bu çalışma sayesinde öğrencilerde kelimelerin doğru telaffuzları konusunda farkındalık yaratmak mümkündür. Kelimelerdeki ses olaylarının bilincinde olan öğrenci konuşma esnasında bu değişikliklere dikkat edecektir. Yazma çalışması olarak planlanan bu çalışmada kelimelerin telaffuzları üzerinde özenle durulmalıdır. Dil öğretiminin A2 düzeyinde kullanılabilecek bir etkinlik olarak tasarlanabilir.

Aşağıdaki kelimelerde ses olaylarını bulunuz.

Anlattı: ünsüz benzeşmesi

Yaşıyor:.....

Yurdunun:.....

İsmi:.....

4.20.9. Verilen Kelimelerle Cümle Yazma

Bu çalışmada öğrencilerden etkin şekilde kullanmaları beklenen kelimelerle cümle yazmaları istenmektedir. Bu şekilde öğrenci için cümle içinde kelimenin nasıl kullanabileceğini görme imkânı doğmaktadır. Bu çalışma öğrencinin kullanacağı kelimenin anlamını bilmesini gerektirmekte ve ona uygun cümleler kurmasını sağlamaktadır. Bundan dolayı bu çalışma B2, C1 ve C2 seviyelerinde kullanılmalıdır.

Aşağıdaki kelimelerle birer cümle kurunuz.

a) Tebessüm:.....

b) Masal:.....

c) Bembeyaz:.....

d) Sönmedi :.....

4.20.10. Bulmaca

Bu çalışma türünde öğrencilerden belli bir konu ile ilgili kelimeleri verilen bulmaca içinde bulmaları istenmektedir. Aşağıda verilen alıştırma, “Markette Alışveriş” (Gazi TÖMER Yabancılar İçin Türkçe 1, sayfa 151) adlı diyalogun ardından konu ile ilgili kelimeleri pekiştirmek için kullanılmıştır. Bu şekilde söz konusu kelimeler öğrencilerin dikkatini çekmekte ve böylece pekiştirme imkânı sağlamaktadır (Erer 2011: 66).

Markette neler var? Lütfen bulunuz.

B T G C Ğ H S T B C D G I A P
 C E K M E K L U Ö R Z J B A L
 Y P Ç T K F Z E Y T İ N A C O
 Z İ R B O K B G U J Ş E K E R
 E T U Z L M P A R S M E C F A
 M Ş E M A T U R L M A S E L İ
 Ç A Y Z V K P O R Ö K D T A K
 F A T B Y U M U R T A T B C D
 L P A G E T Ş M A B R K S M İ
 N R E Ç E L D E R İ N O Ü D B
 C O Y O Ğ U R T B D A C T O L
 MAKARNA – SÜT – ZEYTİN – YUMURTA – REÇEL- YOĞURT –
 ŞEKER – BAL – ÇAY – EKMEK

Şekil 1. Sözcük avı oyunu

4.20.11. Okuma ve Kelime Çalışması

Okunan metnin anlaşılabilmesi için metinde geçen önemli kelimelerin bilinmesi gerekmektedir. Bu sebepten dolayı okuma çalışması yaparken öğrencilerin konuyu anlamalarını etkileyecek anahtar kelimeleri öğretmek gerekmektedir.

Okuma becerisini desteklemeye yönelik olarak yapılan kelime çalışmaları orta seviyede öğrencilere uygulanabilir. English File kitabında yer alan ünlü kişilerin fobileri ile ilgili bir okuma metninde anahtar kelime kullanımı yoluyla kelime çalışması yapılmıştır.

Kelime çalışması okuma öncesinde, öğrencilerin metni anlamalarını sağlayacak anahtar kelimeleri içermektedir. Parçada geçen korku temalı kelimelerle bu kelimeleri işaret eden resimlerin eşleştirilmesi istenmektedir. Kelimeler; flying (uçmak), heights (yükseklik), closed spaces (kapalı alanlar), open spaces (açık alanlar), snakes (yılanlar), wasps (eşek arıları), water (su) dur. Okuma parçasının işlenmesinden önce konu ile ilgili kelimelerin çalışılması hem öğrencilerin zihinsel olarak konuya odaklanmalarını sağlayacak, hem de konuya ilişkin anahtar kelimeler üzerinde çalıştıkları için metni anlamaları kolaylaşacaktır (Erer 2011: 88).

4.20.12. Tombala

Pekiştirme maksatlı olarak oynatılabilecek bir oyun olan tombalada öğretmen çalıştırmak istediği en fazla yirmi beş kelimeyi tahtaya yazar. Öğrencilerin yaş ve dil seviyelerine göre belirli sayıda kelimenin yer alabileceği bir tombala kartı yapmaları konusunda yardımcı olur. Hazırladıkları tombala kartına her kutuya bir kelime denk gelecek şekilde kelimeleri yazmalarını ister. Öğretmen, tahtaya yazdığı kelimeleri rastgele seçerek okur. Öğrenciler, hazırladıkları tombala kartında öğretmen tarafından söylenen kelimeler varsa kelimenin üzerini çizer. Böylece, tombala kartındaki tüm kelimelerin üzerini çizen ilk öğrenci oyunu kazanır ve tombala yapmış olur.

Oyunu daha da zorlaştırmak için, kelimeler cümle içinde kullanılarak da oynanabilir. Bu sayede öğrenciler, seçtikleri kelimeleri ayırt edebilmek için daha dikkatli dinlemek durumunda kalacaklardır.

Bu oyun okunuşları birbirine çok benzeyen kelimeleri ayırt etmek veya rakamların okunuşlarının daha rahat öğrenilebilmesi için de kullanılmaktadır. Dil öğretiminin A1 ve A2 düzeylerinde kullanılabilecek etkinlikler olarak tasarlanabilir.

4.20.13. Tabu

C1 ve C2 seviyelerinde oynanabilen oyunda öğretmen, üzerinde anlatılması gereken kelimenin ve o kelime anlatılırken kullanılmaması gereken yasak kelimelerin yer aldığı kartlar hazırlamaktadır. Yarışma grupları öğretmen tarafından veya öğrencilerin istekleri doğrultusunda oluşturulur.

Tabu oyununda her grupta, sırası gelen öğrenci seçtiği karttaki kelimeyi, yasak kelimeleri kullanmadan, kendi grubuna anlatmaya ve grubundakiler de anlatılan kelimeyi tahmin etmeye çalışmaktadır. Gruplar kelimeleri buldukça puan toplamakta ve oyun sonunda, en çok kelime bilen grup oyunu kazanmaktadır.

4.20.14. Adam Asmaca

Öğretmen seçtiği bir kelimenin her harfi için bir çizgi çizer ve öğrencilerden, o kelimenin içinde geçen harfleri tahmin etmesini ister. Doğru tahmin gelirse, tahmin edilen harfi çizginin üzerine yazar. Her yanlış tahmin için, asılacak adamın bir parçasını

çizer. Oyun, çizim tamamlanana kadar -diğer bir deyişle adam asılana kadar- devam eder.

Belirli alanlarla ilgili olarak oluşturulacak kelime havuzları şeklinde düzenlenerek A1 seviyesinden itibaren dil öğretiminde kullanılabilir.

4.20.15. Hece Eşleştirme

Kelimelerin ilk heceleri ve son heceleri karışık olarak ayrı ayrı listelenir ve öğrencilerden, iki listeyi kullanarak doğru kelimelere ulaşması istenir. Bu tarz bir çalışma, metin sonrası alıştırması olarak uygundur. Metinde yer alan kelimelerin ilk ve son hecelerinin ayrılarak karışık olarak verildiği ve metinden yararlanarak bu kelimelerin doğru bir şekilde yazılmasının istendiği alıştırma çeşitleri uygulanabilir. Başlangıç seviyesinde kullanılabilecek ve ünlü uyumunun verilebileceği bir oyundur.

Aşağıdaki heceleri doğru şekilde birleştiriniz.

sa	ka
tap	def
lem	ma
ter	ki

4.20.16. Kelime Ekleyerek Daha Uzun Cümle Oluşturma

Öğretmenin bir kelime söylemesiyle başlayan oyunda öğrenciler oluşturulacak cümlelerin anlamını bozmadan birer kelime ekleyerek uzun cümleler meydana getirirler. A1 ve A2 seviyelerinde giysiler, meslekler, meyveler ve sebzelerin öğretiminin ardından oynanabilmektedir.

Ben manavdan elma alıyorum.

Ben manavdan elma ve muz alıyorum.

Ben manavdan elma, muz ve çilek alıyorum.

Ben manavdan elma, muz, çilek ve kiraz alıyorum.

4.20.16. Harfleri Karışık Olarak Verilmiş Kelimeleri Bulma

Bu oyunda kelimelerin harfleri karışık olarak verilir ve öğrencilerden, bu harflerin doğru sıralamasını yaparak kelimelerin doğru yazımlarının bulunması istenir. Bu etkinlik, grup çalışması ya da ikili çalışmayla, kelimeleri en çabuk bulan ya da daha çok doğru kelime üreten takımların puan alması şeklinde uygulanmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin bireysel olarak neler yapabildiklerini görmek amacıyla takım oluşturulmadan da uygulanabilir. Yabancı dil öğretiminin A1 düzeyinde öğrenim gören öğrencilere yönelik bir etkinlik olarak tasarlanabilir.

Aşağıdaki harflerden anlamlı kelimeler oluşturunuz.

a-s-r-ı:

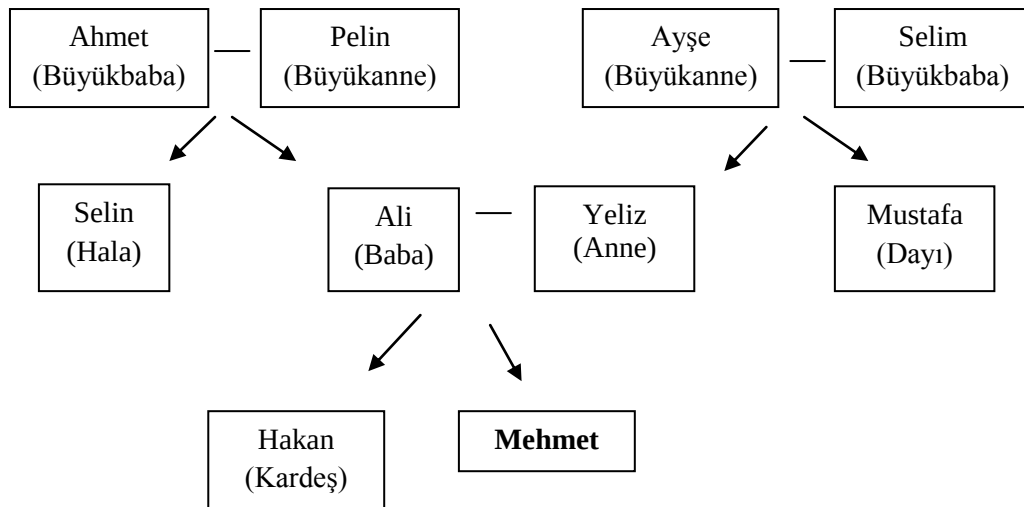
e-y-s-n-a-l-d-a:

f-r-e-t-d-e:

r-a-b-k-a-d:

4.20.17. Akrabalık İlişkilerinin Soy Ağacı ile Gösterimi

Bu çalışma akrabalık ilişkilerini gösteren soyağacındaki kişileri, verilen kelimelerle tanıtmak üzerine kuruludur. Bu çalışmadan sonra, kelimelere iyelik ekinin eklenmesiyle ilgili bir tablo verilmektedir. Çalışmanın amacı yeni kelime öğretiminin yanında iyelik eklerinin öğretilmesidir.

“Benim adım Mehmet.”, “Babamın adı Ali.”, “Teyzemin adı Selin.”, “Annemin kardeşinin adı Mustafa.” şeklinde örneklerle akrabalık belirten kelimelerin öğretimi yapılırken iyelik eklerini öğretimi de sağlanabilir. Bu etkinlik A1 düzeyinde dil öğrenen öğrenciler için uygulanabilir.

4.20.18. Kare Bulmaca

Kelimeler soldan sağa ve yukarıdan aşağıya numaralandırılarak ve birbirleriyle uyumlu olacak şekilde bulmaca kutucukları çizilir. Kutucukların hemen altında da, bu kutucukların içine yazılması gereken kelimelerin tanımları veya görselleri yer alır. Öğrenciler bu tanımları okuyarak veya görerek doğru kelimeleri doğru sütunlara yerleştirmeye çalışır ve kelimeleri bulup yazdıkça ipucu edinirler.

Bulmacalar, A1 seviyesinden C2 seviyesine kadar geniş bir yelpaze şeklinde çeşitlendirilebilir. Başlangıç seviyesindeki öğrenciler için sınıfta yer alan nesnelerin görselleri kullanılabilirken C2 seviyesinde mecaz anlamlı bir atasözü sorulabilir.

4.20.19. Kelime Türetme

Kelime türetme oyununda öğretmen tahtaya bir kelimenin seslerinin sırasını değiştirerek yazmaktadır. Örneğin; “kitap” sözcüğü, “p, a, k, t, i” şeklinde yazılmaktadır. Öğrenciler bu seslerden başka kendilerinin belirleyeceği fazladan bir ses daha kullanabilirler ve belirlenen süre içerisinde üretebildikleri kadar kelime yazmaya çalışırlar. Süre sonunda bulunan her kelime için bir puan ve en çok harfle oluşturulmuş kelime için beş puan verilmektedir. A1 düzeyinde dil öğrenen öğrencilerin kelime öğretimlerinde kullanılabilecek bir etkinlik olarak düzenlenebilir.

4.20.20. Biten Sesle Başlama

Öğretmen öğrencilerden, ilk olarak verilen kelimenin son harfiyle başlayan başka bir kelime bulmalarını istemektedir. Yanlış kelime kullanan ve aynı kelimeyi ikinci kez söyleyen öğrencilerin oyun dışı kalacağını söylenir. Örneğin “kitap” kelimesiyle oyun başlar:

Kitap, para, araba, ağaç, çatal, limon...

4.20.21. Serbest Çağrışım Oyunu

Necmiye Dervişoğulları (2008) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi” adlı tezinde serbest çağrışım oyununa yer vermiştir. Serbest çağrışım oyununda öncelikle öğrenilen kelimelerin hatırlanması ve pekiştirilmesi için genel kavramlar belirlenmektedir. Genel kavramlara bağlı olarak kelimeler yazılmaktadır. Oyunda en fazla kelimeyi yazan öğrenci veya grup oyunu kazanmaktadır.

Öğrencilere öğretilen kelime sayısı göz önünde bulundurularak A2 düzeyinden itibaren kullanılabilecek bir çalışma olarak tasarlanabilir.

Lütfen grubunuzdaki arkadaşlarınızla birlikte kutucuk içerisinde verilen kelimelerin çağrıştırdığı kelimeleri yazınız.

Et ↖ Yeme - İçme	İletişim
Giyim	Yaşam Alanları

Şekil 2. Serbest çağrışım oyunu

4.20.22. Betimleme Yoluyla Kelime Öğretimi

Edebiyatta betimleme her dönemde kullanılmıştır. Sözlü edebiyatta destanlarda, masallarda betimlemelerle karşılaşmak mümkündür.

“Betimlemesi yapılmak üzere seçilen nesne, değişik nesne kişi ya da yerler arasından seçilerek göz önüne çıkartılır ve okuyucunun dikkatine sunulur. Seçilen nesne betimleme yoluyla diğerlerinden ayrılır ve belirgin bir hale getirilir” (Uzdu 2008: 20). Belirginleştirmenin yapılabilmesi için iyi bir gözlem ve seçici bakış gerekmektedir.

Gün ağarıyordu bahçede, önce ağaçların üst yaprakları aydınlanıyordu, sonra dallar, gövde, kök, otlar ışıyordu acı yeşil. Renkler gittikçe açılıyor, nar narlığını buluyor, ayva ayvalığını takınıyordu. Ev beliriyordu olanca hızıyla, camı, çerçevesi, kapısı bacasıyla tümleniyordu. Sabahın ilk kargası gelip sundurmaya konmuştu bile. Son kasımpatılar açmayı deniyordu.

(Sabahattin Kudret Aksal, Öyküler, s. 216)

“Bu örnekte gün doğumunun betimlemesi yapılırken ev diğer varlıklar arasından gittikçe belirginleşerek ortaya çıkmaktadır. Ağaç dallarıyla yapraklarıyla belirginleşirken ev de bir yap-boz gibi gittikçe ortaya çıkmaya başlar. Betimlemeye başlama noktası olarak ise evin etrafındaki ağaçlar seçilmiştir” (Uzdu 2008: 20). Bu çalışmada kullanılan yapılar ve zamanlar göz önüne alındığında B1 seviyesindeki öğrenciler için kullanılabilir.

Ele alınacak yazınsal metin, dilbilgisi ve sözcük örgüsü bakımından, öğrencinin yabancı dil düzeyinin çok üstünde olmamalıdır. Dilsel yapısıyla öğrenciyi zorlayan bir metinle öğrenci arasındaki iletişim olumsuz etkilenir (Pehlivan 2007: 29).

Fiziksel betimlemede betimlemesi yapılan kişinin görünür özellikleri yer almaktadır. Fiziksel betimlemede bazı genel noktalara (yaş, boy, kilo, cinsiyeti ten rengi, vb.) değinildikten sonra kişinin kendine özgü özellikleri belirtilmektedir. Belirtilen bu ayrımlar fiziksel açıdan kişinin fotoğraf görüntüsüne ulaşılmasını sağlamaktadır (Uzdu 2008: 24). Fiziksel özelliklerden bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

Yaş	Görünüş	Boy	Saç	Yüz	Göz
Çocuk	Zayıf	Uzun	Siyah	Yuvarlak	Siyah
Genç	Normal	Kısa	Beyaz	Uzun	Yeşil
Orta Yaşlı	Şişman	Orta Boylu	Kızıl	Oval	Mavi
			Sarı		Ela

Tablo 1. Fiziksel Betimlemeler

“Kumral, zayıf, uzun ve saçları iyi taranmış bir gençti o. Yüzünün hatları gayri muntazamdı, ağzı büyüktü. Fakat gözlerinin yorgun ve hummalı bir bakış vardı. Esasen, kadınların hoşuna giden tarafı -zira, kadınlarca Faik Bey pek çok rağbet kazanmış bir delikanlıdır- en ziyade bu bakışı idi. Küçük yaşından beri Avrupa'nın muhtelif şehirlerinde dolaşmış oturmuş olduğu için tavır ve hareketlerinde hiç sahte görünmeyen bir Frenk zarafeti ve kıvraklığı vardı.”

(Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Kiralık Konak, s.21)

Bu alıntıda kişiye ait fiziksel özelliklerle birlikte, kişilik özelliklerine de yer verilerek bütüncül bir betimleme yapılmıştır. Anlatıcı, kişi hakkındaki fiziksel özelliklerin tamamını bilen bir gözle betimlemesini yapmıştır. Verilen örnekte kullanılan kelimeler ve yapılar B2 düzeyinde kullanılabilir ancak bu örnek A1 seviyesine uygun olarak düzenlenebilir.

Şekil 3. Renk öğretimi

“Piknikte arkadaşlarıyla oyun oynamaktan yorulan sarı saçlı küçük kız kahverengi örtünün üzerinde oturuyordu. Kızın üzerinde mavi bir elbise ve başında kırmızı bir başlık vardı. Başlığı ile elbisesi arasına beyaz bir yakalık takmıştı. Ayaklarında da kırmızı ayakkabıları vardı. Yanında ise sarı bir sepet içinde, üzeri beyaz örtülü bir kavanozu ve kahverengi ekmeği vardı. Elllerinde ise topladığı yeşil yapraklı, ortaları sarı, kenarları beyaz çiçekleri tutuyordu. Yüzünde bir gülümseme vardı.”

Yukarıdaki alıştırma A2 düzeyinde kullanılabilecek renk öğretimi için oluşturulmuştur. Daha çok ilkokul çocuklarının ilgisini çekecek şekilde düzenlenmiştir.

4.20.23. Rol Yapma ve Drama Yoluyla Kelime Öğretimi

Rol yapma tekniği genelde sınıfta işlenen bir diyalogun pekiştirilmesi ya da bir durum yaratılarak öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesinde sıkça kullanılabilecek bir tekniktir.

Bu tekniğin uygulanması için başta pekiştirilecek diyalogun veya genel hatları çizilmiş durumun öğrencilerin ilgisini çekebilecek olmasına dikkat edilmelidir.

Rol yapma tekniği üç farklı uygulama ile sınıf içi etkinliklerde kullanılabilir.

4.20.23.1. Yapısı belli olan roller

Bu tip rollerde, öğrenciden rolün tamamına uygun olarak ve metne bağlı olacak şekilde hareket etmesi istenmektedir. Öğrenci kendisine verilen kelime, ifade ve yapıları kullanarak rol yapılmaktadır.

4.20.23.2. Yapısı kısmen belli olan roller

Rollerin yapısı kısmen açıklanarak öğrencilerden bir düzen içerisinde belirli kelime ve cümle yapılarını kullanmaları istenmektedir.

4.20.23.3 Yapısı belli olmayan roller

Bu rollerde öğrencilerden belli bir konuda serbest olarak duruma uygun ve makul sürelerde konuşmaları istenmektedir.

Drama tekniğinin doğal drama ve biçimsel drama olmak üzere iki türü vardır. Doğal drama uygulamasında sadece durum verilir, öğrenci verilen durum karşısında duygu ve düşüncelerini ifade etmede tamamen serbesttir.

Biçimsel ve doğal dramının birçok çeşidi vardır, genel olarak kesin bir ayırım yapılamamaktadır. Bunlar arasında serbest oyunlar, hikâyeleri sahneleme, resimlerle hikâye sahneleme, radyo ve TV haberlerini ya da yayınlarını taklit etme ve gölge oyunları doğal dramaya; kuklalar, pandomim ve oyunlar da biçimsel dramaya örnek olarak gösterilebilir (Demirel, 1990: 62).

Drama tekniği bilinen en eski öğretim tekniklerinden biridir. Yaşayarak öğrenmeyi amaçlayan teknik sayesinde dilin anlamlı bir biçimde öğretilmesi hedeflenmektedir. Dil öğretiminin A2 düzeyinden itibaren kullanılabilecek etkinlikler halinde tasarlanabilir.

4.20.24. Kısa Filmler Yoluyla Kelime Öğretimi

Kısa metrajlı filmler ile pandomim filmleri kelime öğretiminde çok yararlıdır. Özellikle Türkçeyi yeni öğrenmeye başlayan yabancılar için pandomim filmleri, isim ve fiil öğretiminde kullanılan çok önemli materyallerdir. Çünkü kelime öğretimi, doğrudan

yönteme dayalı olarak gerçekleştirilmelidir. Film kareleri de anlatılmak isteneni doğrudan verebilme özelliğine sahiptir.

Kısa filmler 3 ila 20 dakika arasında uzunluğa sahip olabilir. Uzun filmler sık gösterilmez; çünkü film öğretimin önüne geçebilir. Bu tip filmlerde izleme öncesi, izleme sırası ve sonrasında çeşitli etkinlikler yaptırılabilir. Etkinliğin uygulanabilmesi için öğrencilerin fiileri ve şimdiki zamanı bilmeleri gereklidir. Etkinlik bu sebepten dolayı A1 düzeyinin sonundan itibaren yabancı dil öğrenen öğrencilere yönelik olarak düzenlenebilir.

4.20.24.1. İzleme Öncesi Yapılacak Etkinlikler

Gösterilecek filmler ve filmlerin uzunlukları seviyelere uygun olarak seçilmelidir. Filmin konusuyla ilgili ön çalışma yapılmalıdır. Örneğin, filmde birkaç karenin yer aldığı fotokopiler öğrencilere dağıtılarak öğrencilerde film hakkında fikir oluşması sağlanabilir.

“Öğrencilere doğru-yanlış, çoktan seçmeli ve boşluk doldurmalı sorular verilebilir. Öğrencilerin filmde önce bu soruları iki kez okumaları ve anlamadıkları soru varsa öğretmenlerinden yardım almaları gerekir” (Barın 2007: 191). İzleme etkinliği öncesi bu tür hazırlıklar, öğrencilerin hem filmi daha rahat anlamaları hem de filmi bir amaç için izlediklerinin bilincine varmalarını sağlamak açısından önem taşımaktadır.

4.20.24.2. İzleme sırasında yapılacak etkinlikler

Film izleme esnasında öğrencilerin kendi çalışma kâğıtlarını hazırlamak için verdikleri mücadele büyük bir zevk olduğu gibi öğrenmede de önemli gelişmeler sağlamaktadır.

Karakterlerin diyaloglarının tekrar ya da taklit edilmesi öğrencilerin telaffuz, tonlama ve konuşma hızı gibi unsurlara yoğunlaşmalarını sağlayacaktır.

Film izlenirken bir noktada durup öğrencilerden filmin kalanını tahmin etmelerini istemek öğrencilerin hayal güçlerini kullanmalarını ve hikâye anlatma becerilerini geliştirecektir.

4.20.24.3. İzleme sonrası yapılacak etkinlikler

Filmle ilgili konuşma etkinlikleri yapılabilir. Kısa filmler doğru kullanıldığında zaman içinde öğrencinin telaffuzu düzelip kelime bilgisi zenginleşmektedir.

Kısa filmler sayesinde deyim ve atasözü öğretimi de yapılabilir. Filmlerdeki durumlar ve hareketler sayesinde kalıp yapıları öğretebiliriz.

4.20.25. Atasözleri ve Deyimler Üzerine Çalışma

Bir toplumun asırlar içerisinde oluşturduğu tecrübesi ve geleneği sonucu duyuş ve düşünüşünün ürünü olarak ortaya çıkan atasözleri; fikirlerin ve duyguların özlü olarak ifade edildiği sözlerdir.

“Ana dilini öğrenen bir çocuk, belli bir yaşa kadar soyut kavramları, mecazları dolayısıyla mecaz anlam taşıyan atasözü ve deyimleri de anlayamaz. Yabancı dili öğrenen bireyin de dili öğrenme açısından çocuk gibi görülmesi gerekmektedir” (Demirel, 1999: 31). Bunun için öncelikle kelimelerin gerçek anlamında kullanıldığı, daha sonra seviyesine göre soyut kavramlar içeren ve son olarak kültürel öğeleri yasıtan atasözleri verilmelidir. Bu sıralamanın yanı sıra atasözleri öğrencilere verilirken yabancı dil öğretiminin ilkelerinden sayılan basitten karmaşığa, bir seferde tek yapıyı sunma gibi ilkeler de dikkate alınmalıdır.

4.20.25.1. A Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri

Bu seviyede görünen anlamıyla bir mesaj taşıyan, gönderenlerin açık olarak ifade edildiği atasözlerine yer verilmelidir.

İyilik eden iyilik bulur.

Bilmemek ayıp değil, öğrenmemek ayıp.

İyi dost kötü günde belli olur.

Yukarıda sıralanan atasözlerinde söylenenin dışında bir anlam aramaya gerek yoktur. Çünkü verilmek istenen mesaj doğrudan verilmiştir. Bu seviyedeki atasözleri, uygun dil yapılarının öğretildiği sırada verilebilir. Örneğin, sıfatlar öğretilirken “İyi dost kötü günde belli olur” atasözü kullanılabilir.

A seviyesinde kullanılabilmesi teklif edilen atasözlerinde kullanılan zaman ve yapılar A seviyesinin ikinci basamağı olan A2 seviyesinde kullanılmalıdır.

4.20.25.2. B Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri

Bu seviyede gösterge olarak belirli bir anlamı ve mesajı olmakla birlikte açık olarak ifade edilmeyen mesajların da bulunduğu atasözlerine yer verilmelidir.

Ne ekersen onu biçersin.

Sakla samanı, gelir zamanı.

Su testisi suyolunda kırılır.

Sakınılan göze çöp batar.

Taşıma su ile değirmen dönmez.

Yukarıda sıralanan atasözlerinin birincil mesajları bulunmakla beraber verilen örnek yoluyla bir genellemenin yapılması söz konusudur. “Taşıma su ile değirmen dönmez” atasözü “Geçici tedbirlerle başarıya ulaşmak mümkün olmaz” şeklinde yorumlanarak öğretim yapılabilir.

4.20.25.3. C Seviyesinde Verilebilecek Atasözleri

Bu seviyede benzetme gibi çeşitli söz sanatlarıyla yapılmış, somut ve mecaz ifadeler taşıyan, derin yapıdaki ifadelere yer verilmelidir.

Minareyi çalan kılıfını hazırlar.

Söz gümüşse sükût altındır.

Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır.

Mühür kimdeyse Süleyman odur.

Dervişin fikri ne ise zikri de odur.

Sabreden derviş muradına ermiş.

Nikâhta keramet vardır.

Örneklerdeki atasözleri birincil anlamlarıyla düşünüldüğünde ya da yalnızca gösterilene bakıldığında anlam çıkarılamayacaktır. Dilin benzetme mantığını kavrayamayan bir öğrenciye “tatlı dilin yılanı deliğinden çıkarması” anlamsız gelebilir. Ayrıca bu atasözlerimizde Türk toplumuna ait değerleri ve kültür unsurlarını da bulabiliriz. Hatır,

Süleyman, derviş, keramet kelimeleri kültürle iç içe geçmiş kelimelerdir. Dilini öğrendiği toplumun kültürünü iyice tanıyan birinin anlayabileceği kavramların yer aldığı sözler en son öğretilmelidir (Çeçen, 2008: 262).

Doğal konuşucu seviyesine en yakın seviye olan C seviyesinde bu atasözlerinin öğretilmesi aynı zamanda kültürel unsurlarımızın da derinlemesine öğretimi anlamına gelecektir.

4.21. İngiltere’de E- Öğrenme Yoluyla İngilizce Kelime Öğretim Uygulamaları

İngilizce özellikle son yüzyılda en çok öğretilen ve en çok öğrenilmesi talep edilen dildir. İngilizceyi yoğun bir şekilde öğretme çabası ve zaman içerisinde elde edilen tecrübeler İngilizce öğretimini diğer dillere kıyasla daha ileriye taşımıştır. Sınıf içi uygulamalar ve etkinlikler günümüzde bilgisayarlar ve yazılımlar yoluyla internete taşınmıştır.

Çalışmanın bu aşamasında İngiltere’de İngilizce öğretim faaliyetleri gösteren internet siteleri ele alınacak, bu sitelerin kelime öğretim uygulamaları incelenecek ve özellikleri belirtilecektir.

4.21.1. British Council İnternet Siteleri

British Council 1934 yılında kurulan 2013 yılı itibariyle 100 ülkede 200’den fazla şubeye sahiptir ve bu özelliğiyle İngilizce öğretimi yapan en önemli kuruluş olduğu söylenebilir. British Council’ın İngilizce öğretiminde uzun geçmişe ve tecrübeye sahip olması, dil öğretimi konusunda avantaj sağlamaktadır. Kuruluşun teknolojik imkânları kullanmaya başlaması 1960’lı yıllara dayanmaktadır. 1961 yılında İngiliz hükümetiyle British Council’ın yaptığı işbirliği neticesinde İngiliz hükümeti, teknolojik konularda British Council’ı destekleme kararı almıştır. 1960’lardan 1990’lı yıllara kadar İngilizcenin Asya ve Afrika’da öğretimi için gerekli eğitim programları teknolojik destekler sayesinde karşılanmıştır.

British Council’ın 2000’li yıllardaki amaçları arasında küresel İngilizce öğretimi için dijital araçlar yoluyla İngilizce öğrenim içeriği sağlama; bulunan ülkedeki bakanlık, öğretmen ve öğrencilerle ortak çalışmalarda bulunma ifadesi yer almaktadır. British Council bu amacı gerçekleştirmek için dijital ortamda çalışmalarını sürdürmektedir.

British Council çatısı altında 4 adet internet sitesi bulunmaktadır. Bu siteler:

4.24.1 learnenglish.britishcouncil.org

4.24.2 premierskills.britishcouncil.org

4.24.3 learningenglishteens.britishcouncil.org

4.24.4 learnenglishkids.britishcouncil.org

4.21.2. learnenglish.britishcouncil.org

British Council’ın genel İngilizce öğretim sitesi olan learnenglish.britishcouncil.org sitesinde kelime öğretimiyle ilgili olarak; fiiller, hayvanlar, kıyafetler, yiyecekler, ev eşyaları, doğa, alışveriş, odadaki eşyalar, yatak odası ve süs eşyaları olmak üzere on adet konu başlığı bulunmaktadır.

British Council’ın sahip olduğu sitelerde kelime öğretim uygulamalarında altı aşama bulunmaktadır.

4.21.2.1. Öğretim Aşaması:

Her oyunda ortalama 10 kelimenin öğretimi yapılmaktadır. Öğretim aşaması dört bölümden meydana gelmektedir. Öğretim aşamasının ilk bölümünde kelimenin karşılığı olan nesne gösterilmekte, yazılışı verilmekte ve telaffuzu üzerinde durulmaktadır. Kelime gösterimi ve telaffuz öğretiminin ardından “hatırlatma” adlı bölüme yer verilmiştir. Hatırlatma bölümünde nesnenin adı alt kısma yazılarak 4 farklı seçenekten adı yazılan nesnenin bulunması istenmektedir. Son bölümde ise nesnenin fotoğrafı gösterilerek isminin yazılması beklenmektedir.

Şekil 4. Bütün fiillerin gösterimi

Şekil 4. Tekli fiil öğretimi

Şekil 5. Hatırlama bölümü

Şekil 6. Yazma bölümü

4.21.2.2. Eşleştirme

Öğretim aşamasında birerli olarak yer verilen kelimeler bu aşamada hep birlikte yer almaktadır. Üst kısımda kelimeler alt kısımda nesneler karışık olarak bulunmaktadır. Çalışmada, nesnenin karşılık geldiği kelime ile eşleştirilmesi hedeflenmektedir.

Şekil 7. Fiil eşleştirme oyunu

Şekil 8. Fiil eşleştirme oyunu – kontrol kısmı

4.21.2.3. Eşini Bulma Oyunu

Bir yüzleri boş diğer yüzlerinde nesne veya nesnenin isminin yazılı olduğu kartlar verilmiştir. Öğrenci ikili olarak kartları açarak nesneyi ve nesnenin isminin yazılı olduğu kartı eşli olarak bulmaya çalışmaktadır.

Şekil 9. Eşini bulma oyunu

Şekil 10. Eşini bulma oyunu-kontrol kısmı

4.21.2.4. Kelime Avı Oyunu

Kelime avı oyununda, harflerin karışık olarak verildiği tablo bulunmakta ve bu tablo altında yer alan nesne tanımlarını bulmak amaçlanmaktadır. Bulunan her kelime için kullanıcıya puan verilmekte verilmektedir. Kelimeleri kısa sürede bulmak kullanıcıya daha fazla puan kazandırmaktadır.

Şekil 11. Kelime avı oyunu-yönerge

Şekil 12. Kelime avı oyunu

4.21.2.5. Balon Patlatma Oyunu

Ekranın sağ alt kısmında nesnenin fotoğrafı ve fotoğrafın yanında kelimenin harf sayısı kadar boşluk yer almaktadır. Üst kısımda her birinde farklı harfin yazılı olduğu balonlar hareket etmektedir. Amaç, fotoğrafta yer alan nesnenin harflerini hedef alarak vurmaktır. Vurulan her doğru harf için alt bölümdeki kelime kısmında harfler açılmaktadır.

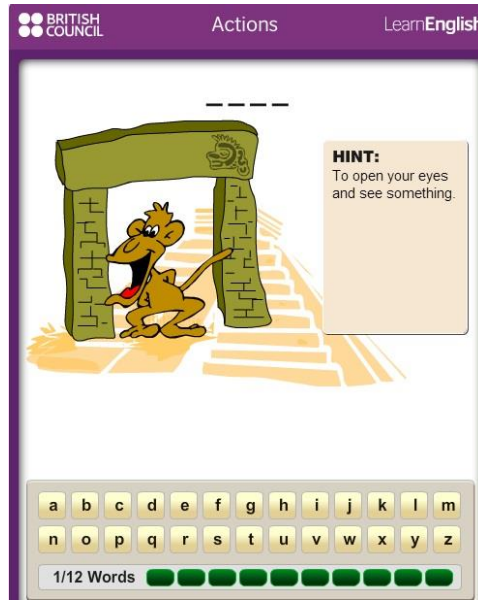
Şekil 13. Balon patlatma oyunu

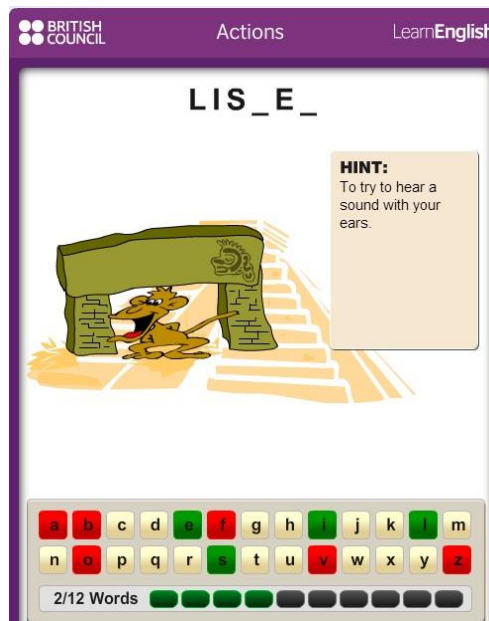
Şekil 14. Balon patlatma oyun sonucu

4.21.2.6. Adam Asmaca

Adam asmaca oyununda ele alınan konuyla ilgili kelimelerin tanımları verilmektedir. Ekranda bulunan harfler seçilerek kelimeye ulaşmak amaçlanmaktadır. Kullanıcının her kelime için on bir yanlış yapma hakkı bulunmaktadır. Bu sayı aşıldığı takdirde cevap yanlış kabul edilmekle beraber bir sonraki aşamaya geçilebilmektedir.

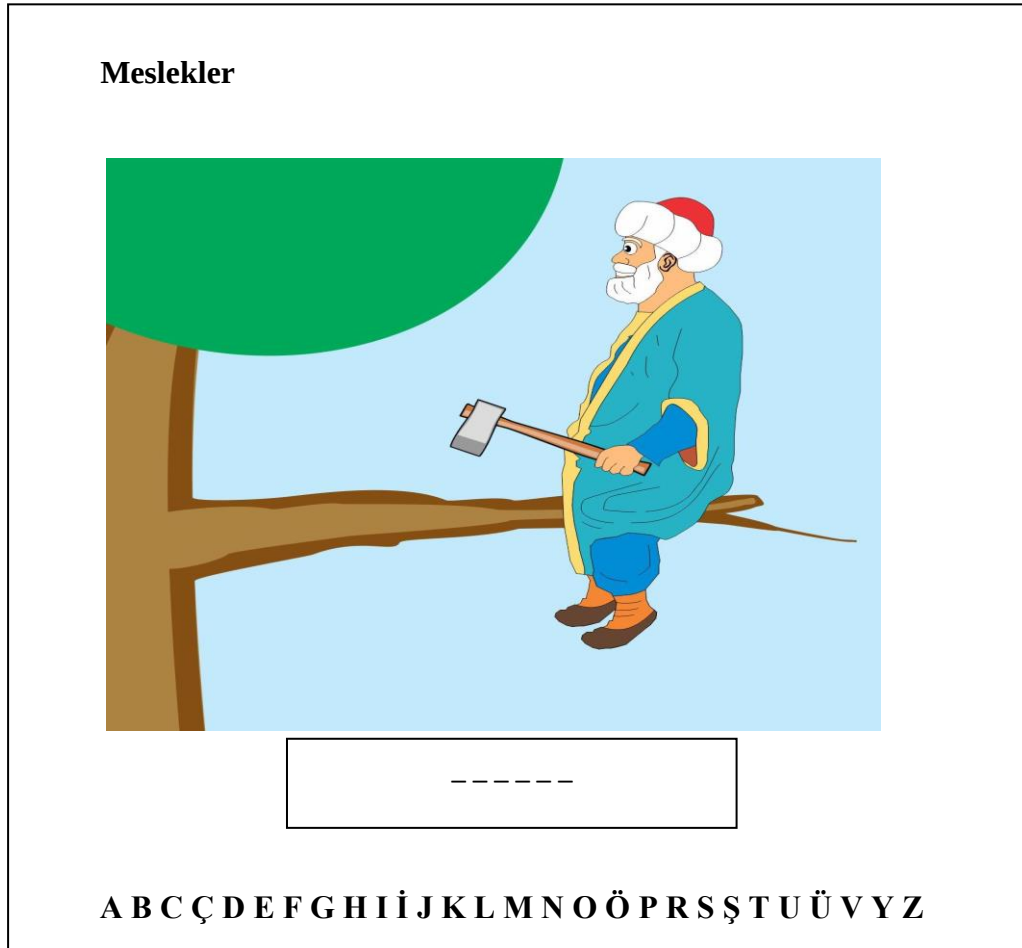

Şekil 15. Adam asmaca oyunu yönergesi

Şekil 16. Adam asmaca oyunu

Yabancı dil öğretiminde sıkça kullanılan oyunlardan olan “Adam Asmaca” oyununun kültürümüzdeki karşılığı olarak Nasrettin Hoca figüründen yola çıkılarak öğretilecek konuların ardından pekiştirme oyunu olarak “Bindiği Dalı Kesen Hoca” oyunu kullanılabilir. Bu oyunda kullanıcıya yedi defa yanlış harfleri seçme hakkı tanınır. Oyun başlangıcında ağaçtaki dalda oturan Nasreddin Hoca her yanlış harf seçiminde elindeki baltasıyla üzerinde bulunduğu dalı keser. Kullanıcının yedi defa hatalı seçim yapması durumunda Nasrettin Hoca'nın ağaca baltasıyla vurmasıyla kırılır ve Nasrettin Hoca yere düşer.

Şekil 18. Bindiği Dalı Kesen Hoca Oyunu

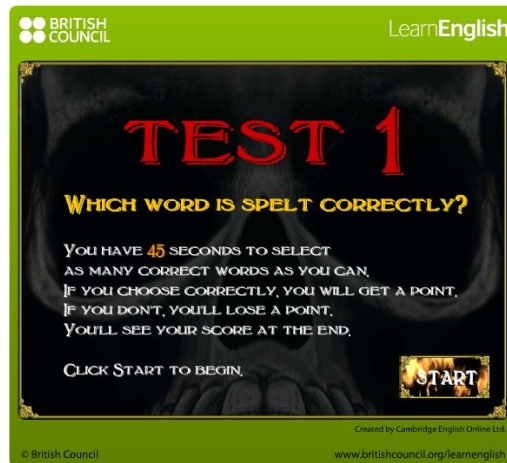
4.21.2.7. British Council Kelime Oyunları

British Council'in internet sitesinde konularla ilgili oyunların yanı sıra farklı kelime oyunları da bulunmaktadır. Bu oyunlar; Spelloween, Word wrangling, Wordshake ve Pic-your-wits'dir.

Spelloween adlı oyunda iki kelime ekran üzerine gelmektedir. Kelimelerden birinin yazımı doğru diğerinin ise yanlıştır. Doğru olarak yazılan kelimenin seçilmesi istenmektedir. Kullanıcının dört hakkı bulunmaktadır. Dördüncü yanlış cevapta oyun sona ermektedir. Oyunun amacı kelime öğretimi değil, bilinen kelimelerin kontrolüdür.

Şekil 17. Spelloween oyunu açılış ekranı

Şekil 18. Spelloween oyunu yönergesi

Şekil 19. Spelloween oyunu

Word wrangling oyunu başlığı altında üç oyun bulunmaktadır. Bu oyunlardan ilki kelimelerdeki eksik harfleri bulma oyunudur. Bazı harfleri bulunmayan bir kelime verilmektedir ve uygun harflerin getirilerek tamamlanması istenmektedir.

Anagram bulmaca oyununda harfleri karışık olarak verilen kelimelerin doğru şekilde yazılması beklenmektedir. Kullanıcıya yardımcı olması için ekranın sağ kısmında “clue” bölümü bulunmakta ve bu bölümde ipuçları verilmektedir.

Arkadaş kelime oyununda, ikili kelime grupları verilmekte ve doğru olan kelime çiftlerinin eşleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Şekil 20. Çalıntı harfler oyunu

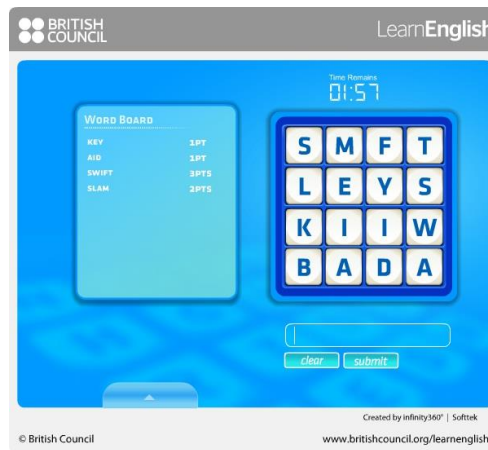

Şekil 21. Anagram bulmaca

Şekil 22 Arkadaş kelimeler

Wordshake oyununda, 4x4 büyüklüğünde bir karede yer alan 16 kutu içerisinde bulunan farklı harflerden kelimeler türetilmesi amaçlamaktadır. Doğru olarak yazılan kelimelerin uzunluklarına göre kullanıcıya verilen puan değişmektedir. Bu oyunda kullanıcıya 3 dakika süre verilmektedir.

Şekil 23. Wordshake oyunu

Pic-your-wits oyununda ekranda gittikçe netleşen bir resimdeki nesnenin tahmin edilmesi amaçlanmaktadır. Oyunda 12 kelimenin tahmin edilmesi amaçlanmasına

karşın ekranın alt kısmında 16 farklı kelime bulunmaktadır. Bu durumun olması tahmin edilecek son nesneye kadar sonuçların belli olmaması anlamına gelmektedir. Kullanıcıya her nesne tahmini için 20 saniye verilmektedir. Kullanıcı bu süre içerisinde 3 defa tahmin hakkına sahiptir. 3 defa yanlış seçim yapan kullanıcı puan alamadan sonraki resmi tahmin etmeye çalışmaktadır. Geçen sürede netleşen resim için verilen puan saniyeler geçtikçe azalmaktadır.

Şekil 24. Pic-your-wits oyunu yönergesi

Şekil 25. Pic-your-wits oyunu

British Council'ın internet sitelerinde kelime öğretimi yalnızca oyunlarla sınırlı kalmamıştır. Belirlenen konu başlıklarıyla ilgili oluşturulan videolar kullanılarak da kelime öğretimi yapılmaktadır. Yirmi adet konu başlığı altında sunulan videolarda ilgili konuların yer aldığı diyaloglar sunulmuştur.

Videolar yoluyla kelime öğretimi üç aşamadan meydana gelmektedir. İlk aşamada videonun izlenip konuyla ilgili anahtar kelimelere dikkat edilmesi istenmektedir. İkinci aşamada üzerinde durulan kelimelerle ilgili altı adet soru sorulmaktadır. Soruların ardından eşleştirme veya boşluk doldurma oyunları sunulmaktadır.

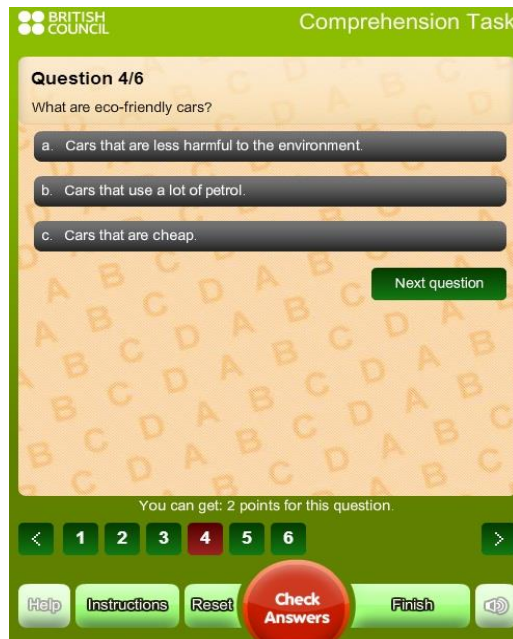
İngiliz arabaları videolarında ilk olarak İngiliz arabalarının tarihi hakkında bilgiler verilmiştir. Bilgilerin ardından arabalar hakkında öğretilmek istenen kelimeler oluşturulan diyalogun gerçekleştirilmesi esnasında ekrana gelmektedir. Diyalog bittikten sonra arabalarla ilgili soruların yer aldığı bir bölüm sunulmaktadır. Video kullanılarak dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Şekil 26. İngiliz arabaları videosu

Şekil 27. İngiliz arabaları videosu-kelime öğretimi

Şekil 28. Dinleme/konuşma soruları

Şekil 29. Dinleme/konuşma soruları

4.21.3. premierskills.britishcouncil.org

Dil öğretiminin aynı zamanda kültür öğretimi olduğu temelinde İngiliz kültürünün en önemli öğelerinden olan futbol, bütün yönleriyle premierskills.britishcouncil.org sitesinde ele alınmıştır. Sitede futbol oyun sahasından oyuncuların kullandıkları malzemelere, İngiliz futbol kulüplerinden teknik direktörlük terimlerine kadar her türlü kelime bilgisine yer verilmiştir. Futbol ile ilgili kelimelerin öğretiminin yapıldığı bu sitede kelime öğretimi üç aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir.

İlk aşamada görseller yoluyla kelime öğretimi gerçekleştirilmektedir. İkinci aşamada eşleştirme oyunu sayesinde öğretimi yapılan kelimelerin pekiştirilmesi amaçlanmaktadır. Son aşamadaki oyunda cümle içerisinde boş bırakılan yerlere uygun kelimelerin getirilmesi amaçlanmaktadır.

Şekil 30. Futbol kelime öğretimi

Şekil 31.Futbol kelime öğretimi-eşleştirme

Şekil 32.Futbol kelime öğretimi-boşluk doldurma oyunu

4.21.4. learningenglishteens.britishcouncil.org

British Council'ın okul çağı çocukları için oluşturduğu sitede kelime öğretimi görseller ve oyunlar yoluyla gerçekleştirilmiştir. 20 adet konu başlığı altında kelime öğretim bölümleri oluşturulmuş ve bu bölümlere bağlı olarak oyunlar yer almıştır. Bu konu başlıklarının altında A1 ve A2 seviyelerine uygun olarak fiil öğretimi, hayvanlar, evin bölümleri, kıyafetler, yiyecekler, doğa, alışveriş, süs eşyaları, oteller, yolculuk, yeni yıl, tatil, para, sahil, restoran, sağlık, meslekler, renkler, içecekler, meyveler ve teknoloji ile ilgili kelimelerin öğretimi yapılmıştır.

Konu başlıklarının sunuluş biçimi learnenglish.britishcouncil.org sitesinde olduğu gibidir.

Şekil 33. Christmas -kelimelerin gösterimi

Şekil 34. Christmas -öğretim aşaması

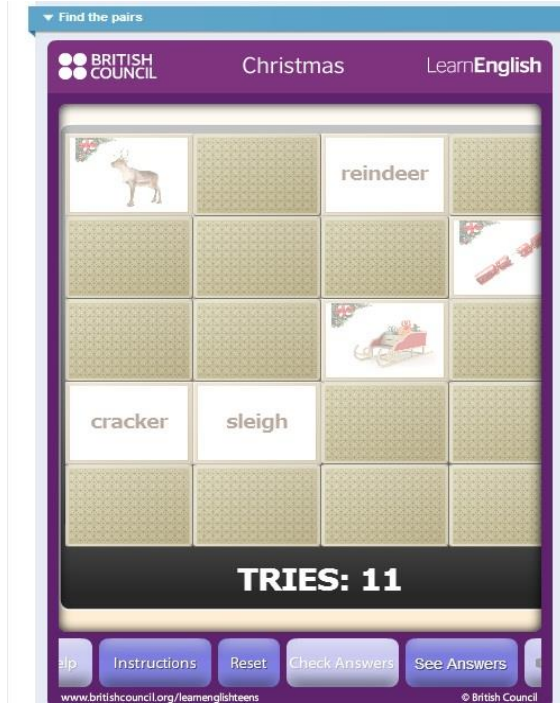
Şekil 35. Christmas- hatırlama aşaması

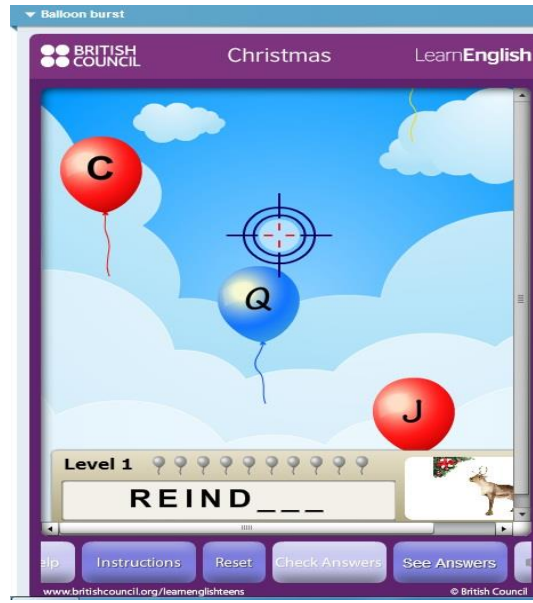
Şekil 36. Christmas-yazma aşaması

Şekil 37. Kelime-görsel eşleştirme

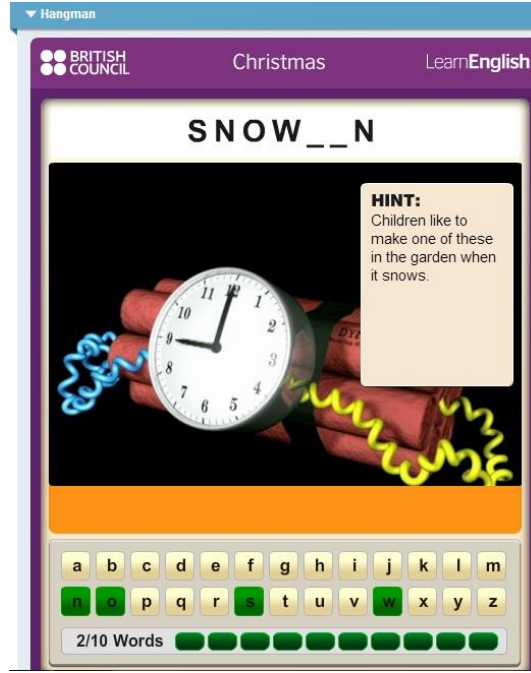
Şekil 38. Eşini bulma oyunu

Şekil 39. Balon patlatma oyunu

Şekil 40. Kelime avı oyunu

Şekil 41. Dinamit oyunu

4.21.5. Learnenglishkids.britishcouncil.org

Çocuklara İngilizce öğretmek amacıyla kurulan sitede kelime öğretimi; oyun parkı, renkler, hayvanlar, bayraklar, sınıf, yatak odası, palyaço yüzü, dinazor ve ulaşım olmak üzere dokuz konu başlığı altında verilmiştir. Bu konu başlıkları altındaki kelime öğretimleri tek aşamalı olarak düzenlenmiştir. Resimlerde görseller verilmiş ve ekranın alt kısmındaki kelimelerle bu görsellerin eşleştirilmesi istenmiştir.

Şekil 42. Oyun parkı

Şekil 43. Çocuk odası

British Council'ın sahip olduğu internet sitelerinde görsellere özel önem verildiği görülmektedir. Çocuklar için oluşturulan sitede çocuklara hitap eden görsel ve çizgi karakterler kullanılırken genel İngilizce öğretim sitesinde yaş seviyesine uygun görsel ve videolara yer verilmiştir.

Avrupa Dil Portfolyosu'na (ADP) uygun olarak düzenlenen sitelerde dört temel dil becerisinin yanında kelime öğretimindeki sistem göze çarpmaktadır. Kelimelerin kullanım alanlarına göre ayrıldığı ve her alan için kelime öğretim oyunları düzenlendiği görülmektedir. Kelime öğretimi çalışmalarında kullanılan görseller yardımıyla kültürel unsurların öğretimi yapılmaktadır.

4.22. English Portal

Genel İngilizce ve iş İngilizcesinin yer aldığı English Portal sitesinde kelime öğretimiyle ilgili otuz sekiz konu başlığı bulunmaktadır. Bu konu başlıkları altı aşamalı olarak sunulmakta ve öğretim sağlanmaktadır.

İlk aşamada konuyla ilgili kelime listesi ve bu kelimelerin anlamları verilmiştir. Kelimeler ve anlamları verilirken kelimelerin telaffuzları da bu bölüme eklenmiştir. Evlilik konusunun işlendiği bölümde ilk olarak evlilik ve düğünle ilgili kelimelere ve telaffuzlara yer verilmiştir.

Word Power > Marriage and Wedding

Here are some expressions commonly used in discussing **marriage and wedding** matters.

- 🔊 **bachelor party** - a party for a man who is going to get married, to which only his male friends are invited
- 🔊 **best man** - the bridegroom's friend who accompanies him to the ceremony
- 🔊 **bride** - a woman who is about to be married or has recently been married
- 🔊 **bridesmaids** - the girls who traditionally accompany the bride in the church
- 🔊 **civil ceremony** - a non-religious legal marriage ceremony performed by a government official

- 🔊 **engaged** - promised to be married
- 🔊 **engagement ring** - a ring worn by a woman on her left-hand ring finger indicating her engagement to be married
- 🔊 **fiancé** - a man to whom a woman is engaged to be married
- 🔊 **fiancée** - a woman to whom a man is engaged to be married
- 🔊 **groom** - a man participant in his own marriage ceremony
- 🔊 **hen night or hen party (in the UK)** - a party for women only, usually one held for a woman before she is married
- 🔊 **honeymoon** - the holiday after the wedding

Şekil 44. Evlilik-kelime listesi

İkinci aşamada konuyla ilgili bir metin verilmiş ve öğretilmek istenen kelimeler farklı renklerle belirtilmiştir. Bu şekilde kavramsal alan oluşturularak kelimelerin öğretimi hedeflenmiştir.

Word Power > Marriage and Wedding

Marriage and Wedding

THE WEDDING PLANNER – before, during and after.

In most English speaking countries it is traditional that a couple who plan to get married, get **engaged** a year or so before. This is usually the point where the man asks the woman if she would like to marry him in the future. In asking this the man (also the "**fiancé**") traditionally presents his future wife (**fiancée**) with an **engagement ring** as a symbol of his commitment, and wearing it, a symbol of hers.

For those of you who are planning a wedding, there are a lot of things to be considered. Should it be a **white wedding** (a traditional church wedding where the **bride** wears a **white wedding dress**)? Or should it be just a **civil ceremony** in a **registry office**? Will the **wedding cake** be 3-tier or more? Who will the **groom** decide is going to be his **best man**? And which lucky female friends of the bride receive the honor of being her **bridesmaids**?

There is a great deal of organization that needs to be considered, ranging from organizing the **hen party** for the ladies, or the stag party for the men before the wedding, who will be invited to the wedding on the **wedding list**, if the **wedding vows** will be the traditional church vows, or self-written, the location of the **reception** etc, to the less 'logistical' of calming last minute **pre-wedding nerves** of both bride and groom.

Şekil 45. Evlilik-kelime öğretiminde metin kullanımı

Üçüncü aşamada, ekranın bir kısmında kelimelerin açıklamalarına, diğer kısmında kelimelere yer verilmiştir. Açıklaması bulunan kısım ile kelimelerin eşleştirilmesi istenmektedir.

Word Power > Marriage and Wedding

an offer of marriage	civil ceremony
promised to be married	engaged
a ring worn by a woman on her left-hand ring finger indicating her engagement to be married	groom
a party for a man who is going to get married, to which only his male friends are invited	wedding dress
a party for women only, usually one held for a woman before she is married	bridesmaids
a woman to whom a man is engaged to be married	proposal
a man to whom a woman is engaged to be married	pre-wedding nerves

Şekil 46. Evlilik-açıklama ve kelime eşleştirme

Dördüncü aşamada metin verilmekte ve metinde boşluklar bırakılmaktadır. Boşlukların metnin üzerinde bulunan uygun kelimelerle doldurulması istenmektedir.

Word Power > Marriage and Wedding

Words:

priest / vicar proclaimed "man and wife" confetti altar objections to the marriage groom best honeymoon

The _____ and the _____ man arrive at the church first and then the guests arrive. Usually the bride's father walks her down the aisle until they reach the _____ at the _____. The priest always asks if there are any _____ (someone can speak or forever hold their peace = never have the opportunity again to object), and at the end of the service, the couple exchange rings and are _____. When they come out of the church, the guests often throw _____ (small pieces of coloured paper) and the photographer takes photographs. At the end of the day, the happy couple traditionally leave on _____.

Results

Şekil 47. Evlilik-boşluk doldurma

Beşinci aşamada doğru yanlış oyunu bulunmaktadır. Kelimeler verilmekte ve karşılık olarak bir açıklama yapılmaktadır. Kullanıcıdan, açıklamanın doğru veya yanlış olduğuna dair seçeneği işaretlemeleri beklenmektedir.

Word Power > Marriage and Wedding

proposal - an offer of marriage	☒ True ☐ False
engagement ring - a ring worn by a woman on her left-hand thumb indicating her engagement to be married	☒ True ☐ False
fiancée - a woman to whom a man is engaged to be married	☒ True ☐ False
fiancée - a woman to whom a man is engaged to be married	☒ True ☐ False
civil ceremony - a non-religious legal marriage ceremony performed by a government official	☒ True ☐ False
white wedding - a traditional formal wedding held in a Registry Office	☒ True ☐ False
wedding dress - a gown worn by the bride at a wedding	☒ True ☐ False
bridesmaids - the girls who traditionally accompany the bride in the church	☒ True ☐ False
best man - the bridegroom's friend who accompanies him to the ceremony	☒ True ☐ False

Şekil 48. Evlilik-doğru/yanlış oyunu

Altıncı aşamada bir metin verilmekte ve metinde boş bırakılan kısımların doldurulması istenmektedir. Dördüncü aşamadan farklı olarak bu aşamada boşluklara gelebilecek kelimelere yer verilmemiş bu sayede alıştırma zorlaştırılmıştır.

Word Power > Marriage and Wedding

The and best man arrive at the church first and then the guests arrive.

Usually the bride's walks her down the aisle until they reach the priest / vicar at the altar.

The priest always asks if there are any to the marriage (someone can speak or forever hold their peace = never have the opportunity again to object), and at the end of the service, the couple exchange rings and are proclaimed "man and wife".

When they come out of the church, the often throw confetti (small pieces of coloured paper) and the photographer takes photographs.

At the end of the day, the happy couple traditionally leave on .

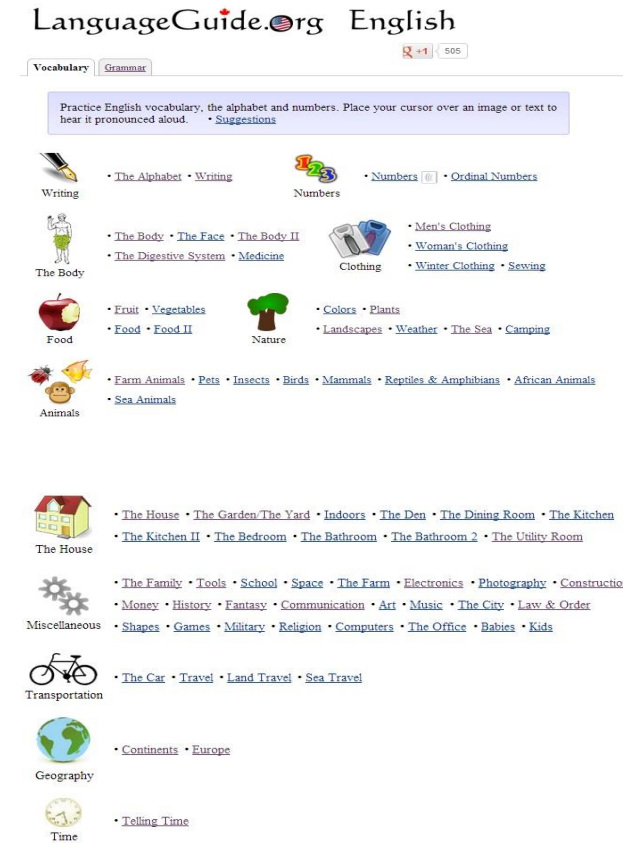
Results

Şekil 49. Evlilik-boşluk doldurma

Genel İngilizce ve iş İngilizcesinin ele alındığı English Portal dil öğretim sitesinde yer alan kelime öğretimini çalışmalarında kelimelerin cümleler içinde kullanımı, metinlerde yer alış şekli ve telaffuzlarının olması öğrencide kelimenin kalıcılığı artırması bakımından olumludur. Kelimelerin metinler içerisinde verilerek anlamlarının keşfettirilmeye çalışılması öğrenciyi kelime öğrenme konusunda teşvik etmesi bakımından başarılıdır.

4.23. Language Guide İnternet Sitesi

İngilizce öğretimi için tasarlanan languageguide.org sitesi yalnızca A1 seviyesi için resimli kelime kılavuzu olarak düzenlenmiştir. Sitede alfabe tanıtımı, sayılar, vücudumuz, giysiler, yiyecekler, doğa, hayvanlar, ev, ulaşım, zaman ve yaşam alanları olmak üzere on üç konu başlığı bulunmaktadır.

Şekil 50. Languageguide giriş sayfası

Kelime öğretimi, nesnelere ait resimlerin gösterimi ve kelimelerin telaffuzlarının verilmesi yoluyla yapılmaktadır. Kullanıcı, öğrenmek istediği nesneyi seçtiğinde o nesnenin okunuşunu duymaktadır.

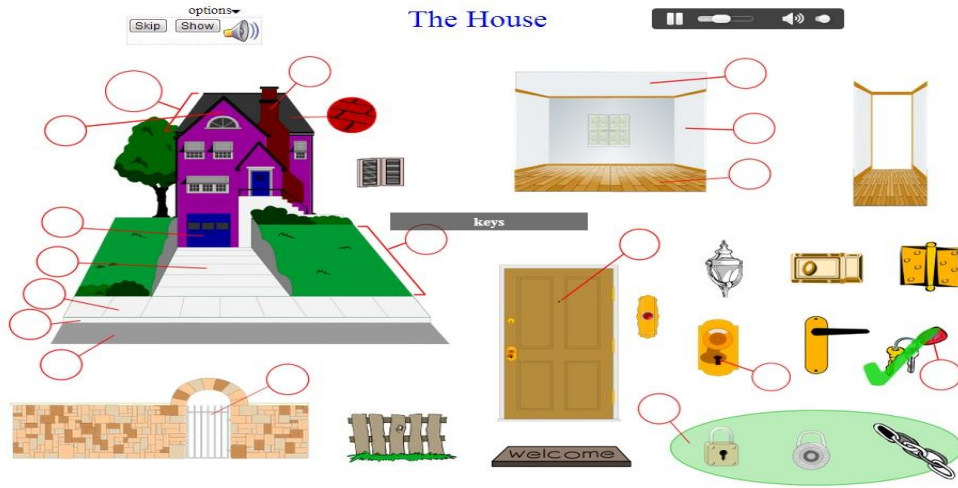

Şekil 51. Kelime öğretimi-evi bölümleri

Öğretim aşamasının tamamlanmasının ardından kullanıcı öğrenim durumunu ölçmek amacıyla kendine test uygulayabilir. Testte, bulunması istenen kelimenin seslendirilmesi yapılmakta ve kullanıcı duyduğu nesnenin görselini seçmektedir. Seçme işleminin ardından diğer kelimeler için aynı uygulama gerçekleştirilmektedir.

Şekil 52. Kelime öğretimi-evin bölümleri soru aşaması

Şekil 53. Kelime öğretimi-evin bölümleri cevap kısmı

Languageguide dil öğretim sitesinde yer alan kelime çalışmalarında yalnızca kelimelerin gösterimine dayalı uygulamalara yer verilmiştir. Kelimelerin telaffuzlarının yapılması dolayısıyla dinleme çalışması yapılmasına rağmen okuma, yazma ve konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalara sitede yer verilmemiştir.

4.24. Active Reading

ADP'ye göre düzenlenmiş olan sitede A1 düzeyinden C2 seviyesine kadar altı genel başlık bulunmaktadır. Altı başlığa bağlı olarak her aşamada farklı konuları içeren on bölüm yer almaktadır. Her farklı konu için oluşturulan bölümler kendi içerisinde beşer kısma ayrılmakta ve öğretim bu beş aşamada gerçekleştirilmektedir.

Sitede dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma bölümleri bulunmaktadır. Becerilerin geliştirilmesi amacıyla öncelikle metinler yoluyla konular işlenmekte ardından sorular ve alıştırmalarla beceriler pekiştirilmektedir.

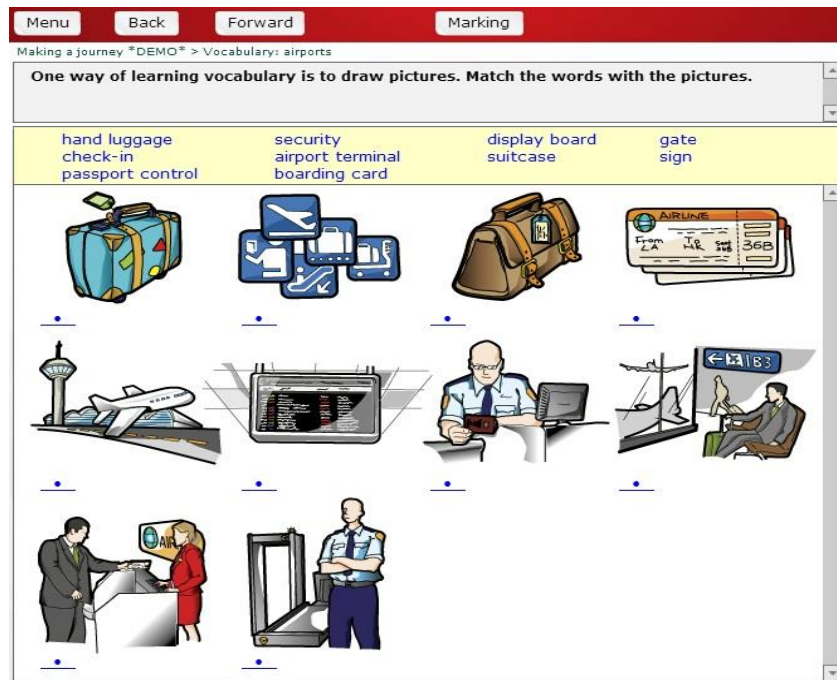

Şekil 54. ClarityEnglish açılış sayfası

Şekil 55. Clarity English-konular

Kelime öğretim bölümleri konulara bağlı olarak her konunun içerisinde yer almaktadır. Kelime öğretimi iki aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. İlk aşamada resim ve görsellerin eşleştirilmesi çalışması yapılmaktadır.

Şekil 56. Kelime öğretimi-resim görsel eşleştirme

İkinci aşamada, bir önceki aşamada öğrenilen kelimelerle, cümlelerde bırakılan boşlukların doldurulması amaçlanmaktadır.

Now try learning vocabulary by listening and speaking. Complete each sentence and click on Marking. Then listen to each of the sentences and repeat them. Use the Recorder.

- 1 When you arrive at the airport, go to T_____ 1.
- 2 First of all, you have to go to the ch_____ counter.
- 3 Give them your passport and t_____.
- 4 They'll give you a _____ pass.
- 5 Follow the signs to D_____.
- 6 Go through passport _____ and security.
- 7 Put your _____ luggage through the X-ray machine.
- 8 There are some cafés and _____-free shops.
- 9 Look for your flight on the _____ board.
- 10 It will tell you when to go to the g_____.

Şekil 57. Kelime öğretimi-boşluk doldurma

Active Reading sitesinde ele alınan kelime çalışmalarında kullanıcıların günlük hayattaki ihtiyaçlarının göz önüne alınması kullanıcıların ilgisini çekmektedir. Sitenin temel dil becerilerinin etrafında oluşturulması ve kelime öğretiminde cümle ve metinlerin kullanılması belirli bir sisteme sahip olduğunu göstermektedir.

4.25. Vocabulary Spellingcity

Bütün yapısı kelime öğretimi üzerine kurulu olan sitede, on iki konu başlığı bulunmaktadır. Listeler halinde sunulan konu başlıklarının arasından seçim yapılarak öğrenilmek istenen kelimelerle ilgili alıştırmalara ulaşılabilir.

Sitede kelime öğretimi beş aşamada gerçekleştirilmektedir. İlk aşamadaki kelime öğretimi kısmında kelimeler öğretilirken önce teker teker harflerin sonra da kelimenin bütün olarak telaffuzu yapılmaktadır.

Şekil 58. Spellingcity-kelime öğretimi

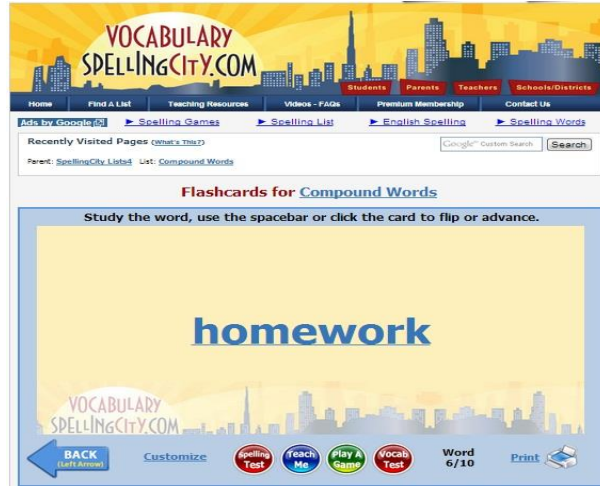
İkinci aşamada boş bir liste verilmekte ve boşluk bırakılan bölümün yanında “say it” ve “sentence” yazısı bulunmaktadır. Kullanıcı “say it” yazısını seçtiğinde kelimenin okunuşunu duymaktadır. “Sentence” yazısını seçtiğinde ise yazılması istenen kelimenin yer aldığı cümleyi işitmektedir. Kullanıcı duyduğu kelimeyi boşluk bırakılan bölüme yazmaktadır. Çalışma tamamlandıktan sonra kullanıcı cevaplarını kontrol edebilmektedir.

Şekil 59. Spellingcity-test bölümü

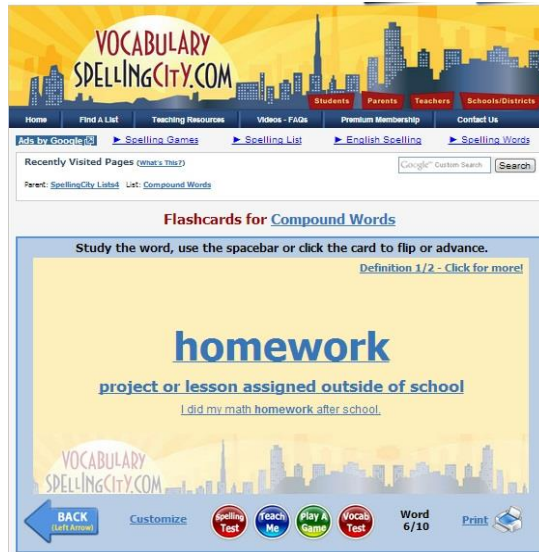
Word	Status	Action
rainbow	Correct	Teach Me
jellyfish	Correct	Teach Me
playground	Correct	Teach Me
sunset	Correct	Teach Me
toothbrush	Correct	Teach Me
homework	Correct	Teach Me
popcorn	Incorrect	Teach Me
birthday	Incorrect	Teach Me
notepad	Not tried	Teach Me
lipstick	Not tried	Teach Me

Şekil 60. Spellingcity-test kontrol bölümü

Üçüncü aşamada “flash card” çalışması bulunmaktadır. Bu bölümde öğretilmek istenen kelime ekranda verilmekte ve kelimenin telaffuzu üzerinde durulmaktadır. Ekrandaki kelimenin ikinci defa seçilmesi durumunda kelimenin anlamı ve bu kelimeyle yazılmış örnek cümle gösterilmektedir.

Şekil 61. Flash card-kelime öğretimi

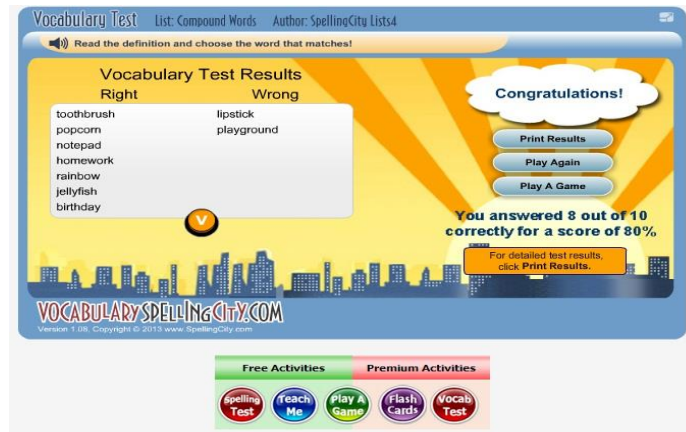
Şekil 62. Flash card-kelime öğretimi

Dördüncü bölümde kelime testi yer almaktadır. Ekranın üst kısmında bir kelimenin anlamı verilmekte ve kullanıcıdan alt kısımda yer alan altı adet öncül içerisinde doğru kelimeyi işaretlemesi istenmektedir. Cevaplama işlemi bittikten sonra doğru ve yanlışlar kullanıcıya gösterilerek geri bildirim sağlanmaktadır.

Vocabularyspellingcity dil öğretim sitesinde kelimelerin yazılışları ve telaffuzları üzerinde özenle durulduğu yapılan alıştırmalarla ortaya koyulmakla beraber dil becerilerine yeterince yer verilmediği görülmektedir.

Şekil 63. Kelime testi

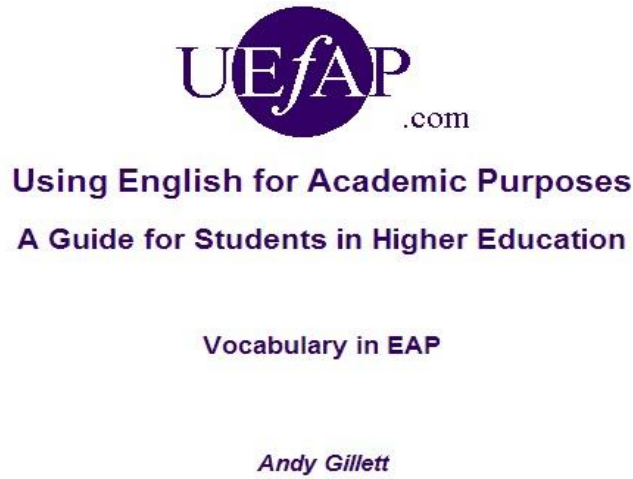
Şekil 64. Kelime testi kontrol bölümü

Vocabulary Spellingcity dil öğretim sitesinde kelime öğretimine ağırlık verilmiştir; ancak öğretilecek kelimelerin seviyeleri belirtilmemiştir. Kelime

öğretiminde kolaydan zora ilkesi göz önüne alınmamıştır. Kelimelerin anlamları flash kartlar yoluyla öğretilmiş ve kelimelerin telaffuzları üzerinde durulmuştur. Bu duruma karşın kelime öğretiminde cümlelerden ve diyaloglardan faydalanılmamıştır.

4.26. Üniversite Öğrencileri İçin Akademik Amaçlı İngilizce Kullanım Kılavuzu

Uefap dil öğretim sitesi genel İngilizce öğretimi yapan dil öğretim sitelerinden farklı olarak üniversite öğrencileri için hazırlanmıştır. Uefap dil öğretim sitesinde beş başlık bulunmaktadır.

Şekil 65. UEFAP-giriş sayfası

Sitede sunulan beş ana başlıktan ilki olan tanıtım başlığında sitenin amacı ortaya koyularak siteden nasıl faydalanılabileceği hakkında bilgiler verilmiştir.

Sitedeki ikinci başlık olan “Selection” başlığı altında günlük kullanımdaki kelimeler, akademik çalışmalarda kullanılan kelimeler, akademik anahtar kelime listesi, özel çalışma alanları ve kullanım sıklığı az olan kelimelerin listeleri sunulmuştur. Son olarak alıştırmalar bölümüne yer verilmiştir. Her bölüm için oluşturulan kelime listesindeki kelimelerin isim, sıfat ve zarf hallerindeki durumları gösterilerek örnek cümleler halinde sunulmuştur. Bununla birlikte kelimelerin telaffuzlarına yer verilmiş ve kelimelerin kullanıldığı düzey B1, B2 şeklinde belirtilmiştir.

abandon

verb [T] (LEAVE) UK US /ə'bæn.dən/

Definition

B2 to leave a place, thing, or person for ever:

We had to abandon the car.

By the time the rebel troops arrived, the village had already been abandoned.

As a baby he'd been abandoned by his mother.

We were sinking fast, and the captain gave the order to abandon ship.

abandoned UK US /ə'bæn.dənd/ adjective

B2 An abandoned baby was found in a box on the hospital steps.

abandonment UK US /-mənt/ noun [U]

B2 The abandonment of the island followed nuclear tests in the area.

(Definition of abandon verb (LEAVE) from the Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus © Cambridge University Press)
Focus on the pronunciation of abandon

Şekil 66. UEFAP-(Selection) kelime öğretimi

“Building” bölümünde kelimelerin dil bilgisel olarak nasıl türetileceği konusunda bilgiler verilerek örnekler sunulmuştur. “Learning” bölümünde kullanıcılara kelime öğrenirken uygulayabilecekleri teknikler gösterilmiştir. “Exercise” başlığı altında kelimelerin kullanım alanları, cümle içerisindeki kullanımları ve kelimenin anlamı hakkında sorular sorulmaktadır.

[Go back to AWL exercises](#)
[Next word](#)

Choose the correct meaning.

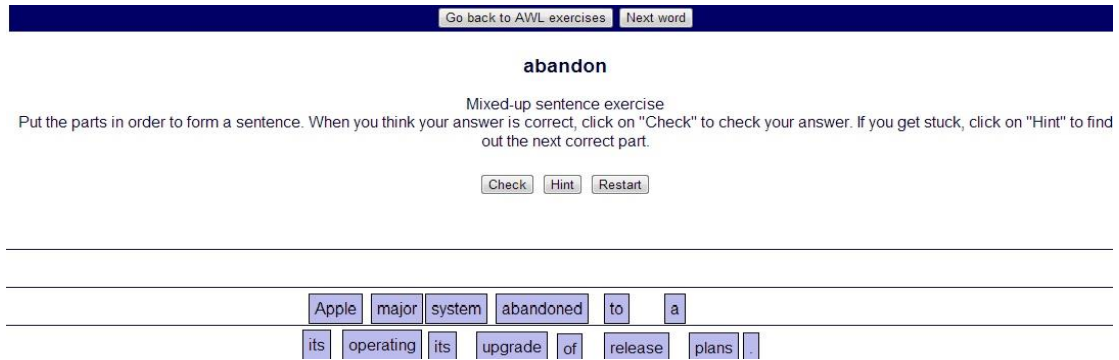
abandon
 Multiple-choice exercise

<=<
1/3
=>

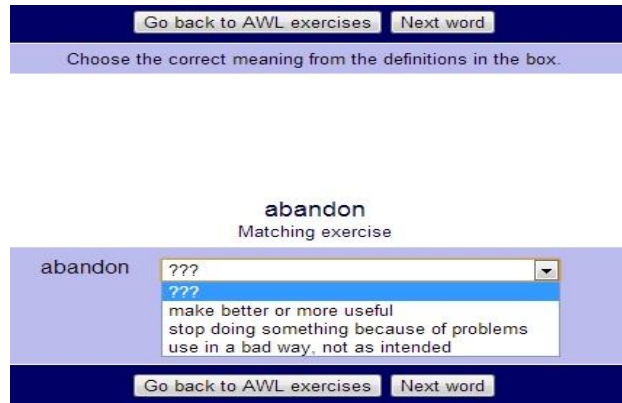
1 _____ his studies in Japan, he returned to China where he engaged in political work and publishing.

☐	A	Abandoned
☐	B	Abandonment
☐	C	Abandon
☐	D	Abandoning

Şekil 67. UEFAP-kullanım alanı

Şekil 68. UEFAP-kelimenin cümle içerisinde kullanımı

Şekil 69. UEFAP-kelimelerin anlamları

Hitap ettiği kullanıcıların yaş seviyelerinden dolayı görsellere yer verilmeyen Uefap dil öğretim sitesinde kelime gruplarının çalışma alanlarına göre ayrılması üniversite öğrencileri için oldukça faydalı olmaktadır. Öğrenciler için zaman kaybı bu sayede azalmaktadır.

4.27. İngiltere'de E- Öğrenme Yoluyla Türkçe Kelime Öğretimi Uygulamaları

Venediklilerin ticari ve siyasi ilişkilerden dolayı başlattığı Türkçe öğrenimini; Osmanlı medeniyeti ve kültürüne duyulan ilgi ve merak öncelikli olmak üzere diplomatik ve ticari ilişkiler nedeniyle Fransa devam ettirmiş bu iki ülkeyi Avusturya ve

diğer Avrupa ülkeleri sonrasında da daha çok siyasi sebeplerle Rusya ve Amerika takip etmiştir (Ağıldere, 2010:696).

Açık, tarafından yapılan bir çalışmada yabancılar tarafından hazırlanmış “A Practical Grammar of the Turkish Language”, “Turkish Literary Reader” ve “Gramatika Turetskogo Yazıka” adlı kitaplar incelenmiştir. Bu kitapların kültür aktarımı konusunda yetersiz olduğunu belirten araştırmacı Türkçenin yabancı dil olarak öğrenimi konusunda başlangıçtaki niyetlerle sonrasındaki uygulamaların örtüşmediğini şu şekilde belirtmektedir: “Malum olduğu üzere; Türkler ve Batılılar arasındaki ilişkilerin tarihi oldukça eski devirlere kadar gitmektedir. Bu çerçeveden olmak üzere iki toplum, farklı sebeplerle de olsa birbirini tanıma ihtiyacı hissetmiş ve bunun için çaba sarf etmiştir. Avrupa, kendisine uzun süre hükmeden Türklerin devlet yönetimlerini, askeri dinamiklerini ve kişisel özelliklerini merak ettiği için Osmanlı’yı tanımaya çalışmıştır. Türkiye’ye gelen yabancılar gerek eski devirlerde gerekse XX. yüzyılın başlarında genellikle gayrimüslim rehberler eşliğinde dolaşmakta ve yine onların işlettikleri pansiyonlarda kalmakta idiler. Bu durum Batı’da eskiden beri var olagelen olumsuz Türk imajının daha da derinleşmesine sebep olmuştur. Batılılar bu gayrimüslim rehberlerin tam ve doğru tercümanlık yapmadıklarını anladıktan sonra kendi tercümanlarını yetiştirmek amacıyla doğu dillerini öğreten okullar, merkezler açma yönüne gitmişlerdir. Bu eğilim beraberinde Türk diliyle birlikte Türk kültürünü de öğrenme şeklinde gelişmiştir.

Zaten yabancı dil öğrenmek bir dünyayı, yabancı bir kültürü de anlamak demektir. Yabancı dil öğretimi, aynı zamanda kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime, kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu noktada yukarıda incelediğimiz üç kitaptan ikisi yetersiz kalmıştır. “Turkish Literary Reader” ise kültürümüzü tek yanlı gösteren metinler içermesi yönüyle eksik bir kitaptır. Çünkü ilk iki kitap öğretilen dilin toplumunun yapısı ve sosyal değerlerini dikkate almazken üçüncü kitap sosyal yapıyı tek yönlü gösteren metinlere yer vermiştir. Oysa yabancı dil öğrenen kişi, hedef dili öğrenirken o kültüre ait değişik değer sistemleri, düşünme ve algılamalarla karşı karşıya kalmalıdır.

Kültürler arası bildirişim odaklı yabancı dil öğreniminin temel ilkesi ve uygulamalarda temel ders tekniği olan karşılaştırmalı çalışmalara, resim ve çeşitli görüntülerle kültürel

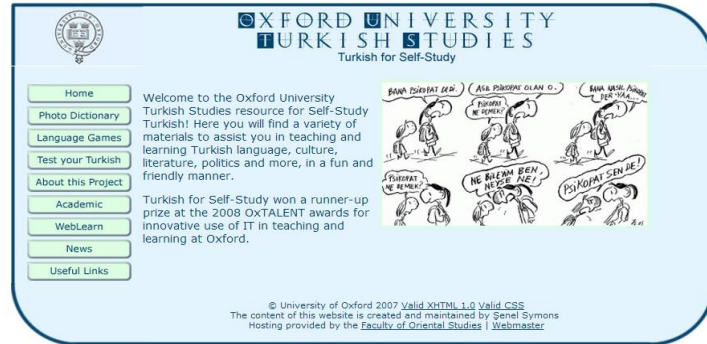
içerik aktarmaya yani görselliğe yer verilmeyen üç kitaptan Gramatika Turetskogo Yazıka'da Türk roman, hikâye, şiir ve gazetelerden alıntı cümleler, mısralara yer verilmiştir. Böylece kültürler arası iletişim odaklı derslerin temelini oluşturan şeyin, yabancı kültürün kendine özgü yanlarını, farklı olanı dersle tartışmaya açma imkânı sunulmuştur (Açık, 2010).

Günümüzde Türkçe öğretimi üzerine yabancı Türkologlar tarafından hazırlanan çalışmalar daha tarafsız olmakla birlikte yeterli düzeyde değildir. Aşağıda Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretimine yönelik bazı çalışmalar değerlendirilecektir.

4.27.1. Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışmaları

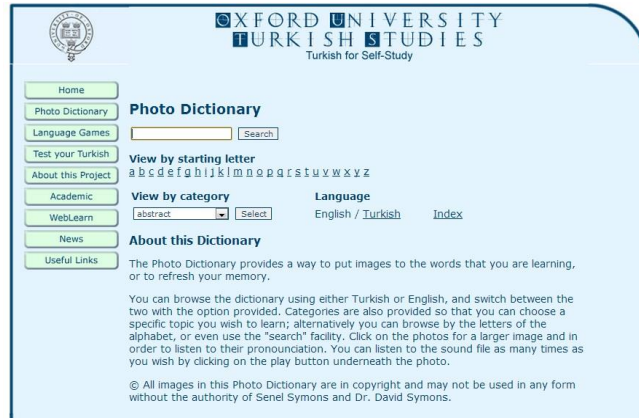
Oxford Üniversitesi Doğu Çalışmaları Fakültesi bünyesinde “Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışmaları” adıyla 2007 yılında internet yoluyla Türkçe öğretim faaliyetlerine başlanmıştır.

İnternet sitesinde Türkçe öğretimi İngilizce yardımıyla öğretilmeye çalışılmaktadır. Site içerisinde yer alan seçenekler ve yönergeler İngilizce olarak düzenlenmiştir. Sitede Türkçe öğretimi ile ilgili üç başlık bulunmaktadır. Bu başlıklar; “Resimli sözlük”, “dil oyunları” ve “Türkçenizi test edin”dir.

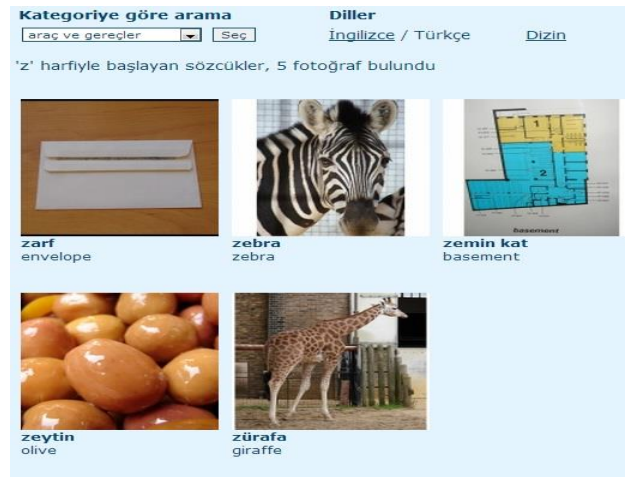

Şekil 70. Oxford Üniversitesi Türkçe çalışmaları ana sayfası

Kelime öğretimi, resimli sözlük başlığı altında ele alınmıştır. Sözlük, Türkçe-İngilizce, İngilizce-Türkçe şeklinde düzenlenmiş ve harflerin öğretimi görseller yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Harf öğretimiyle beraber kelime öğretimi yapılmıştır. Sözlük sayfasında bulunan kategoriye göre arama kısmında kırk dört ara başlık bulunmasına rağmen yalnızca bir ara başlık aktif olarak çalışmaktadır.

Şekil 71. Resimli sözlük-ana sayfa

Şekil 72. Resimli sözlük-harf öğretimi

Türkçenizi test edin bölümünde quiz ve kelime eşleştirme oyunlarında kelime öğretimi üzerinde durulmuştur. Quiz oyununda alfabe, renkler, aylar ve mevsimlerle ilgili sorular yer almaktadır. Oyun, kelimelerin Türkçe karşılıklarının verilip İngilizcilerinin işaretlenmesi esasına dayanmaktadır. Kelime eşleştirme oyununda zaman zarflarının Türkçe karşılıkları liste halinde verilmiş ve İngilizce karşılıklarının bulunması istenmiştir.

Quiz
colours

[Show all questions](#)

1 / 11 =>

kırmızı

A. ☐ red

B. ☐ blue

C. ☐ purple

D. ☐ yellow

Şekil 73. Quiz-renkler

OXFORD UNIVERSITY
TURKISH STUDIES
Turkish for Self-Study

[Home](#)
[Photo Dictionary](#)
[Language Games](#)
[Test your Turkish](#)
[About this Project](#)
[Academic](#)
[WebLearn](#)
[News](#)
[Useful Links](#)

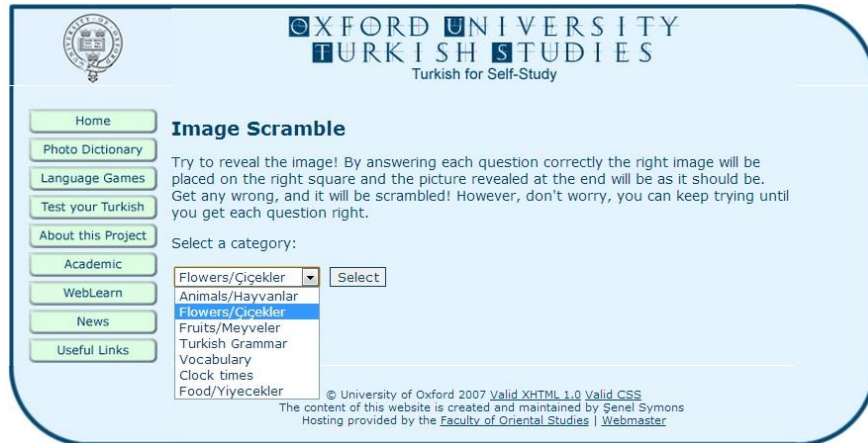
Word Match
Expression of Time in Turkish
Match the items on the right to the items on the left.

yarın	???
obur gün	???
ertesi gün	???
evvelki/evvelsi gün	???
hafta	???
geçen hafta	???
gelecek hafta	???
obur hafta	???
ertesi hafta	???
ay	???
yıl/sene	???
öğleyin	???
akşam/akşamleyin	???
gece/geceleyin	???
sabahları	???
öğleleri	???
akşamları	???
geceleri	???
cumartesi gecesi	???
pazar sabahı	???
son günlerde	???
son zamanlarda	???
geçen gün	???
öğleden sonra	???

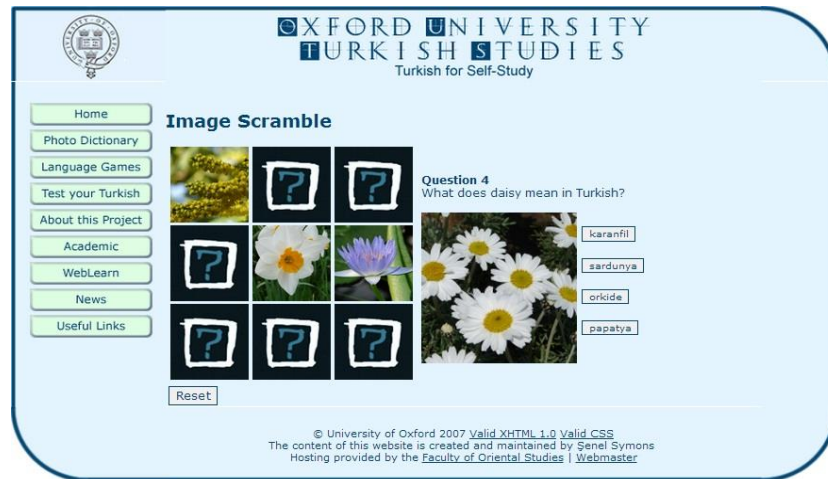
[Check](#)

Şekil 74. Kelime eşleştirme oyunu

Dil oyunları bölümünde “İmage scramble” oyununda kelime öğretiminin yapıldığı görülmektedir. Bu bölümde yiyecekler, giyecekler, saatler, doğa, meyveler, çiçekler ve hayvanların adlarının öğretilmesi amaçlanmıştır. İmage scramble oyununda nesnelerin görselleri yer almakta ve sunulan dört öncül arasından nesneyi karşılayan kelimenin seçilmesi amaçlanmaktadır. Yanlış yapılması durumunda bölümün bitmesinin ardından kullanıcıya cevabını düzeltme fırsatı verilmekte ve geri bildirimde bulunmaktadır.

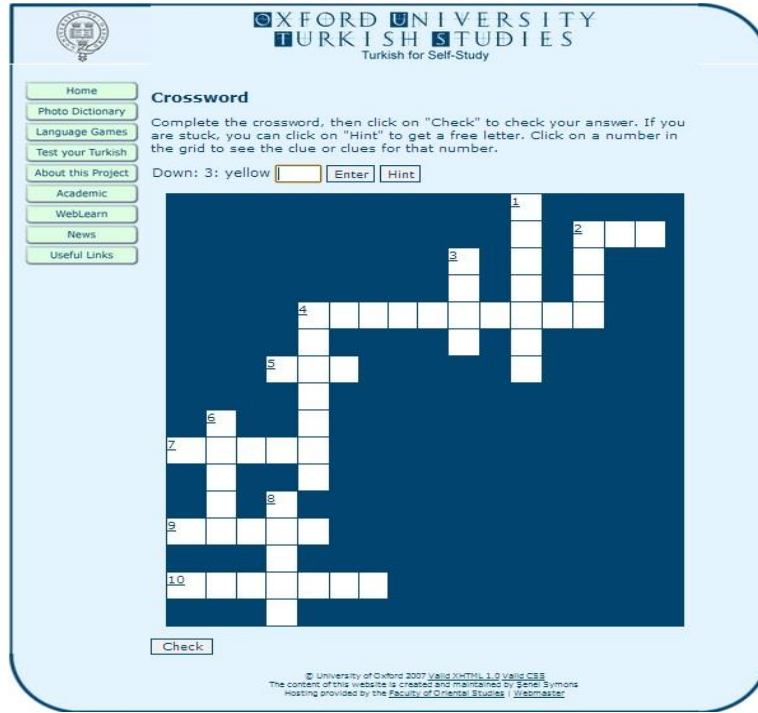

Şekil 75. İmage scramble-ana sayfası

Şekil 76. İmage scramble-çiçek öğretimi

“Crossword” adlı bulmacada meyveler ve renkler konuları yer almaktadır. Oyun kelime öğretiminden çok öğrenilen kelimelerin pekiştirilmesini amaçlamaktadır. Oyunda meyveler ve renklerin İngilizce anlamları verilmekte ve bulmacadaki belirtilen kısımlara Türkçe anlamlarının yazılması istenmektedir.

Şekil 77. Crossword-renkler

Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışmaları birimi tarafından oluşturulan sitede kelime öğretimine dair belirli bir sistemin olmadığı görülmektedir. ADP'ye uygun olarak ele alınmayan sitede kelime öğretimi için oluşturulan başlıkların aktif olmaması sitenin belirli bir öğretim sistemine sahip olmadığını göstermektedir.

Sitede, kelime öğretiminde kullanılan görseller ilgi çekici olsa da uygulamalar öğrencilerin günlük hayatta karşılaşılabilecekleri durum ve örneklerden uzaktır. Bununla birlikte Türkçe öğretiminin İngilizce yardımıyla öğretilmeye çalışılması öğrencilerin kolaycılığa alışması bakımından olumsuz bir durumdur.

4.28. A TASTE OF LANGUAGES AT SCHOOL (ATLAS)

Londra Üniversitesi, Ortadoğu ve Afrika Çalışmaları Okulu (SOAS) tarafından desteklenen sitede on yedi dil için öğretim sayfası oluşturulmuştur ve bu sayfalardan bir tanesi Türkçe sayfası olarak düzenlenmiştir.

Türkçe için ayrılan bölümde kullanıcılara Türkiye ve Türkçe hakkında bilgiler verilmiş ve kullanıcıların faydalanabileceği kaynakların isimlerine yer verilmiştir.

Şekil 78. ATLAS-Türkçe öğretim ana sayfası

Türkçe öğretim sayfasındaki yönergeler ve bütün açıklamalarda İngilizce kullanılmıştır. Türkçe öğretim sayfası içerisinde yer alan “Speaking Turkish-Türkçe Konuşma” bölümünde kelimelere yer verilmiştir. Türkçe konuşma bölümü “alphabet, vowel harmony, borrowed words, saying hello” kısımlarından meydana gelmektedir.

Şekil 79. Türkçe konuşma bölümü-giriş sayfası

Borrowed words kısmında Türkçe ve İngilizcede kullanılan okunuşları benzer kelimelere yer verilmiştir.

TURKISH

WELCOME TO THE TURKISH PAGES

[Home](#)
[Languages](#)
[For YOU](#)
[Links](#)
[About ATLAS](#)

[Turkish](#)
[Introduction](#)
[Speaking Turkish](#)
[About Turkey](#)
[Anatolia's diary](#)
[Find out more](#)
[Acknowledgements](#)

Speaking Turkish

[Alphabet](#) | [Vowel Harmony](#) | [Borrowed words](#) | [Saying Hello](#)

Borrowed Words

All languages borrow from one another. Many Turkish words are like English ones. Some are obvious, like

Turkish	English
otel	Hotel
gitar	Guitar
polis	Police
taksi	Taxi
limon	Lemon
televizyon	Television
telefon	Telephone
radyo	Radio

Others are a little more subtle. Can you match the correct pairs of Turkish words below with their origin?

[Test your knowledge: Turkish Borrowed Words Exercise](#)

Şekil 80. Türkçe konuşma bölümü-iki dilde kullanılan kelimeler

Saying hello kısmında Türkçe tanışma kalıpları bulunmakta ve bu kalıpların İngilizce karşılıkları yer almaktadır. Bu kısımdaki kalıpların sesletimi de sayfada mevcuttur. Kelime öğretimi yapılan bu iki kısım basit düzeyde ele alınarak oluşturulmuştur.

Speaking Turkish

[Alphabet](#) | [Vowel Harmony](#) | [Borrowed words](#) | [Saying Hello](#)

Some greetings and basic daily phrases

Turkish	Meaning in English	Sound
Merhaba	Hi, hello	
Günaydın	Good Morning	
İyi günler	Good day! (all purpose greeting)	
İyi akşamlar	Good evening	
Hoşça kal	Goodbye	
Allahısmarladık	Goodbye (said by the person who is leaving)	
Güle güle	Goodbye (said by the person who stays behind)	

Şekil 81.Türkçe konuşma bölümü-selamlaşma vedalaşma kalıpları

ATLAS Türkçe öğretim sayfası yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ve kelime öğretimi bakımından oldukça yetersiz kalmaktadır. Türkçe dil öğretim sayfasının bütün yönergelerinin İngilizce ile yazılmış olması olumsuz bir durumdur.

Kelime öğretimine dair çalışmalar çalışma yalnızca iki dilde ortak olarak var olan kelimelerle sınırlı kalmıştır. Dil becerilerini geliştirici etkinlik ve çalışmalara yer verilmemiştir.

4.29. Türkiye'de e- öğrenme yoluyla Türkçe kelime öğretimi uygulamaları

Türkçenin Türkiye’de yabancı dil olarak öğretilmesi işinin belli bir geçmişi olsa da e-öğrenme yoluyla Türkçe öğretim faaliyetleri henüz çok yenidir. Çalışmanın bu kısmında Türkiye’de faaliyet gösteren Türkçe öğretim siteleri ele alınarak bu sitelerdeki kelime öğretim çalışmaları incelenecektir.

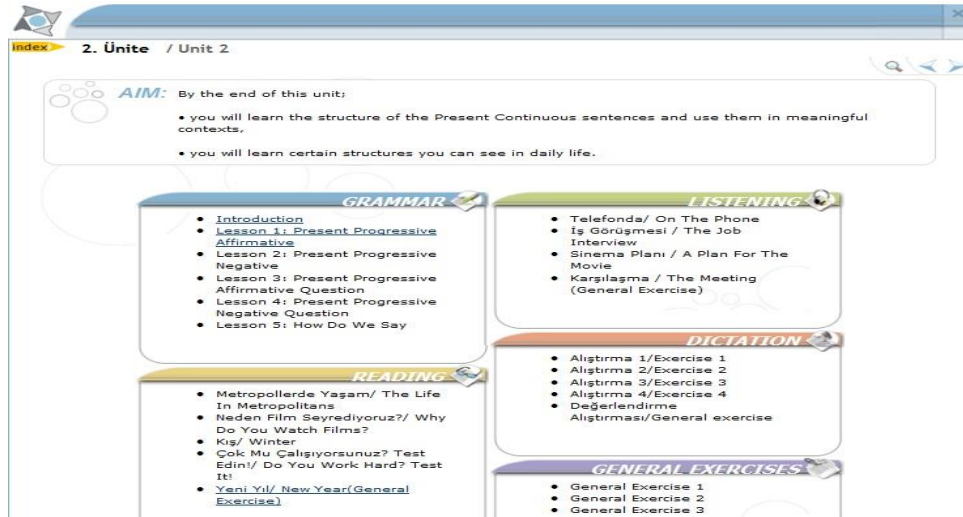
4.29.1. Ankara Üniversitesi TÖMER

Kuruluş amacı Ankara Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilere Türkçe öğretmek olan Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER), faaliyetlerine 1984 yılında başlamıştır. A.Ü. TÖMER’de Türkçe öğretimi geleneksel yöntemlerle başlamış, süreç içinde yeni geliştirilen yöntemler uygulanmıştır. TÜBİTAK tarafından da desteklenen “Uzaktan Türkçe Öğrenim Merkezi” projesi, www.distance-turkish.com sitesi olarak 2003 yılında faaliyete başlamıştır.

Ankara Üniversitesi TÖMER’e bağlı olarak faaliyet gösteren internet sitesinde dersler ADP’ye uygun olarak Temel, Orta ve Yüksek olmak üzere üç seviye olarak düzenlenmiştir. Her seviye kendi içinde üç gruba ayrılmış, toplam dokuz alt seviye oluşturulmuştur.

İnternet sitesinde Türkçe öğretimi okuma, yazma, dinleme, dikte çalışması, dil bilgisi ve alıştırmalar şeklinde düzenlenen sayfalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Her bölümde ele alınan konuyla ilgili etkinlik ve çalışmalar yer almaktadır.

Sitedeki becerileri ifade eden başlıklar ve konular ele alınırken kullanılan yönergeler İngilizce ile ifade edilmiştir.

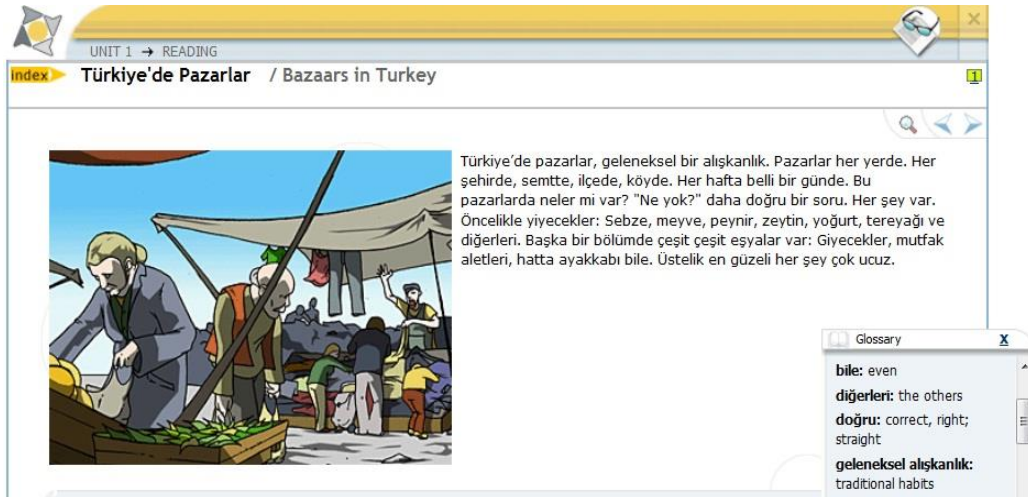

Şekil 82. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-ünite giriş sayfası

Dört temel dil becerisi ve dil bilgisinin yer aldığı Türkçe öğretim sitesinde kelime öğretimine ayrı bir bölüm açılmamıştır. Kelimeler konu öğretiminde kullanılan metinlerin bilinmeyen kelimeler kısmında yer almıştır. Bu kısımda Türkçe kelimelerin İngilizce karşılıkları verilmiştir.

Şekil 83. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-dinleme metni kelime kutucuğu

Şekil 84. A.Ü. TÖMER uzaktan öğretim sitesi-okuma metni kelime kutucuğu

Temel dil becerilerinin yabancı dil öğretiminde kullanılması öğrenciler için faydalı olacaktır. Uzaktan öğretim sitesinde dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin yer alması olumludur ancak bu sitenin eksik yanı kelime öğretimi çalışmalarına yer verilmemesidir.

Konuların öğretim sıralaması ADP'ye uygundur ve sitede yer alan görseller ilgi çekicidir. Bu duruma karşın Türkçe kelimelerin yalnızca İngilizce karşılıklarının verilmesi yalnızca bir sözlük çalışması olarak düşünülebilir.

4.29.2. Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (H.Ü. TÖMER)

Hacettepe Üniversitesine bağlı Uzaktan Dil Eğitimi Birimi, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili örgün eğitim yapmaktadır.

Hacettepe Üniversitesi TÖMER'in hedef kitlesi Türkiye'de yükseköğrenim görmek isteyen yabancı öğrenciler, dünyada çeşitli üniversitelerin Türkoloji bölümlerinde okuyan öğrenciler ve öğretim elemanları, ülkemizle ticaret yapan şirket çalışanları, Türk cumhuriyetlerinde yaşayan soydaşlarımız, Avrupa'da doğan 3. kuşak Türklerdir. Bu bilgilerin haricinde üniversitenin ilgili birimine ait internet sitesinde Türkçe öğretimine dair bir çalışma bulunmamaktadır.

4.29.3. Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı (TSP)

Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programı'nın amacı; genelde bütün yabancılara, özelde Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilere dünyanın en yaygın konuşulan dillerinden biri olan Türkçeyi öğretmek ve öğrencilerin Türkçeyi bir iletişim dili olarak iş, eğitim ve sosyal çevrede kullanabilecekleri düzeye ulaşmalarını sağlamaktır.

Türkçe Sertifika Programının içeriğinde; ders, televizyon, kitap ve alıştırma ortamları gibi olanaklar ve danışmanlık hizmetleri çevrim içi ortamda bir araya getirilmiştir. Program; A1, A2; B1, B2; C1, C2 olmak üzere altı düzeyden oluşmaktadır.

Türkçe öğretimi yapılırken ilk olarak konuyla ilgili videolar kullanılmaktadır. Sonraki aşamalarda konuya bağlı olarak etkinlikler düzenlenmiş ve testler oluşturulmuştur. Bununla birlikte programda sözlük bulunmaktadır.

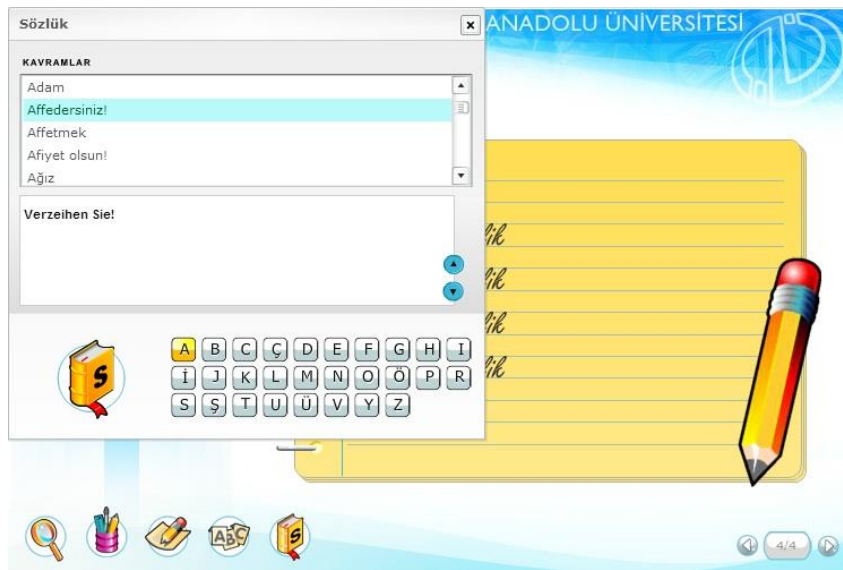
Şekil 85. Türkçe Sertifika Programı-giriş sayfası

Türkçe öğretiminin başlangıç seviyesinde kelime öğretimi yapılırken harfler sırasıyla verilmiş, her harfin karşılığında bir nesne gösterilmiş ve kelime öğretimi bu şekilde yapılmıştır.

Şekil 86. Türkçe Sertifika Programı-harf öğretimi

Türkçe Sertifika Programında kullanıcıların faydalanmaları için sözlük bölümü oluşturulmuştur. Sözlük, harf sırası esas alınarak düzenlenmiştir. Sözlükte Türkçe kelimeler verilip Almanca karşılıklarına yer verilmiştir.

Şekil 87. Türkçe Sertifika Programı-Sözlük Çalışması

Türkçe Sertifika Programında Türkçe öğretim etkinliklerinde dil becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar ve videolar bulunmakta; ancak kelime öğretimine dair etkinlikler bulunmamaktadır. Kelime öğretimi için yalnızca harf öğretiminin kullanılması, sitede yer alan sözlükte Türkçe açıklama veya görsel yerine Almanca karşılıkların kullanılması olumsuz bir durumdur.

4.29.4. Gazi Üniversitesi TÖMER

Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretim, Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÖMER) 1994 yılında faaliyete geçmiştir. Gazi TÖMER Türkçeyi daha iyi şekilde öğretmeyi, Türkiye’yi ve Türk kültürünü en güzel şekilde tanıtmayı teşvik etme amacı doğrultusunda Türkçe öğretim faaliyetleri yürütmektedir. Bunun yanında “Büyük Öğrenci Projesi” çerçevesinde Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topluluklardan gelen devlet bursuna sahip öğrencilere, ikili anlaşmalarla ülkemizde bulunan burslu öğrencilere, Türk ve Akraba Topluluklara mensup özel öğrencilere; Türkiye’de öğrenim görmek isteyen Avrupa, Asya ve Afrika ülkeleri ile Ortadoğulu öğrencilere ve ticaret-sanayi ile diplomatik misyonda görevli olan yabancılara Türkiye Türkçesi öğretmek için kurslar düzenlemektedir.

Bu bilgilerin haricinde üniversitenin ilgili birimine ait internet sitesinde Türkçe öğretimine dair herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

4.29.5. Yunus Emre Enstitüsü

Yunus Emre Enstitüsü, 2007 yılında kurulan Yunus Emre Vakfı’nın amaçları arasında yer alan, “Türkiye’yi, kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını tanıtmaya ilişkin etkinlikler hakkında yurt içinde kişi ve kuruluşların bilgilendirilmesi, katılımın sağlanması ve yönlendirilmesi için gerekli çalışmaları yapmak.”¹ve “Türkiye, kültürel mirası, Türk dili, kültürü ve sanatı konularında yurt dışında ücretli veya ücretsiz eğitim vermek veya verdirmek, bu alanlarda sertifika vermek, verilmesini sağlamak”² amaçlarıyla Türkçe öğretim çalışmalarını sürdürmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü bünyesindeki Türkçe çalışmaları, Yunus Emre Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi (YETEM) aracılığıyla yürütülmektedir. YETEM, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi faaliyetlerini daha verimli hale getirmek amacıyla Avrupa Konseyi Ortak Dil Kriterleri’ne ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ilkelerine uygun olarak ders kitapları, çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, okuma kitapları, sözlükler, resimli konuşma kartları ve sesli görüntülü materyaller

¹ Yunus Emre Vakfı Kanunu 3. Madde, (f) bendi

² Yunus Emre Vakfı Kanunu 3. Madde, (b) bendi

hazırlamaktadır. Bu materyaller, 16 yaş üstü yetişkinlere ve çocuklara yönelik olmak üzere 2 ayrı grup dikkate alınarak geliştirilmektedir.

Dil öğretiminde kitapların yanı sıra dersi zenginleştirecek birtakım materyallere ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için YETEM’de hem sınıfta hem de sınıf dışında öğrencilerin dil gelişimine katkı sağlayacak kelime öğretimini amaçlayan afişler ve oyunlar geliştirilmektedir.

YETEM’de, dil öğretiminde ilgi uyandıran, motivasyonu sağlayan Türkçe şarkılar ile kelime ve kavram öğretimini amaçlayan kısa filmler düzeylere göre sınıflandırılmakta; okutmanların kullanımına sunulmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan kısa filmler CD’ler şeklindedir. İnternet ağı üzerinden Türkçe öğretim çalışmaları ve buna bağlı olarak kelime öğretimi şu an mevcut değildir.

4.29.6. Türkçe Sevdalıları Derneği

Türkçe Sevdalıları Derneği, millî kültür ve birliğin temel öğelerinden birisi olan Türkçemizi araştırmak, korumak, geliştirmek, yüceltmek ve insanları bu amaçlar çerçevesinde bilinçlendirmek, Türkçeye gönül verenleri bir çatı altında toplamak; eğitim ve kültüre yönelik çalışmalarıyla, hedeflerini geniş halk kitlelerine yaymak amaçları çerçevesinde çalışmalar yürütmektedir.

Türkçe Sevdalıları Derneğinin www.yabancilaraturkce.com sitesinde, yabancılara Türkçe öğretimiyle alakalı tezler, makaleler, çalışma kâğıtları, videolar ve şarkılar yer almaktadır.

Sitenin video-şarkılar bölümünde kelime öğretiminde kullanılabilecek materyaller yer almaktadır. Bu videolarda alfabe, yiyecek ve içeceklerin öğretimi konuları işlenmiştir.

Abece Temelli Kelime Öğretimi

Şekil 88. Alfabe ve kelime öğretimi

Yiyecek ve İçecekler

Şekil 89. Yiyecek ve içecek öğretimi

Yiyecek ve İçecekler

Şekil 90. Yiyecek ve içecek öğretimi-diyalog

Yiyecek ve İçecekler

1. Ahmet ve Nurten'in alışveriş listesini yazınız.

.....

.....

.....

2. Yiyecekleri gruplara ayırınız.

meyve	sebze	içecek
.....		
.....		
.....		

Şekil 91. Yiyecek ve içecek öğretimi-boşluk doldurma

Yiyecek ve İçecekler

BİZİM MUTFAK

KONUŞALIM!

İÇECEK

a. Ayrancın önünüzü

b. Portakal Suyu

c. Kola

d. Türk Kahvesi

e. Çay

f. Su

1. 2. 3.

4. 5. 6.

Şekil 92. Yiyecek ve içecek öğretimi-eşleştirme oyunu

Türkçe Sevdalıları Derneği bünyesinde kurulan Türkçe dil öğretim sitesindeki kelime öğretim çalışmalarında bütünlüğün olmadığı görülmektedir. Kelime öğretimine dair konular belirlenmiştir; ancak ihtiyaçlara göre düzenlenmemiştir.

Kelime öğretiminde videolara yer verilmesi olumlu bir durumken öğrencilerin bu videolara müdahale edecek fırsatlarının olmaması ve öğrencilerin kelime öğretiminde aktif halde tutamaması olumsuz bir durumdur.

4.29.7. Dil Bilimi Sitesi-Adım Adım Türkçe Öğreniyorum

Adım Adım Türkçe Öğreniyorum dil öğretim sitesinde altı ünite ve beş farklı bölüm yer almaktadır. Ünitelerde verilen konuların ve okuma parçalarının sesli örnekleri mevcuttur.

Sitede, kelime öğretiminde kolaylık sağlayacak oyunlara ve etkinliklere yer verilmiştir. Çalışma daha çok Türkçe dersine yardımcı olacak kaynakları, etkinlikleri içermektedir.

GİRİŞ [INTRODUCTION]

"Adım Adım Türkçe Öğreniyorum" uzun zamandır zihnimin köşesinde yer alan bir proje. Yurt içi ve yurt dışı gezilerimde Türklere ve Türkiye'ye ilgi duyan, Türk dili ve kültürünü öğrenmek isteyen dost insanlarla karşılaştım. Bu konuda pek çok kaynak eser var elbette. Ben de küçük de olsa bu konuda katkıda bulunmak niyetindeyim. Umarım faydalı olurum.

[*"Step by Step I'm Learning Turkish" was a project in my mind for a long time. I met friendly people who wanted to learn Turkish language and culture and interested to Turkey and the Turks in domestic and overseas visits. Of course, there are many resources about this subject. I also intend to contribute to this subject, albeit small. I wish to be useful.*]

Şekil 93. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-giriş sayfası

Sitede işlenecek olan okuma metnini dinleme imkânı bulunmaktadır. Üst kısımda metnin Türkçesi alt kısımda ise İngilizcesi yer almaktadır. Metne ait anahtar kelime listesi metnin alt kısmında İngilizce karşılıklarıyla beraber verilmiştir. Metinde karşılıkları verilen kelimelerin dışında kelime öğretimi yapılmamaktadır.

2. Ünite [Unit 1]

Okuma Metni [Reading Text]

5. BEN KİMİM? [Who am I?]

Merhaba. Adım Hakan Bakırcı. Yirmi üç yaşındayım. Türküm. Üniversitede mimarlık bölümünde okuyorum. Sakarya'da yaşıyoruz. Bir kız kardeşim var. Adı Suzan. O, lisede okuyor. Babam otomotiv fabrikasında mühendis. Annem doktor. Devlet hastanesinde çalışıyor.

[*Hello. My name is Hakan Bakırcı. I am twenty years old. I am from Turkey. I am studying architecture in university. We live in Sakarya. I have a sister. Her name is Suzan. He is studying in high school. My father is an engineer in automotive factory. My mother is a doctor. She is working in state hospital.*]

Anahtar Kelimeler [Keywords]:

- Merhaba [Hello]
- Adım Hakan Bakırcı. [My name is Hakan Bakırcı.]
- Okuyorum [I am studying]
- Yaşıyoruz [We live]
- Kız kardeşim [my sister]
- Adı Suzan [Her name is Suzan.]
- Babam [my father]
- Annem [my mother]
- Çalışıyor [She is working]

Şekil 94. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-okuma metni

Adam asmaca oyunu kelime öğretiminden çok, sadece tahmine dayalı olarak düzenlenmiştir. Oyun yönergesinde sorulan kelimelerin konu alanlarıyla ilgili bilgi verilmemiş ve kelimelerin zorluk dereceleri belirtilmemiştir.

Şekil 95. Adım Adım Türkçe Öğreniyorum-adam asmaca oyunu

Adım adım Türkçe Öğreniyorum dil öğretim sitesindeki çalışmaların ADP'ye uygun olarak düzenlenmediği görülmektedir. Sitedeki açıklama ve yönergelerin Türkçe ve İngilizce karşılıklarının olması Türkçe öğretimini gölgelemektedir.

Türkçe öğretimi sistemli şekilde ele alınmamıştır. Kelime öğretimi yalnızca metinlerde yer alan kelimelerin karşılıklarının verilmesi esasına dayanmaktadır. Kelimelerle ilgili kavram alanları ve ihtiyaçlara yönelik gruplamalar yapılmamıştır.

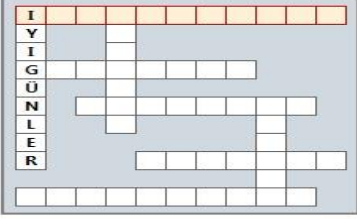
4.29.8. Dilset-Yabancılar Türkçe Öğretim Akademisi

Dilset Yayınlarının amacı yabancılar Türkçe öğreten kitaplar ve yardımcı dokümanlar hazırlamaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışma alanı olarak yurt dışındaki ilköğretim, orta öğretim ve üniversite düzeyindeki eğitim kurumlarını belirlemişlerdir.

Yabancılar Türkçe öğretmek amacıyla hazırladıkları dokümanlar arasında ders kitapları, çalışma kitapları, dil bilgisi kitapları, öğretmen kitapları, dinleme CD'leri, etkileşimli CD'ler, okuma kitapları bulunmaktadır.

Dilset Yayınlarının internet sitesinde kelime öğretimiyle ilgili çalışma bulunmamaktadır. Yalnızca öğrencinin öğrendiği varsayılan kelime ve kelime kalıplarının pekiştirilmesi amacıyla alıştırmalara yer verilmiştir. Pekiştirme alıştırmalarında tanışma kalıpları ele alınmıştır. Bulmaca şeklinde düzenlenen çalışmada bulunması istenen kelimenin tanımı verilmiş ve belirtilen bölüme yazılması amaçlanmıştır.

Merhaba, Adınız Ne?

Bulmacayı Kontrol Et

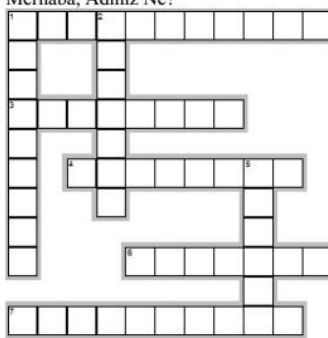
Gökkuşağı 1. Bulmaca 2011 Hazırlayan: Soner AFAT

I.....
Soldan Sağa, 11 harf.

Akşamları söylediğimiz söz.

Şekil 96. Dilset-tanışma kalıpları/html

Merhaba, Adınız Ne?

Soldan Sağa

1. Akşamları söylediğimiz söz.
3. Sabahları söylediğimiz söz.
4. Birini tanımak için kullanılan fiil.
6. İlk karşılaştığımızda söylediğimiz söz.
7. Geceleri söylediğimiz söz.

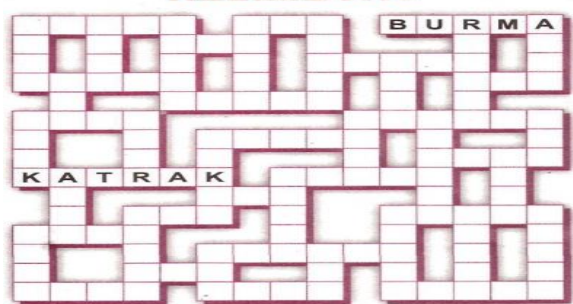
Yukardan Aşağıya

1. Gündüz söylediğimiz söz.
2. Birbirini tanıyan ve seven kişiler. Sınıf
5. Bir dilin harflerini öğretmeyi sağlayan kitap.

Şekil 97. Dilset-tanışma kalıpları/pdf

Tanışma kalıplarındaki kelime çalışmasının yanında kelime avı oyunu bulunmaktadır. Oyunda alt kısımda verilen kelimelerin uygun boşluklara getirilmesi amaçlanmaktadır. Oyunda öğrenci seviyesi dikkate alınmamıştır.

KELİME AVI

3 HARFLİ

ANA ASA AŞK
EDA EFE İKA KAP
KİK MAL ROL

4 HARFLİ

ACAR ALEV ALFA
ALİL AMCA APAK
AŞİT AZMA KASA
KAST KORA MALA
PEYK SODA YUMA

5 HARFLİ

ALMAN ARABA ARTMA
BODUR BURMA ÇEKME
COPRA EVRAT KABAK
KARGA KARMA KASIK
KATIR KAZAK KISKA
KORNA KÜTÜK ROKET

6 HARFLİ

KANAAT KARATE
KATRAK RETİNA
RİYALA

Şekil 98. Dilset-kelime avı oyunu

4.30. Kelime Öğretim Uygulamalarında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir” (Ergin,1985).

Ziya Gökalp, dili kültürün temel unsuru saymaktadır. Zira dil, duygu ve düşüncenin âdeta kabıdır. Bir milletin bütün duygu ve düşünce hazinesi, dil kabına veya kalıbına dökülür ve bu dil kabı ile yerden yere, nesilden nesle aktarılır. Dil, kültürün temeli olduğuna göre, bir milletin dil ile ifade ettiği sözlü, yazılı her şey kültür kavramına girer. Sabahtan akşama kadar evde, sokakta, çarşıda, iş yerinde konuşan halk, farkında olmadan dil tarlasını eker biçer. Dilin duygu ve düşünce ile dolmasının sebebi, günlük hayata çok yakın olmasıdır.

Dil tarlasının ekilip işlendiği bir dilde bulunan kelimelerin bir kısmı temel kelime servetini teşkil eder. Bunlar insan hayatında birinci derecede rol oynayan kelimelerdir. Başta göz, kulak, el, ayak, gibi organ adları olmak üzere; ana gıda maddesi sayabileceğimiz ekmek, su, et gibi yiyecek içecek adları; insanların en çok yaptığı hareketleri karşılayan almak, vermek, içmek, yemek, gitmek gibi fiil adları bu kelimelere örnek gösterilebilir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hedef kitleye tıpkı ana dili öğretiminde olduğu gibi temel kelime hazinesi kazandırılmalıdır. Yabancılarla Türkçe öğretimi yapılırken temel düzeyde kaç kelime verilebilir ya da verilmelidir? Bunları belirlerken ölçütlerimiz ne veya neler olmalıdır? Bütün bu soruların cevapsız kalmaması ve temel söz varlığının belirlenmesine yönelik çalışmaların, dil öğretiminde bir işlevinin olabilmesi için öncelikle Türkçenin hedef kitleye ne derece öğretileneğinin iyi belirlenmesi gerekir. Bu belirlemeler için de ihtiyaç analizi yapılmalıdır.

Kelime öğretiminde kelime seçerken dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekildedir:

1. Sıklık
2. Yaygınlık

3. İşe yararlık

4. Öğrenmeye uygunluk

Yabancılar Türkçe öğretimi çalışmaları hayata dönük olmalıdır. Kelime öğretimine hemen başlanmalı ve kelimelerin yavaş yavaş cümle içerisinde kullanılmaları sağlanmalıdır.

Bir yabancıların ilk ihtiyaç duyacağı konular, günlük konuşma diliyle verilmelidir. Sesleri iyi çıkarabilmeleri sağlanmalıdır. Bu, imla ve telaffuz yönünden son derece önemlidir. Öğrencinin yeni öğreneceği yapılar bildikleri kelimelerle birlikte verilmeli, örnekler sıkça kullanılan cümleler arasından seçilmelidir (Barın, 2007).

Yabancılar Türkçe öğretiminde temel kelime varlığının bilinmesi ve bu çerçevede öğretim yapılması öğrencinin işini kolaylaştıracak gibi öğretmenin de işini kolaylaştıracaktır. Temel kelime varlığını bilen öğrenci basit düzeyde de olsa iletişim kurabilecek ve karşısındaki kişiyi anlayabilecektir. Temel kelime varlığından haberdar olan öğretmen ise işlemiş olduğu konularda öğrencilerine temel kelimeleri verecek ve dersin sağlıklı bir şekilde ilerlemesini sağlayacaktır.

Kelime öğretiminde şu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Bir şeyin anlamını öğrenmek demek o şeyin belli bir bağlamda nasıl kullanıldığını öğrenmek, yani o şeyi uygun biçimde kullanabiliyor olmak demektir. Bu nedenle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretilmek istenen kelimelerin daima cümle bağlamında olmasına dikkat etmek, atasözü ve deyimleri de aynı şekilde belli bir bağlam içerisinde vermek gerekir.
2. Temel anlamların hiç de sabit olmadıklarını, zaman içerisinde anlam kayması veya daralmasına uğradıklarını unutmamak gerekir. Hatta benzetmeli sözcük kullanımlarının sonradan "temel anlamlar" taşır hale geldikleri de bilinen bir gerçektir. Bu gerçeklikten yola çıkarak kelimelerin temel, yan, mecaz anlamlarının yer aldığı cümlelerin mümkünse aynı metin içerisinde verilmesinde fayda vardır.
3. Dil alanı kavramını sözcük araştırmalarında ilk kez yöntemli olarak kullanan J. Trier, birbirine bağlı sözcükleri gruplamayı denemiştir. Bu yöntem kullanılarak daha hızlı bir şekilde kelime öğretimi sağlanabilir. Tabi bu gruplama yine cümleler bağlamı içerisinde olmalıdır. Bu tür bir çalışma yapılırken kavram alanları ile sözcük alanlarını birbirinden ayırmaya da dikkat etmek gerekir (Açık, 2010: 112-113).

Türkçe üzerinde çalışmalar yapan Amerikan Türk Dillerinin Öğretimi Derneği 2003 yılında temel seviyede yer aldığı düşünülen 1120 kelimelik temel seviye listesini yayınlamıştır. Kelime listesi oluşturulurken Türkçe öğrenmek için Türkiye'ye gelen öğrencilerden, Türkiye'de basılan dört adet ders kitabından faydalanılmıştır. Bu kaynaklardan elde edilen toplam on dört bin kelimelik havuzdan bin yüz yirmi kelimelik temel liste oluşturulmuş ve kelime listesi harf sırasına göre düzenlenmiştir.

Kelime listesi; yaşam alanlarından fiillere, mesleklerden aile üyelerine kadar geniş bir yelpaze olarak ele alınmıştır.

Barın (2003) kelime öğretiminde farklı zekâ türlerine hitap edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bu amaçla, rol yapma, drama ve gösteri tekniklerinden faydalanmak mümkündür. Rol yapma- drama tekniğini Benhür (2002: 42-43) “Öğrencinin verilen durum içerisinde başka bir kişiliğe girerek duygu ve düşüncesini dile getirmesi” olarak tanımlamaktadır.

Rol yapma tekniği, öğrencilerin yalnızca sözel becerilerinin geliştirilmesinde değil, aynı zamanda öğrenilen kelimelerin etkin bir şekilde kullanılmasına fırsat verdiğinden, kelime öğrenimi açısından da son derece yararlıdır.

4.31. Bir Derste Öğretililecek Kelime Sayısı

Bir derste tanıtılacak yeni kelimelerin sayısı ve bunların tekrarı meselesi kelime kontrolü ile sıkı sıkıya ilgilidir. Yeni kelimelerin gelişigüzel bir şekilde tekrarından kaçınmak gerekir. Demirezen (1983; 64), bir derste öğretililecek kelime sayısının öğrencilerin yaşları ve düzeylerine göre değişebileceğini ifade etmektedir. Demirezen'e göre Amerikalılar normal bir lise sınıfında 5, kolejler ve yetişkinlerin gittikleri dil okullarında 7 kelimenin aynı derste öğretilmesini teklif etmektedir. Ancak Türkiye'de ortaokullarda bir ders saatinde 6, lise ve kolejlerde 8-9 kelime öğretilmektedir.

Temel seviye kelime listesine göre yapılacak kontrollü ve planlı kelime öğretimi, öğretimin kalıcılığını artıracak ve bilinçli bir şekilde kelime öğrenen öğrenciler dil öğrenmeye daha istekli olacaklardır.

4.32. Kelime Öğretiminin Kültürel Yönü

British Council’ın sahip olduğu sitelerde toplam 50 farklı konu başlığı bulunmaktadır. Bu başlıklarda ADP’nin temel seviyesi olan A1 seviyesinde gerekli olan kelimelerin öğretime uygun oyunların yanı sıra yine bu seviyeye uygun şekilde kültürel öğelerin de öğretimi yapılmaktadır. Learningenglishteens.britishcouncil.org sitesinde “Christmas” adlı bir oyun bulunmaktadır. Bu oyunda yılbaşında yapılan kutlamalara yer verilmiştir. Oyun içeriğinde yer alan ve İngiliz inançlarını yansıtan Noel Baba figürüyle, yılbaşıyla ilgili kelimelerin öğretimi yapılmaktadır. Sitede “Christmas” oyununun yanı sıra yılbaşıyla ve Noel Baba ile ilgili iki farklı oyun, bir kısa hikâye ve yılbaşı sanatı adlı eliş çalışması kâğıdı örneği bulunmaktadır.

Learnenglish.britishcouncil.org sitesinde yer alan “Spelloween” adlı telaffuz oyununda kültürel bir öğe olan cadılar bayramına ait görseller ve sesler yer almaktadır.

Futbolun beşiği olarak nitelendirilen İngiltere’nin, bu özelliği premierskills.britishcouncil.org adresinde bulunan futbol oyunları ile yansıtılmıştır. Bu oyunlarda futbolcu formlarından stadyumlara, futbol terimlerinden teknik direktörlük terimlerine kadar bütün kelimelerin öğretimi yapılmaktadır. Bu tür görseller ve oyunlar sayesinde dünyanın dört bir yanında İngiliz kültürünün öğretimi yapılmaktadır.

British Council dil öğretim sitesinde videoların kullanımı yoluyla yapılan kelime öğretim çalışmalarında İngiliz arabaları kullanılmıştır. Kelime öğretim çalışması yapılırken İngiliz patentli arabaların tanıtımı yapılmaktadır. Videolarda İngiliz arabalarının tarihçesi aktarılmış, eski modelleri hakkında bilgiler verilmiş ve günümüzde yapılan İngiliz arabaları fuarı tanıtılmıştır.

British Council sitelerinde yer alan standart çalışmaların yanında büyük organizasyonlar için yeni sayfalar oluşturmaktadır. 2012 Londra Olimpiyat Oyunları döneminde sitede Olimpiyat Oyunlarıyla ilgili oyunları tanıtıcı bölümler oluşturulmuştur. Oyunların tanıtımının yapılmasının yanı sıra Londra’nın tanıtımı gerçekleştirilmiştir.

English Portal dil öğretim sitesinde ele alınan düğün konusunda nişan, düğün öncesi hazırlıklar, düğün törenleri, gelin ve damat kelimeleri öğretilmektedir. Düğün sürecinde İngiliz kültüründe yer alan kelime ve kalıplara da yer verilmiştir. Öğretilen kelimeler arasında “white wedding” ve “hen party” bulunmaktadır. “White wedding” Türkçe, gelinlik anlamına gelmektedir; ancak kelimenin İngilizce açıklamasında

“geleneksel kilise düğünü giysisi” olarak yer almaktadır. “Hen party” sadece gelinin arkadaşlarının katıldığı düğün öncesi partiyi ifade etmektedir.

İngilizler, İngilizce kelime öğretimi sayesinde kendi kültürlerinde yer alan gelenekleri öğretmektedirler. Dil öğretimi yapılan sitelerde öğretilen dilin yanında kültürün de öğretildiğini bu çalışmalar sonucunda görebilmekteyiz.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç:

ADP’de, dil kullanıcılarını “sosyal aktör” olarak benimseyen eylem odaklı yaklaşım uygulanmaktadır. Bireyler iletişim kurarak görevlerini ve yaşayışlarını devam ettirmektedirler. Bu yüzden eylem odaklı yaklaşım, bir sosyal aktör olarak bireyin sahip olduğu ve kullandığı bilişsel, duygusal kaynak ve seçenekler ile bütün yeteneklerini göz önünde bulundurmaktadır.

Dil etkinlikleri alan içerisinde bağlama kavuşur. Bu alanlar, kullanımına göre çok farklı olabilir, fakat dil öğrenimi ile ilgili olanlar dört grupta toplanmıştır: kamu alanı, kişisel alan, eğitsel alan ve mesleki alan.

1.Kamu alanı, (iş ve idari kurumlar, kamu hizmetleri, kamusal özellik taşıyan kültür ve eğlence etkinlikleri, vb.) sıradan sosyal etkileşimlerle bağlantılı her şey demektir.

2.Kişisel alan ise aile ilişkileri ile bireysel sosyal uygulamaları kapsamaktadır.

3.Mesleki alan, bir kimsenin mesleğinin icrasındaki etkinlikleri ve ilişkileri ile ilgili her şeyi kapsar.

4.Eğitsel alan, belli bilgi ve beceriler kazandırma amacı taşıyan (genellikle kurumsal nitelikli) öğrenme-öğretme bağlamıyla ilgilidir.

Bu çerçeve göz önüne alınarak çalışmada aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır:

İngilizce öğretim sitelerinde ve özellikle de Brirtish Council’in sahip olduğu sitelerde Avrupa Dil Portfolyosunda geçen kişilerin yaşantılarını sürdürdükleri çevrelerde kullanacakları kelimelerle ilgili öğretim çalışmaları ve oyunlar ele alınarak kullanıcılara sunulmuştur.

Bireyleri sosyal aktör olarak gören Avrupa Dil Portfolyosuna paralel olarak İngilizce öğretim sitelerinde bireylerin en yakınından başlayarak kullanacağı kelime ve yapılar öncelikli olarak ele alınmıştır. Bu durumla ilgili olarak British Council’in bütün sitelerinde 51, English Portal internet sitesinde 50, Languageguide internet sitesinde 14

kelime öğretim çalışması ve Spellingcity adlı internet sitesinde toplam 12 kelime öğretim oyunu bulunmaktadır. Kelime öğretim çalışmalarında ve oyunlarda öğrenciler olabildiğince eyleme ve harekete yönlendirilmiştir. Bu durum çalışmalarda yer alan öğretim süreçlerine aktif olarak katılım sağlamaktadır.

Sitelerde yer alan oyunlar, Avrupa Dil Portfolyosunun belirlediği kıstaslar göz önünde tutularak seviyelere göre ayrılmıştır. Seviyelere göre yapılan ayrımın yanında küçük çocuklar için yaş gruplarına göre farklı bir ayrım daha söz konusudur.

Dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma; İngilizce öğretim sitelerinde olması gerektiği gibi ele alınmıştır. Sitelerde diyaloglar ve metinler kullanılarak dinleme ve okuma çalışmaları, videolar kullanılarak konuşma çalışmaları ve etkinlikler yoluyla da yazma çalışmaları yapılmıştır. Dinleme ve kelime çalışmalarında telaffuzlara önem verilmiştir. Temel becerilerin geliştirilmesi için yapılan video ve resim gösterimiyle diyalogların yer alması aynı zamanda farklı zekâ türlerine sahip öğrenciler için yarar sağlamaktadır. Bu yolla yapılan kelime öğretimi daha fazla öğrenciye etki etme açısından önemlidir.

İngilizce öğretim yapan sitelerde harflerin ve kelimelerin seslendirmeleri yapılmış ve bazı sitelerde kelimelerin nasıl okunması gerektiğini belirten işaretlere yer verilmiştir.

British Council'in sahip olduğu sitelerde kelime öğretimi yapılırken öğretilmek istenen bir kelime öğretim aşamasında dört, oyun aşamalarında beş defa öğrenciye sunulmaktadır. Bu sunum oyun şeklinde olmasından dolayı klasik ezberleme tekniğine göre daha çok zihinsel faaliyet gerektirmekte, böylece zihinsel anlamda daha çok zorlanan öğrenci hem eğlenmekte hem de yeni kelimeler öğrenmektedir.

İngilizce öğretilen sitelerde, sitenin görselliğine önem verildiği gözlenmiştir. British Council'in çocuklar için oluşturulan sitesinde, çocukların ilgisini çekici çizgi film görsellerine yer verilmiş ve sitede sıcak renkler kullanılmıştır. Çocukların ihtiyaçlarına göre kelimeler ve oyunlar oluşturulmuştur. Bu doğrultuda çocuk parkı ve çocuk odası oyunları, çocukların kullanımına sunulmuştur.

Öğretimi yapılacak her konu ve kelimeyle ilgili görsellerin ortamda yer alması öğretimde kalıcılığı artırmaktadır. Öğrencinin sürekli olarak kelime ve o kelimeyi karşılayan görsellerle karşılaşması, kelime ve nesne bağlamının öğrencinin zihninde rahatlıkla kurulmasını sağlamaktadır.

Öğretimde pekiştirmenin temeli olarak kabul edilen geri bildirim, İngilizce öğretim sitelerinde aktif şekilde kullanılmaktadır. Sitelerde kelime öğretim

çalışmalarının ardından öğrencilere anında geri bildirim sağlanmaktadır. Öğrenciler hata yaptıkları noktalarda geri bildirimler sayesinde uyarılmakta ve doğru olan seçeneğin hangisi olduğu verilmektedir.

İngilizce dil öğretimi yapan sitelerin bazılarının akademik alanlara yöneldiği gözlenmiştir. Üniversite öğrencilerine yönelik oluşturulan UEFAP internet sitesinde bilim ve teknoloji, sağlık bilimleri, müzik, hukuk ve iş dünyasıyla ilgili kavram havuzunun oluşturulması, araştırmacılara ve üniversite öğrencilerine büyük katkı sağlamaktadır. Araştırma yapan öğrenci veya araştırmacı kelime havuzundan yararlanarak zamanı daha etkin kullanacaktır.

Türkiye’de Türkçe Öğretimi ile ilgili internet çalışmaları Ankara Üniversitesi TÖMER ve Anadolu Üniversitesi Türkçe Sertifika Programında diğer sitelere göre daha kapsamlı olarak ele alınmıştır. AÜ TÖMER ve Anadolu Üniversitesi TSP’de video gösterimleri, dinleme diyalogları, okuma metinleri ve yazma çalışmaları bulunmaktadır. Bu iki sitenin dışında kalan diğer sitelerin dört temel dil becerisi üzerindeki çalışmaları detaylı değildir.

Türkiye’de Türkçe öğretimi yapan sitelerde kelime öğretimi için ayrı bölümler oluşturulmamıştır. Sadece metinlerin bilinmeyen kelimeler kısmında, kelimelerin yabancı dildeki karşılıkları verilmiştir.

Yabancılar için Türkçe öğretimi yapan sitelerin kelime öğretimi bölümlerinde öğrenci seviyelerine dikkat edilmemiştir. Bununla birlikte bireylerin ihtiyacı olan kelimelere ve konu başlıklarına yeterince yer verilmemiştir. Kelimelerin telaffuzlarına alfabe öğretiminde yer verilmiş ancak; diğer bölümlerde ise telaffuzlar üzerinde durulmamıştır.

İngiltere’de faaliyet gösteren Türkçe öğretim sitelerinde de Türkiye’deki Türkçe öğretim sitelerinde olduğu gibi kelime öğretimi çalışmalarına yeterince önem verilmemiştir. Kelimelerin telaffuzlarına yer verilmemiş, yalnızca İngilizce karşılıkları verilerek öğretim yapılmaya çalışılmıştır.

Türkçe öğretim yapan sitelerdeki en büyük çelişki, sitedeki yönergelerde yabancı dil kullanılmasıdır. Yönergelerin ve kelimelerin yabancı dil kullanılarak açıklanması öğrenciyi kolaycılığa alıştırmakta, kalıcılık sağlanamamaktadır.

İngilizce dil öğretimi yapan British Council’a ait siteler incelendiğinde kelime öğretimi kısmında Avrupa Dilleri Çerçeve Metninde yer alan seviyelere uygunluk göze çarpmaktadır. Ele alınan konulardaki kelimelerin seviyeleri bu sitelerde belirtilmiştir.

Türkiye’de yapılan çalışmalarda internet sitelerinde kelime öğretim kısmı bulunmamakta; yalnızca temel dil becerilerinin öğretimi üzerinde durulmaktadır.

5.2. Öneriler:

Türkçe öğretimiyle ilgili internet sitelerine ulaşmak mümkün olsa bile bu sitelerin tam anlamıyla verimli ve donanımlı olduğu söylenemez. İnternet sitelerinde ayrıntılı olarak plandan ve yöntemden bahsedilmemektedir. Mevcut sorunları aşmak üzere belirlemeye çalıştığımız çözüm önerileri aşağıda sunulmuştur:

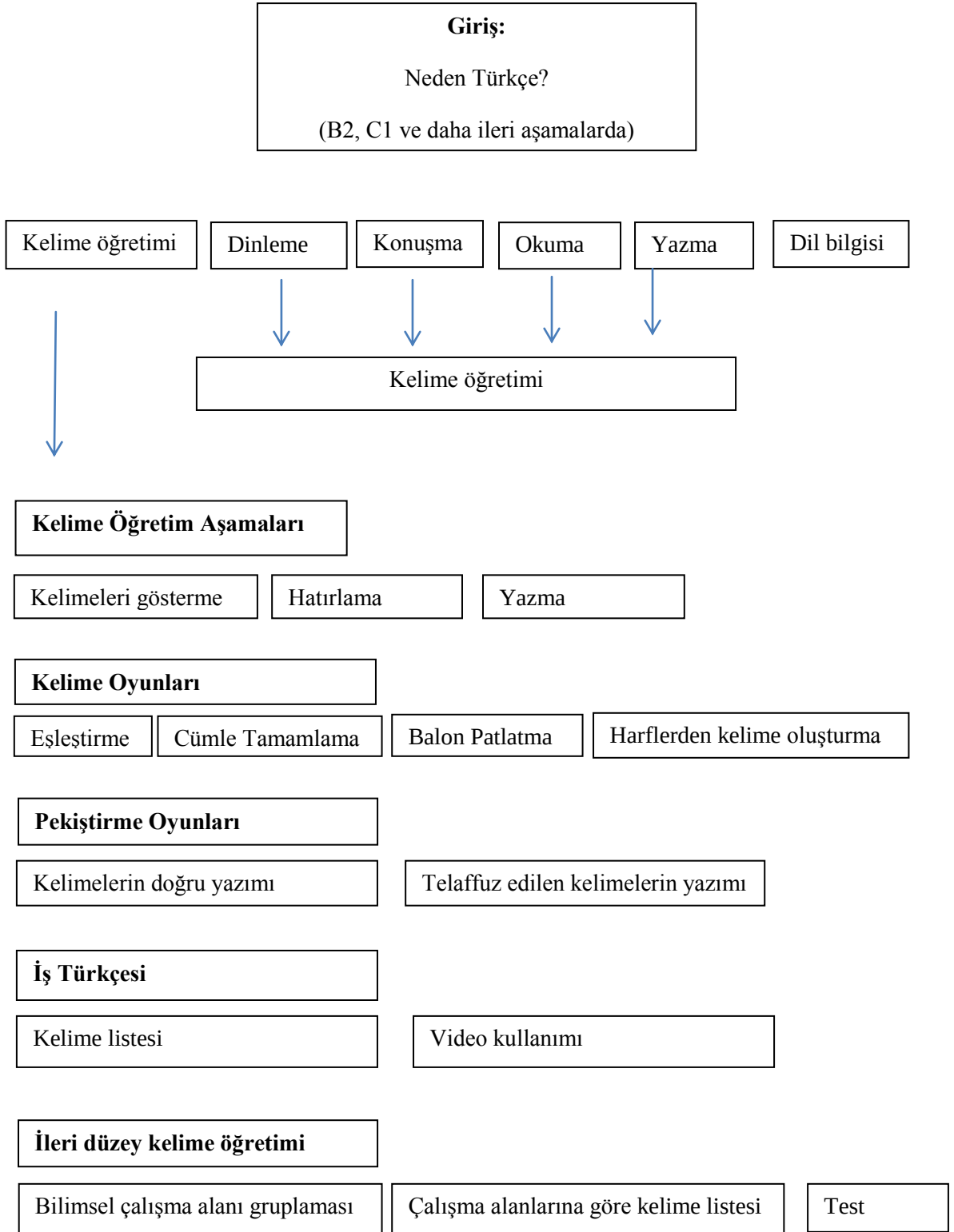
İnternette Türkçe öğretimi yapmak için bütün yönleriyle ele alınmış bir yazılım programı geliştirilmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı, TÜBİTAK, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile üniversiteler iş birliği içerisinde internette Türkçe öğretimi konusunda çalışmalar üzerine yoğunlaşmak gerekir. E-öğrenme alanında disiplinler arası bir çalışma yapılmalıdır. Bu yolla internette Türkçe öğretimi ölçütleri belirlenebilir ve siteler kurulabilir. AÜ TÖMER ve AÜ sitelerinin varlığı sevindirici ancak yeterli değildir.

Avrupa Dil Portfolyosundaki seviyelere uygun internet sitelerinin sayısının artması eksiklerin giderilmesi noktasında faydalı olacaktır. Sosyal paylaşım sitelerinin kullanımını göz önüne alarak bu alanda Türkçe öğretimine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Türkçe öğretimi yapılacak internet sitelerinin görselliği önemli bir konudur. Bu noktada kullanıcıların ilgisini çekecek resimler veya videolar kullanılması faydalı olacaktır. Durağan ve mat görünümlü bir internet sitesinin yerine renkli ve hareketli görsellerle desteklenmiş bir internet sitesi daha fazla kabul görecektir.

Türkçe dil öğretim sitelerindeki yönergelerde ve açıklamalarda başlangıç seviyesinde ikinci bir dile yer verilebilir ancak ilerleyen aşamada Türkçe kullanılmalıdır. Çünkü sitede başka bir dilin daimi kullanımı öğrenciyi kolaycılığa alıştıracaktır.

Yabancılar için Türkçe öğretim sitesinde kelime öğretim uygulamalarının nasıl olabileceği ve ne şekilde kullanılabileceğine dair oluşturulan şablona aşağıda yer verilmiştir.

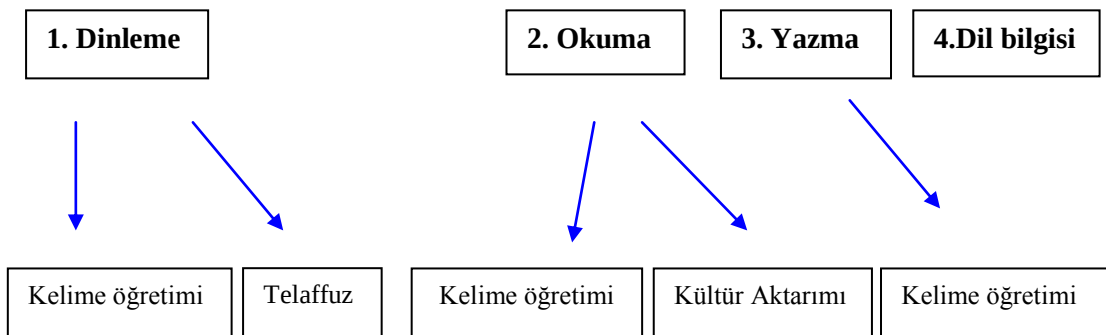

Giriş Sayfası: Neden Türkçe?

İnternet sitesinin ileri ve yüksek düzeydeki giriş sayfasında dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisi bölümlerini ifade eden simgelerle birlikte Türkiye ve Türkçe ile ilgili tanıtıcı bilgilere yer verilebilir.

Bu sayede Türkçenin tarihini ve Türkçenin konuşulduğu bölgeleri anlatan görsellerle beraber Türkçe öğrenmenin sağladığı kazançların anlatılması kullanıcıda Türkçe öğrenmeye karşı isteği artıracaktır. Bununla beraber Türkiye'nin tarihi ve turistik mekânlarının gösterimiyle şehirlerden fotoğrafların olması siteye daha fazla ilgi gösterilmesini sağlayacaktır. Türkçe öğrenmenin sağlayacağı kazanımların anlatımı, Türkiye'de eğitimini sürdürmek isteyenlerin veya Türkiye'de çalışmayı arzu eden bireylerin ilgisini çekerken; tarihi ve turistik mekânların gösterimi Türkiye turizmine de katkı sağlayacaktır.

Oluşturulacak sitelerde ADP göz önüne alınarak düzenlenmelidir. ADP'nin ön gördüğü konular çerçevesinde öğretim yapılmalıdır. ADP'de yer alan bireyin sosyalliği düşüncesinden hareketle, bireyin etkileşim ve iletişimde bulunabileceği ortamlara göre olaylar ve durumlar sanal ortamda oluşturulabilir.

İnternet sitesinde temel dil becerileri olan dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisiyle ilgili bölümler oluşturulmalıdır. Bu bölümlerin alt bölümlerinde ise kelime öğretim çalışmalarına yer verilmelidir.

Dinleme bölümünde kullanıcıya dinletilen metin veya diyalogdaki kelimeler üzerinde durularak telaffuz çalışması yaptırılabilir ve benzer kelimelerle olan farklılıklar ortaya koyulabilir.

Okuma bölümünde, en alt seviyeden en üst seviyeye kadar metinler kullanılarak kelime öğretimi yapılabilir. Öğretilmek istenen kelimelerin listesi yapılarak sesletimleri verilebilir ve okuma parçasının konusuna göre kelimelerin anlamlarının tahmin edilmesi istenebilir. Başlangıç düzeyinde doğa konusunu anlatan bir metinde öğretilmek istenen ağaç, çiçek, kuş kelimeleri altı çizili olarak verilip bu kelimelerin görselleri de beraberinde yer alabilir. Son aşamada ise metinden hareketle ağaç, çiçek, kuş kelimelerinin görselleriyle eşleştirilmesi istenebilir. Yapılacak hatalarda kullanıcıya geri bildirim verilmelidir.

Yazma bölümünde kelimelerin yazılışlarına önem verilmeli ve benzer kelimelerin yazılışları üzerinde durulmalıdır. Bu bölümde dinleme metinlerinden yararlanılarak kullanıcılardan dinledikleri metinde belirtilen kelimeleri yazmalarını istenebilir ve doğru yazdıkları her kelime için puan verilebilir.

6.Kelime öğretimi

Kelime öğretime başlamadan önce güncel kelime sıklığı araştırmalarından mutlaka yararlanılmalı, günlük hayatta daha sık kullanılan kelimeler bu doğrultuda ele alınmalıdır. Bu çerçevede oluşturulacak internet sitesi kullanıcılar için faydalı olacaktır.

Kelime öğretiminde aşamaları

Kelimelerin gösterilmesi

Hatırlama

Yazma

Kelime Oyunları

Eşleştirme

Cümle tamamlama

Karışık harflerden kelime oluşturma

Okçuluk oyunu

Kelime öğretim aşamasında öğretilmek istenen kelimelerde çok sayıda görselin kullanılması ve kelimelere karşılık gelen nesne veya varlıkların gösterilmesi kalıcılık

açısından faydalı olacaktır. Kelimelerin önce toplu olarak kavram havuzu şeklinde sonra ise teker teker ele alınması kullanıcı için öğretim kolaylığı sağlayacaktır.

Hatırlama aşamasında öğretilen kelimelerin hatırlanması esası vardır. Kullanıcı görmüş olduğu nesneler arasından alt kısımda yer alacak kelimenin karşılığını bulmaya çalışabilir. Bu şekilde diğer nesnelerin adlarının da farkına varabilir.

Yazma aşamasında bir nesne gösterilerek bu nesnenin doğru yazımı istenebilir. Bu şekilde kullanıcı kelimeye ve kelimenin harflerine odaklanabilir.

Öğretimi yapılacak kelimeler öğretim ve oyun aşamalarında birçok defa öğrencilere sunulmalıdır. Kelimenin öğrenimi aşamasında yapılacak tekrarlar öğretimin kalıcı ve sağlıklı olmasını sağlayacaktır.

Başlangıç seviyesinden sonraki aşamalarda kullanıcılar için internet ortamında durumlar veya diyaloglar oluşturularak cümleler yoluyla öğretilmesi faydalı olacaktır. Kullanıcının günlük hayatta karşılaşabileceği çeşitli durumlar sunulmalı ve durumlarla ilgili kelimeler verilmelidir. Öğrenci internet sayesinde yaparak ve yaşayarak öğrenmiş olacaktır. Oluşturulan bu durumlar öğrencinin ilgisini çekecek ve öğretme açısından motivasyonu artırıcı bir unsur olacaktır. Bu sayede birden fazla ortama ulaşma imkânı sağlanmış olacak ve zaman tasarrufu sağlanacaktır.

Kullanıcı için kelimelerle çok defa karşılaşmak kelimelerin akılda kalıcılığı için önem taşımaktadır. Bu sebeple kelime öğretim aşamasının ardında kelime oyunlarının internet sitesinde yer alması kullanıcıya büyük katkı sağlayacaktır.

Eşleştirme oyununda kelime ve nesnelerin görselleri eşleştirilirken; cümle tamamlama oyununda, konuyla ilgili olan kelimelerle boşluk bırakılan cümleler verilerek kelimelerin doğru şekilde yerleştirilmesi sağlanabilir.

Balon patlatma oyununda, nesnesi verilen kelimenin harflerinin vurulması amaç edinilebilir ve bu sayede kelimenin sahip olduğu harfler hakkında farkındalık oluşturulabilir.

Karışık harflerden kelime oluşturma oyununda, rastgele seçimi sağlanan on harften anlamlı kelimelerin türetilmesi istenebilir.

Oyunlarda dikkat edilmesi gereken konu, seviyelerin göz önüne alınmasıdır. Öğrenci seviyesinin üzerinde kalan ve zor gelecek olan oyunların ve alıştırmaların internet sitesinde yer alması öğrenmeye karşı ilgiyi azaltmamalıdır.

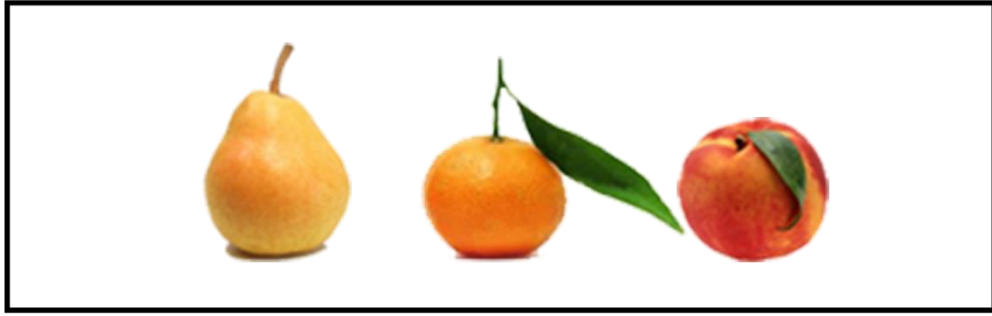
Kelimelerin öğretim aşamasına örnek olarak meyve ağacı etkinliği uygulanabilir.

Meyve ağacı etkinliğinin ilk aşamasında öğretilmek istenilen 12 adet meyvenin görselleri, oluşturulacak olan bir ağaca toplu olarak yerleştirilir. Kullanıcı bütün meyveleri toplu olarak görür. Kullanıcı meyveyi seçtiğinde seçilen meyvenin adı sesli olarak kullanıcıya iletilir.

Şekil 99. Meyve ağacı

İlk aşamanın ardından hatırlama aşamasında meyvelerin görselleri üçerli gruplar halinde sunulur ve görsellerin altında hatırlanması istenen meyvenin adı yazılır. Kullanıcı, adı yazılan meyvenin görselini işaretler. Hatırlama aşamasında bu etkinlik bütün meyveler için yapılır. Aşama sonunda cevapların kontrolü için kullanıcıya geri bildirim verilir ve yanlış işaretlenen seçenekler kullanıcıya gösterilir.

Mandalina

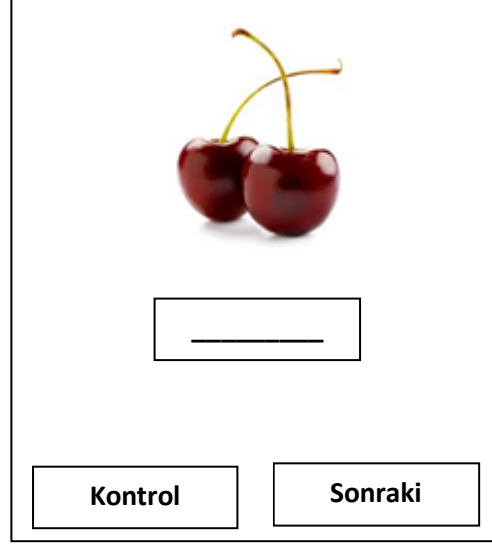
Şekil 100. Meyve eşleştirme

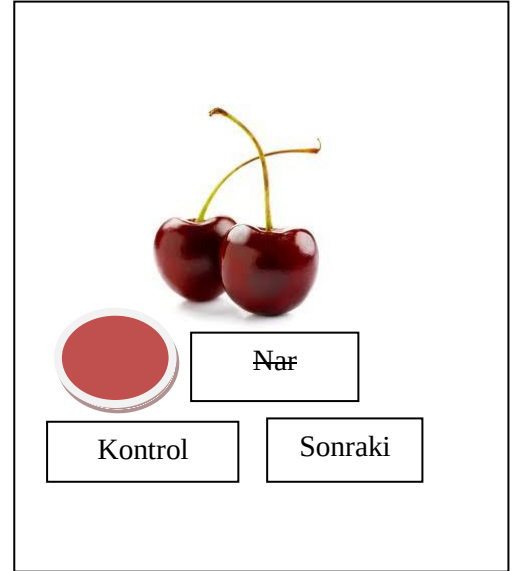
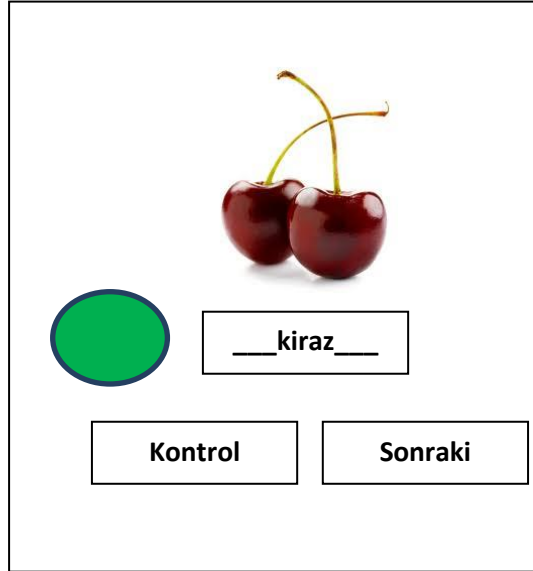
Üzüm

Şekil 101. Meyve eşleştirme

İlk iki aşamanın ardından yazma aşamasına geçilir. Bu aşamada meyve görseli ekranda sunulur, alt kısımda meyvenin adının yazılabileceği bir bölüm ve kontrol paneli bulunur. Kullanıcı üst kısımda yer alan meyvenin adını boşluk bırakılan kısma yazar ve yazdığı kelimeyi kontrol paneli vasıtasıyla kontrol eder. Kelimenin yanlış yazılması durumunda kelime yanlış olarak işaretlenerek doğru olan kelime kontrol paneli tarafından yazılır.

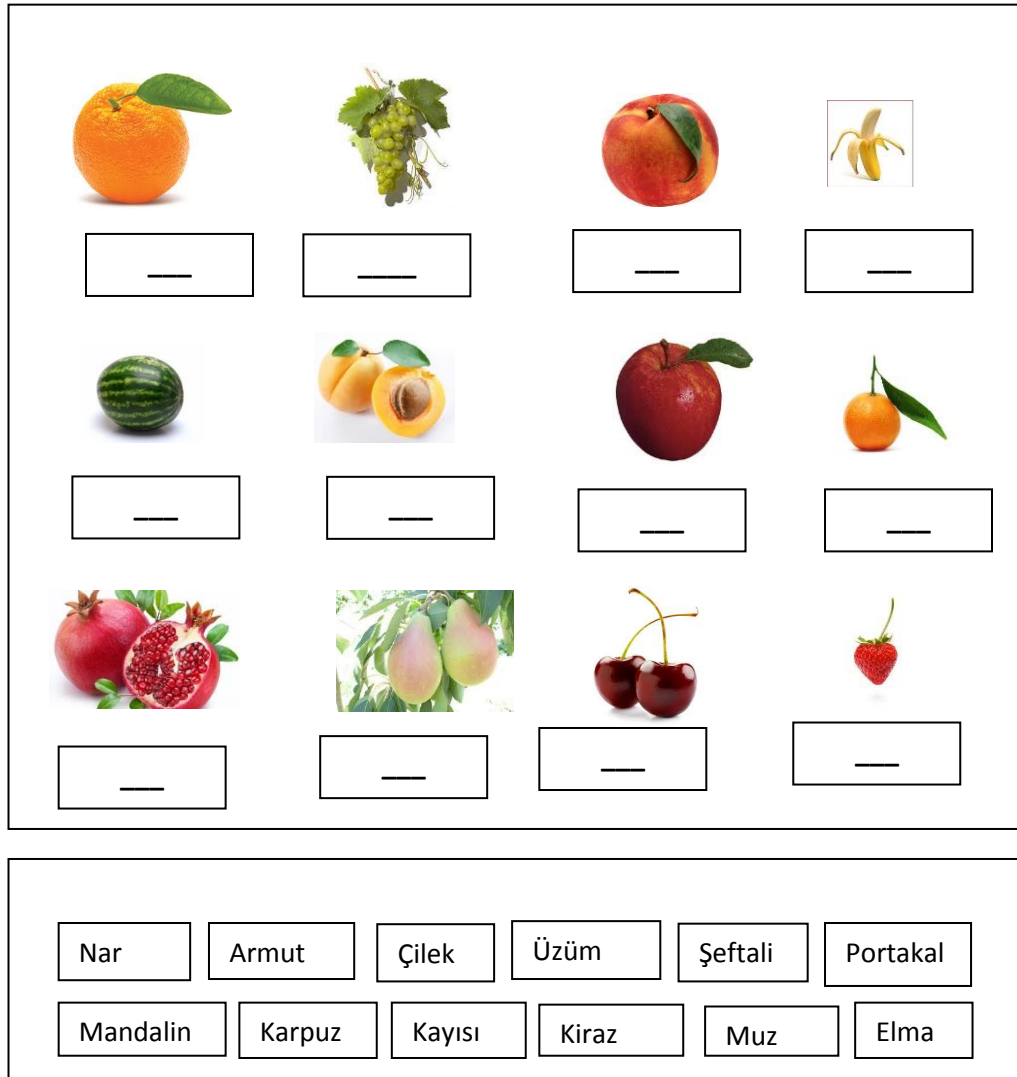

Şekil 102. Meyveler – yazma bölümü

Şekil 103. Meyveler – yazma kontrol bölümü

Meyvelerin isimlerinin öğretilmesinin ardından kelime oyunları kısmına geçilir. Kelime oyunlarından ilki olan eşleştirme oyununda meyvelerin görselleri toplu olarak yer alır ve meyve isimleri de alt kısma yerleştirilir. Meyve görselleri ve meyve isimleri sırasıyla seçilerek işaretlenir. İşaretleme işlemi bitirildikten sonra eşleştirmelerin doğruluğunu gösteren bir ekran açılır ve cevaplar bu ekrandan kullanıcı tarafından görülür.

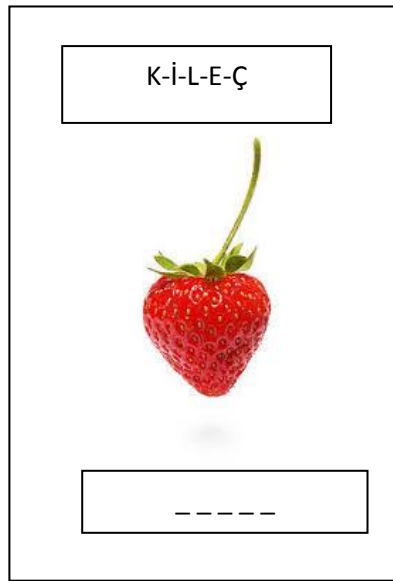

Şekil 104. Meyveler – eşleştirme oyunu

Meyve isimleriyle ilgili olarak oluşturulabilecek cümle tamamlama oyununda meyveler ile kısa tanımlar yapılabilir ve meyvelerin özellikleri verilebilir. Bu oyunda sıfatlardan faydalanılabilir. “..... sarı renkli ve tatlı”, “.....turuncu renkli ve ekşi”

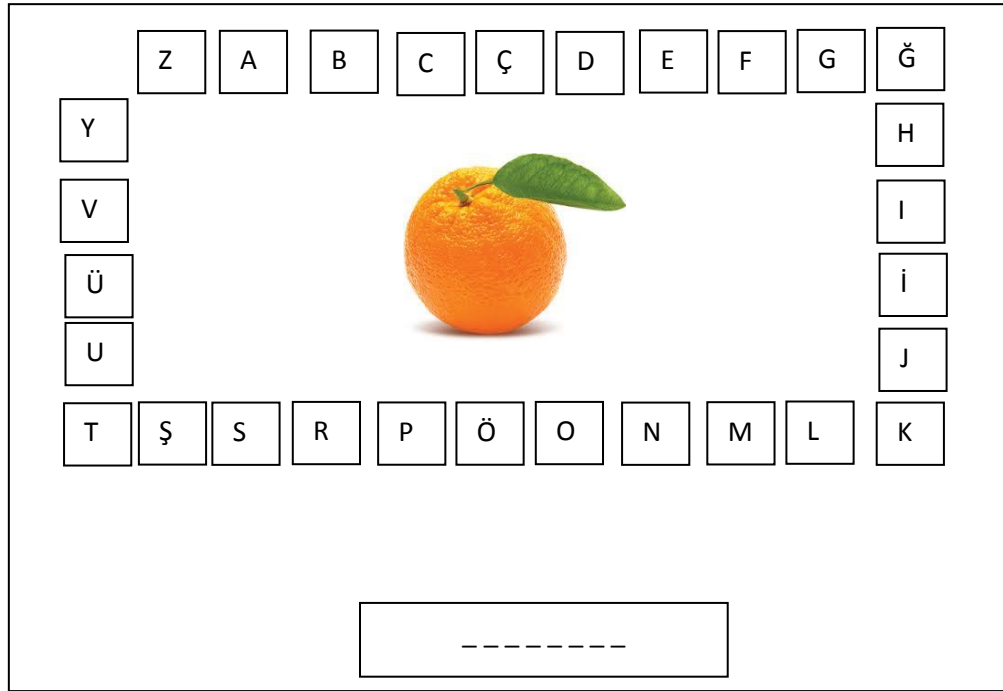
şeklinde meyvelerin özellikleri verilerek muz, portakal, elma gibi meyve isimlerinin cümlede boş bırakılan yerlere getirilmesi istenilebilir.

Meyveler konusunda öğretilen meyve isimleri sırayla karışık harfli olarak ekrana gelir ve alt bölümde kontrol kısmı bulunur. Karışık olarak verilen kelimelerin doğru şeklinin yazılması istenir. Kelimenin yazılmasının ardından kontrol paneli ile kelimenin doğruluğu kontrol edilir. Kullanıcı en fazla üç defa yanlış yapabilir. Üçten fazla yanlış yapıldığında ekran otomatik olarak diğer meyve ismine geçer. Oyunun son kısmında meyvelerin doğru yazılmış halleri kullanıcıya sunulur ve bu şekilde geri bildirim yapılır.

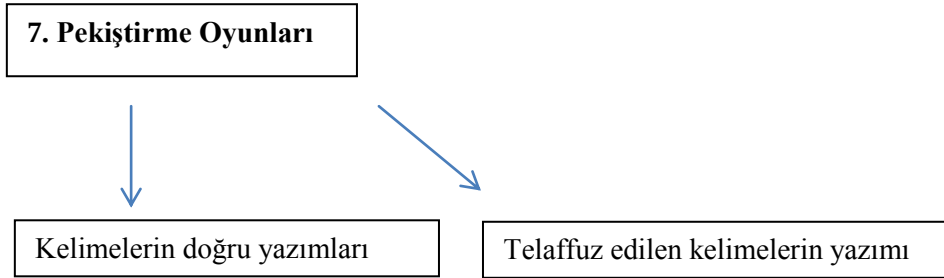

Şekil 105. Kelimeyi doğru yazma oyunu

Meyve isimlerinin öğretiminin son oyunu olan okçuluk oyununda alfabedeki bütün harfler birer hedef tahtası şeklinde ekranda yer alır. Kullanıcının kontrolünde bir ok ve ekranın sağ alt köşesinde bir adet meyve görseli bulunur. Kullanıcı meyvede bulunan harfleri kontrolünde bulunan ok ile vurmaya çalışır. Doğru harfin vurulması durumunda alt kısma doğru harf yazılır. Kelimeye ait harfler vurulmaya devam edildikçe kelime açığa çıkmaya başlayacaktır. Kullanıcının beş defa yanlış harfi vurabilir. Beşten fazla yanlış yapılması durumunda kelimenin yazımı kullanıcıya gösterilecek ve bir sonraki meyve ismine geçilecektir.

Şekil 106. Okçuluk oyunu

Öğretilen kelimelerin pekiştirilmesi maksadıyla oluşturulacak kelime oyunları kullanıcıların kendilerini test etmelerini sağlayacaktır.

Ekranda yer alacak kelimelerin yazılışlarının doğru olup olmadığının sorulması, kullanıcının kelimelere dikkat etmesini sağlayarak kelimelerin doğru yazımları noktasında öğretici olacaktır. Günlük kullanımda sıkça yer alan teşekkür kelimesi bu oyunda “teşekkür” ve “teşşekkür” şeklinde kullanılarak öğrencilere sorulabilir. Böylece öğrencilerde kelimeler hakkında farkındalık oluşturulabilir.

Dinleme çalışması olarak düşünülebilecek olan telaffuz edilen kelimelerin yazımı oyununda, kullanıcının dinleme becerisi geliştirerek kelimelerin doğru şekilde yazılması sağlanabilir.

8. Kelime öğretiminde kültürel öğelerin kullanımı

Başlangıcından sonuna kadar kültür öğretimi olan dil öğretimi, farklı bir dil öğrenmek isteyenlere hedef dilin kültürünün kapısını aralamaktadır. İletişimin ve dillerin aslî unsuru olan kelimelerin taşıdıkları kültürel değerler, her dil için farklıdır.

Yukarıda sonuçları verilen dil öğretim sitelerinin kültür aktarıcılığı rolünde nasıl kullanılabileceği şu şekilde sunulmuştur:

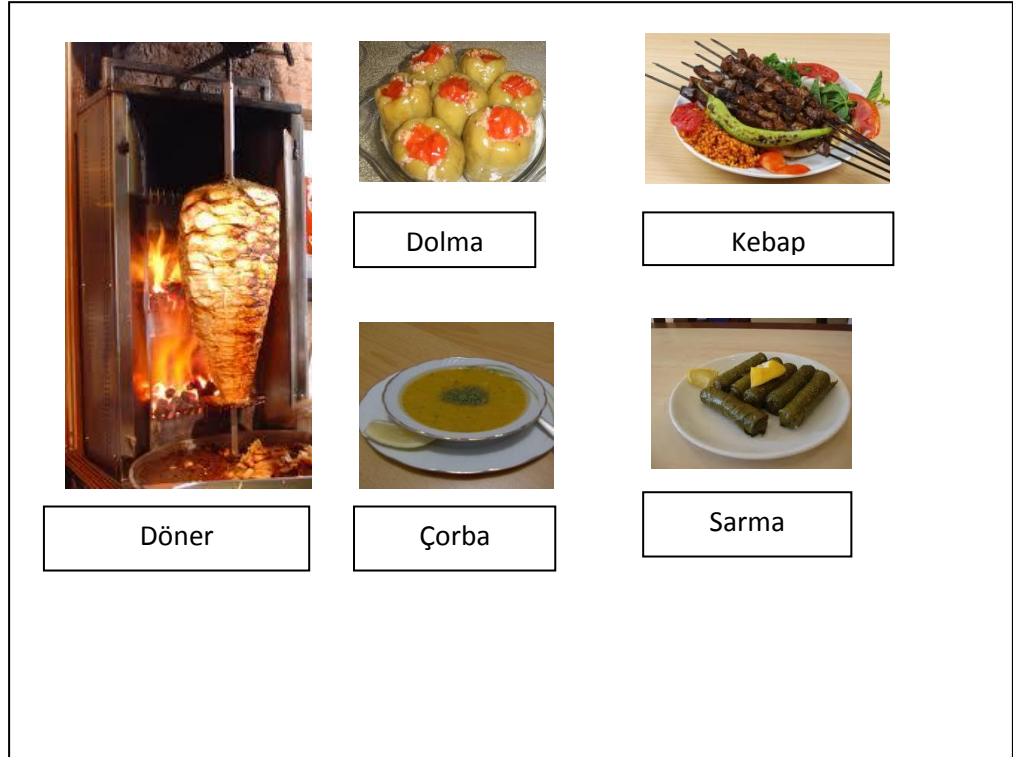
Tanışma kalıplarında kullanılan merhaba, iyi günler, güle güle kalıplarının yanına Allah’a ısmarladık, Allah’a emanet olun gibi karşılaşma ve selamlaşma kalıpları kullanılabilir.

Diğer dillerde birkaç kelimeyle karşılanan akrabalık isimleri, dilimizde çok daha geniş bir yelpazede yer almaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi sitelerinde akrabalık isimleri üzerinde yeterince durulmamıştır ve bu konu ile ilgili eksiklik görülmektedir. Kültürümüzdeki akrabalık isimlerinin öğretilmesi A1 seviyesinden başlayarak soy ağacı çalışması şeklinde ele alınabilir.

Bayramlar ve kutlamalar, milletlerin ve ülkelerin özelliklerini ortaya koymaktadır. Türkçe öğrenen bireyler dini ve millî bayramlarımızın öğrenerek Türk kültürünü öğrenip tanıyacaklardır. İlk derste tanışma kalıplarını öğrenen bireyler öpmek veya öpüşmek fiillerini öğrenmektedir. Bayramlar konusuna gelindiğinde ise kültürümüzde yer alan “el öpmek” kalıbı öğrencilere öğretilir. “Ziyaret etmek” fiilinin öğretimi de aynı şekilde yapılabilir. Ziyaret etmek fiilini öğrenen öğrenciye “bayram ziyareti veya bayramlaşmak” fiillerinin öğretimi daha kolay olacaktır. Böylece yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenilen bilginin üzerine yeni bilgi eklenerek öğretim gerçekleştirilmiş olacaktır.

Yabancı dil öğretiminde A1 seviyesinde yer alan Var-yok kavramlarını öğretmek ve kültürümüzle ilgili bilgiler vermek için Türk mutfağından faydalanılabilir. İlk olarak öğretilmek istenilen döner, kebab, dolma, sarma, çorba gibi yemek isimleri görselleriyle beraber ekranda yer alır. Yemek isimleri, kelime öğretimi uygulamaları çerçevesinde üç aşamalı olarak kullanıcıya öğretilir. Yemek isimlerinin öğretiminin ardından iki arkadaşın yemek yemek için lokantaya gitmelerini konu edinen kısa bir video kullanılır. Lokantaya giden arkadaşlar garsona bir önceki bölümde isimleri öğretilen yemeklerin lokantada olup olmadığını “kebab var mı” şeklinde sorarlar ve garson yemek isimleriyle

beraber “Evet. Kebap var” veya “Hayır. Kebap yok” şeklinde cevap verir. Bu şekilde bir diyalog oluşturularak diyalogun ardından kullanıcılar için “Arkadaşlar hangi yemekleri yiyor?”, “Lokantada döner var mı”, “Kim dolma yiyor?”, “Lokantada baklava var mı?” şeklinde sorular sorulabilir. Kullanıcılardan bu soruları cümle halinde cevaplamaları istenebilir. “Lokantada döner var mı?” sorusunun cevabı olarak “Evet. Lokantada döner var.” şeklinde istenebilir.

Şekil 107. Yemek türleri

Garson: Merhaba, iyi günler. Buyurun.

Müşteri 1: Merhaba, iyi günler.

Garson: Hangi yemeği istersiniz?

Müşteri 1: Kebap var mı?

Garson: Evet. Kebap var ve döner de var.

Müşteri 1: Ben kebab istiyorum.

Garson: Peki efendim. Siz ne istersiniz?

Müşteri 2: Ben de dolma istiyorum.

Garson: Maalesef dolma yok, sarma var.

Müşteri 2: Peki, sarma istiyorum.

Garson: Siparişleriniz on dakika sonra geliyor.

Müşteriler: Teşekkür ederiz.

Metinle ilgili sorular

Arkadaşlar hangi yemekleri yiyor?

.....

Lokantada döner var mı?

.....

Kim dolma yiyor?

.....

ADP’ye göre A1 seviyesinde yer alan “yaşam alanları” isimli bölümde ülkemizin şehirleri tanıtılarak yer bildiren sağında, solunda, yanında, kuzeyinde, güneyinde gibi kalıplar öğretilebilir. Bu bölümde şehir haritaları kullanılabilir.

Öncelikle yaşam alanı olarak gösterilebilecek mağaza, park, pastane, okul, market, stadyum, fırın, hastane gibi yaşama ve çalışma alanları harita üzerinde gösterilerek isimleri yazılır. Kullanıcılar için “fırının yanında okul var” cümlesi örnek olarak yazılır. Oyunda verilen diğer binalarla mekânlar eşleştirilmiş olarak alt bölüme sıralanır ve yer bildiren kelimelerle bir arada verilir. Kullanıcıdan, eşleştirilmiş olan mekân ve binaları yer bildiren kelimeleri kullanarak cümle oluşturmaları istenir. Yakın çevrenin öğretiminin ardından şehir haritası kullanılarak tarihi ve turistik yerlerin görselleri eşliğinde yer bildiren ifadeler pekiştirilebilir. Örnek olarak İstanbul haritası kullanılabilir. Bu haritada Kız Kulesi, Boğaz Köprüsü, Ayasofya ve Süleymaniye Camileri gibi İstanbulu tanıtıcı yapılara yer verilir. Örnek olarak harita üzerinde bu yapılardan biri seçilebilir bu yapının nerede olduğu gösterilebilir. “Boğaz Köprüsü Kız Kulesinin kuzeyinde”, “Ayasofya Topkapı Sarayının sağında” şeklinde cümleler oluşturulması istenebilir.

Şekil 108. Yaşam alanları

Örnek: “Fırının sağında okul var.”

Postane x Pastane

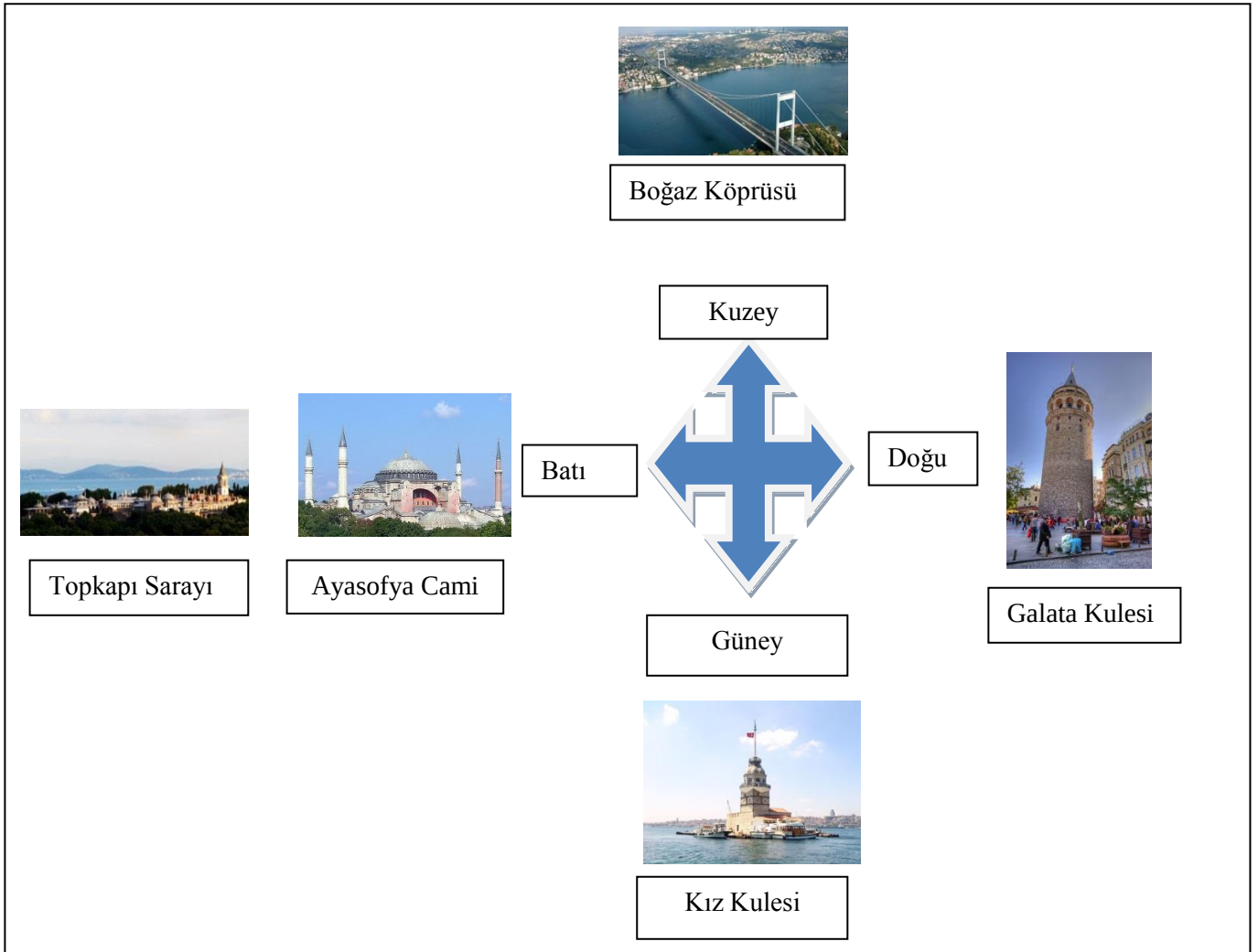
.....

Park x Hastane

.....

Fırın x Banka

.....

Şekil 109. Yönler

Ayasofya Cami x Galata Kulesi

.....

Kız Kulesi x Boğaz Köprüsü

.....

Topkapı Sarayı x Ayasofya

.....

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi yapmak maksadıyla hazırlanacak internet sitesinde kelime öğretim çalışmaları ve kelime oyunlarının yanında videolar kullanılabilir. Videolar yoluyla hem kelime öğretimi yapılabilir hem de Türk kültürü tanıtılabilir. Türk kültürü hakkında bilgi veren videolarda yer alan kültürel öğelerin isimleri veya özellikleri video izlendiği esnada kullanıcıya öğretilir. Video sonunda izlenen konu hakkında kelime soruları oluşturulabilir ve kullanıcıların öğrenme durumları hakkında bilgi elde edilebilir. Kültürel unsurların yer almasından ve anlam çeşitliliğinin artmasından dolayı B1 seviyesindeki kullanıcılar için bu tür videolar kullanılabilir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi çalışmalarına günümüzde dünya üzerinde yapılan sporlar ve oyunlar eklenebilir. Futbol oyununda kullanılan terimler İngilizcedir ancak; bu oyunda Türkçeleştirdiğimiz kelimeleri, futbol sahası, stadyum, futbolcu ve futbola ait terimleri, görseller yardımıyla öğretebiliriz.

Futbolun yanında ata sporumuz olarak bilinen güreşle kültürel özelliği bulunan okçuluk sporunda yer alan terimleri videolar yoluyla öğretebiliriz. Bu videolarda güreş ve okçuluk gibi geleneksel Türk sporuna ait tanıtıcı bilgiler verilirken fiil öğretimi gerçekleştirilebilir. Kullanıcılara adı geçen sporların kısa videoları gösterilir ve videodaki anlatıcının ifadelerine dikkat edilmesi istenerek önemli kelimeler ekranda yer alır. Güreş sporu ile ilgili olarak “tutmak, düşmek, düşürmek, düşürülmek, tuş etmek”; okçulukla ilgili olarak “yay, ok, hedef, atmak, hedef almak, isabet etmek, isabet ettirmek” gibi fiiller öğretilir. Videonun ardından kullanıcılara sporlarla ilgili olarak “Güreş ne zaman ortaya çıkmıştır?” “Okçuluk hangi amaçla oynanmıştır” şeklinde sorular sorulabilir. Bu videolar kültürel özellikler taşıdığı ve anlamlarının zorluğu nedeniyle B1 seviyesinde kullanılabilir.

Aşağıdaki örnek metne benzer, kültürümüze ait değerleri ortaya koyan metinlerden yola çıkılarak sorular oluşturulabilir. Bu sayede bir yandan kelime öğretimi yapılırken bir yandan da kültür öğretimi yapılabilir.

Yağlı güreş, geleneksel bir Türk sporudur. Güreşçiler vücutlarına yağ sürerek güreştikleri için bu şekilde adlandırılır. ‘Er Meydanı’ denilen alanlarda yapılır.

Güreşçilerin vucutlarının yağlanması nedeni ile birbirlerini tutmaları zorlaştığı için, büyük güç ve ustalık gerektiren bir spordur.

Bugün resmî yarışmalarda yer alan Serbest ve Greko-Romen güreş türlerinin dışında, sırf millî geleneklerimiz arasında yer alan yağlı güreş ise, Türklerin Anadolu’dan Rumeli’ye geçtikleri tarihten beri memleketimizde yapılan bir güreş türüdür. Bu sporda güreşçilerin yanı sıra onları izleyicilere tanıtan “cazgır” ve güreş kurallarını bilen ve hakem görevi yapan “güreş ağaları” vardır. Bugün, yurdumuzda yağlı güreş, düğünlerin ve panayırların en önemli eğlencesidir.

Her yıl, haziran ayında Edirne’nin Sarayıçi köyünde yapılan tarihî Kırkpınar güreşleri, Süleymân Paşa komutasında, bir gece Çanakkale Boğazı’nı geçerek, Gelibolu’ya çıkan ve Rumeli fetihlerine katılan Müslüman kırk Türk yiğidinin hatırasını anmak amacı ile yapılmaktadır (“Türkiye Güreş Fedeasyonu”, 2012).

Yağlı Güreş

Şekil 110. Yağlı güreş

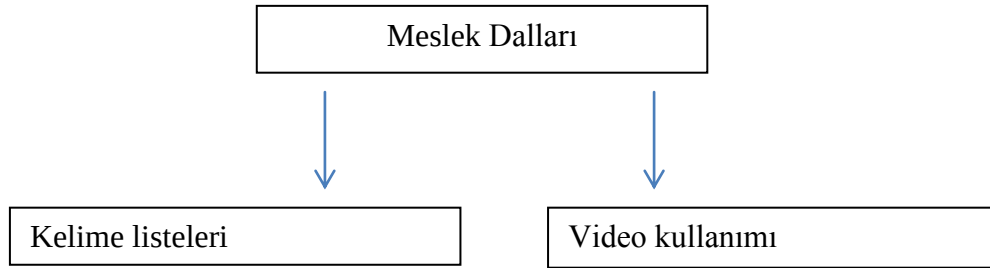
Er meydanı – Rumeli – Panayır – Edirne - Cazgır – Ağa – Yeşil alan - Paşa
Yağlı güreş “.....” adı verilen yerde yapılır.
Türklerin geçmelerinden beri yapılmaktadır.
Günümüzde düğün ve en büyük eğlencesidir.
Her yıl “Kırkpınar Güreşleri” yapılır.
Güreşte hakemlik yapanlara denir.

Rol yapma tekniğinin bilgisayar ortamındaki karşılığı olarak, çizgi karakterlerden yararlanılabilir. Belirlenen konuya uygun olarak oluşturulan diyaloglarda yer alan karakterler konuşturularak kullanıcıdan bu karakterleri yönlendirmeleri istenebilir. Kullanıcının karakteri yönlendirmesi belirlenen konu çerçevesinde şekillenir. Diyalogda geçen soruya cevap vermek için üç seçenek verilir ve bu seçeneklerden doğru olanın

işaretlenerek diyalogun devam ettirilmesi istenir. Bu sayede kendini karakterin yerine koyan kullanıcıya rol yapma tekniği ile kelime öğretimi yapılmış olacaktır.

Dil öğretiminin aynı zamanda kültür öğretimi olduğu düşüncesiyle hareket edildiğinde İngilizce öğretimi yapılırken kültürel öğelerin öğretim ve tanıtımının yapıldığı görülmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi maksadıyla oluşturulacak internet sitelerinde kültürümüze ait değerler ve bu değerlere bağlı kelimelerin öğretimine özen gösterilmeli ve öğrenme içerikleri zenginleştirilerek kültürel unsurlar dâhil edilmelidir.

9. İş Türkçesi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sitesinde ele alınabilecek konulardan biri iş Türkçesi olabilir. Meslek dallarıyla ilgili gruplar oluşturularak bu grupların alt aşaması olarak belirlenen mesleklerle ilgili kelime listeleri oluşturulabilir. Kelime havuzunun sunumu ise yalnızca kelime listesi şeklinde değil örnek diyaloglar şeklinde olmalıdır. Diyaloglar yoluyla mesleklerin icra edildiği ortamların yaratılması kullanıcı için faydalı olacaktır. Kullanıcı kendini meslek ortamının içerisinde hissedecektir. Öğretilmek istenen kelimeler videoda konuşma devam ederken ekranda gösterilebilir ve kelimenin anlamı konusunda kullanıcının düşünmesi sağlanabilir. Bu aşamada bireylere mesleğinde kullanacağı ve iş görüşmesinde gerekli olan kelimelerin öğretimi sağlanabilir.

10. İleri düzey Türkçe kelime öğretimi

Bilimsel çalışma alanı gruplaması

Çalışma alanlarına göre kelime listesi

Test

Türkiye’de öğrenimlerini sürdüren ve yurt dışında Türkiye veya Türkçe hakkında araştırma yapan öğrencilerin kullanabileceği, tez, makale veya bilimsel kitaplarda yer alan kelimelerden hareketle “anahtar kelimeler” listesi oluşturulabilir. Listeler kullanıcılara sunulurken anlamları ve farklı şekillerdeki kullanımlarıyla verilebilir. Kelime öğretiminde kullanmak üzere gazetelerdeki köşe yazıları, bilim kültür dergilerinde yer alan makaleler kullanılabilir.

Kullanıcıları test etmek amacıyla cümle içerisinde altı çizili kelimenin anlamı sorulabilir. Bu soru şekli fen bilimleri, sosyal bilimler gibi farklı alanlar için uygulanabilir.

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2010). “Türkiye Türkçesinin Türkistan Coğrafyasında Öğretimi” Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi, *IV. Uluslararası Türkoloji Kongresi*, Türkistan/ Kazakistan.
- Açık, F. (2011). Türkçe Öğretimi Üzerine Yabancı Yazarların Hazırladığı Ders Kitaplarında Söz Dağarcığı ve Kültürel Unsurlar: A Practical Grammar of the Turkish Language” ve “Gramatika Turetskogo Yazıkı” Örneklemlerinde”, *IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- Açık, F. (2013). “Başlangıç Seviyesi Türkçe Öğretimi İçin Söz Dağarcığı”, Prof. Dr. Abdurrahman Güzel Armağanı, Ankara: Akçağ Kitabevi.
- Adıgüzel, M. Sani. (2001). Yabancılar Türkçe Öğretimi ve Herbert Jansky'nin "Lehrerbuch der Türkischen Sprache" Adlı Eserinde Türkçe Kelime Kadrosu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.1, s. 8- 24.
- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan Eğitim Yoluyla Yabancı Dil Öğretimi, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1, 92-97.
- Ağıldere, Suna T., (2010), “XVIII. Yüzyıl Avrupasında Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Önemi: Osmanlı İmparatorluğu’nda İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu (1669-1873)”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages*, S. 5/3 Summer.
- Akpınar, B., Aydın, K. (2009). Çok Duyulu (Multisensory) Yabancı Dil Öğretimi, *TUBAV Bilim Dergisi*, 2 (1), 99-106.
- Alacapınar, F. G. (2007). Geleneksel, Bilgisayarlı, Dizgeli Eğitim ve Erişi, *Eurasian Journal of Education Research*, 29, 13-24.
- Arslan, M., Adem, E. (2010), Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı, *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Aslan, Ö. (2006). Öğrenmenin Yeni Yolu: E- Öğrenme, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 121-131.
- Aslım, V. (2004). Fransızca Yabancı Dil Öğrencilerinin İnternet'in Eğitimlerinde Kullanılmasına Yönelik Tutum ve Düşünceler, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 1-16.

- Avrupa Konseyi. (2001). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni*. Strasbourg.
- Ayçiçek, E. P. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Dersinde Materyal Kullanımının Akademik Başarı, Derse Yönelik Tutum ve Öğrenme Stratejilerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı, İzmir.
- Aydemir, M. (2009). *İnternet Ortamında Yabancı Dil Eğitimi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Barın, E. (2007, 22-23 Kasım). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kısa Filmlerin Yeri*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresinde Bildirileri, 191-195, Ankara.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 311-317.
- Benhür, M. H. (2002). *Türkçenin Yabancılar Öğretiminde Tartışılmayan Ana Kavramlar*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Camnalbur, M. (2008). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkililiği Üzerine Bir Meta Analiz Çalışması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çeçen, M. A. (2008, 22-23 Kasım). *Yabancılar Türk Atasözlerinin Öğretiminde Sıralamaya İlişkin Bir Deneme*. Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresinde Sunuldu. Ankara.
- Çekiç, U. (2010). *Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çelebi M.D. (2006). Türkiye’de Ana Dili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 285-307.
- Çotuksöken Y. (1991). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, *TÖMER Dil Dergisi*, (3), 65-67.
- Çötüksöken, Yusuf. (1991). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, *Dil Öğretimi Dergisi*, s.65-69.
- Dağ, F. ve Erkan, K. (2010, 26-28 Nisan). *Bireyselleştirilmiş Öğretim Sistemleri ve Yeni Yaklaşımlar*. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansında Sunuldu, İstanbul.
- Demircan, Ö. (1983). “Sözcük Öğretimi ve Türkçe-İngilizce Sözcük Yapım Türleri Üzerine Bir Karşılaştırma”, *Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı*. S. 379-380. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Demircan, Ö. (2005). *Yabancı – Dil Öğretim Yöntemleri*, Der Yayınları, Ankara.
- Demirel, O. Seferoğlu, S. S. ve Yağcı, E. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirezen, M. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Yabancı Sözcüklerin Ruh-Bilimsel Sorunları, *Türk Dili, Dil Öğretimi Özel Sayısı*, 160- 167.
- Dervişoğulları, N. (2008). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretilen Sınıflarda Oyunlarla Sözcük Öğretimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ekmekçi, Ö. (1983). Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı, *Türk Dili, Dil Öğretim Özel Sayısı*, 379-392.
- Erer, N. G. (2011). *Türkçe ve İngilizcenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Kullanılan İki Seri Kitabın Sözcük Öğretimi Açısından Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Ergin, M. (1985). *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım Yayım, İstanbul.
- Gülner, B. (2003). *Bilgisayar ve İnternet Destekli Uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları (SUZEP Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Hasekioğlu, I. (2009). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sözcük Öğretimi – Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1 Serisinde Sözcük Öğretiminin Değerlendirilmesi ve Sözcük Öğretimi İçin Uygulama Örnekleri-*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (19. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, Z., Önder, H. H. (2002). İnternet Yoluyla Öğretimde Ergonomi, *The Turkish Online Journal of Education Technology*, 1 (1), 48-54.
- Kayıntı, A. (2001). *Öğrenme Biçemlerine Dayalı Kelime Öğretimi ve Öğrenimi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (1986). *Türkçe Eğitim ve Öğretim Kılavuzu*. Ankara.
- Özbaş, F. (2009). *Bilgisayar Destekli İngilizce Kelime Alıştırmalarında Dönüt Türlerinin Öğrenci Öğrenmesi Üzerindeki Etkinliğinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

- Pilancı, H. (2009). Uzaktan Türkçe Öğrenen Yabancıların Türkçeyi İletişim Aracı Olarak Kullanabilme Yeterlikleri, *Journal of Language and Linguistic Studies*, 5 (2), 49-61.
- Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim Bilimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Oxenden, C.ve Latham-Koenig, C. (2009). *New English File: Beginner Student's Book*. Oxford: OUP.
- Oxenden, Latham-Koenig ve Seligson (2004). *New English File: Elementary Student's Book*. Oxford: OUP.
- Özdemir, O. (2003). Tarihsel Gelişme Sürecinde Egemenlik İlişkileri ve Dil. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24), 17-22.
- Özkan, A. A. (1992). *Yabancıların Türkçeyi Öğrenmeleri Esnasında İsim Hal Ekleri Yanlırları ve Bu Konunun Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Samancı, O. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Erzurum.
- Samur, Y. (2009). *Beyin Temelli E- Öğrenmenin (E-Learning) İlköğretim İngilizce Dersi 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları ve Derse Yönelik Tutumları Üzerine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Senemoğlu, N. (1997). “*Gelişim, Öğrenme ve Öğretim; Kuramdan Uygulamaya.*” Ankara: Spot Matbaacılık.
- Sever, S. (2000). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Taşçı, T., Ayhan, İ.(2004). “*Web Tabanlı İngilizce Öğretimi: MEB – SAÜ Pilot Uygulaması*”, IV. International Educational Technologies Symposium, Sakarya.
- Tokaç, A. (2005). *A Comparison of Computer-Assisted Vocabulary Instruction and Teacher-Led Vocabulary Instruction*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilkent Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü, Ankara.
- Tuncer, M., Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 125-144.
- Türk Dil Kurumu. (2009). *Türkçe sözlük* (10. baskı). Ankara: TDK.

- Uzdu, F. (2008). *Betimleyici Metinlerin Dilsel Özellikleri ve Bu Tür Metinler Yoluyla Sözcük Öğretimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yabancılar İçin Türkçe 1 (2006). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Yabancılar İçin Türkçe 2 (2006). Ankara: Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Yalın, H. İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (24. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Yaman. B. (2006). *İletişimsel Dil Yaklaşımları Doğrultusunda Kelime Öğretim Teknikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Amerikan Türk Dillerinin Öğretimi Derneği kelime listesi Web: <http://aatturkic.org/default.asp?parentID=123707> 06 Haziran 2013'te alınmıştır.
- British Council faaliyetleri Web: <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/24694319.asp> 02 Şubat 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: www.learnenglish.britishcouncil.org 09 Mart 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://premierskills.britishcouncil.org/en/on-the-pitch/football-vocabulary> 09 Mart 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://learnenglishteens.britishcouncil.org/grammar-vocabulary/vocabulary-exercises> 12 Mart 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/learn-words> 15 Mart 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.languageguide.org/english/> 15 Mart 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.clarityenglish.com/program/activereading.php> 01 Nisan 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.spellingcity.com/students-overview.html> 06 nisan 2013'te alınmıştır.
- Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.uefap.com/vocab/vocfram.html> 15 Nisan 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: www.turkishonline.orient.ox.ac.uk 05 Mayıs 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: http://www.ucl.ac.uk/atlas/turkish/speaking_alphabet.html 12 Mayıs 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.distance-turkish.com/noie.asp> 21 Mayıs 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: http://www.tomer.hacettepe.edu.tr/hakkinda_1.php 27 Mayıs 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://tsp.anadolu.edu.tr/OrnekDers/Unite01/Unite.html>

Web: <http://tomer.gazi.edu.tr> 01 Haziran 2013'te alınmıştır.

Web: <http://yee.org.tr/turkiye/tr/yetem/kitaplar-ve-diger-materyaller> 01 Haziran 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları Web: <http://www.yabancilaraturkce.com/resimler.html> 01 Haziran 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretim çalışmaları http://www.dilbilimi.net/adim_adim_turkce_ogreniyorum_giris.htm 06 Haziran 2013'te alınmıştır.

Kelime öğretimi çalışmaları <http://www.dilset.com/akademi/index.php/website/contentCtg/83> 12 Haziran 2013'te alınmıştır.

Türkiye Güreş Federasyonu Başkanlığı <http://www.tgf.gov.tr/> 18.11.2013'te alınmıştır.